

Plenumvergadering

van

DONDERDAG 13 MAART 2025

Namiddag

Séance plénière

du

JEUDI 13 MARS 2025

Après-midi

De vergadering wordt geopend om 14.17 uur en voorgezeten door de heer Peter De Roover, voorzitter.
La séance est ouverte à 14 h 17 et présidée par M. Peter De Roover, président.

De **voorzitter**: De vergadering is geopend.
La séance est ouverte.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. U kunt die terugvinden op de webstek van de Kamer en in het integraal verslag van deze vergadering of in de bijlage ervan.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans le compte rendu intégral de cette séance ou son annexe.

Aanwezig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering:
Ministre du gouvernement fédéral présent lors de l'ouverture de la séance:
Bart De Wever.

01 Agenda

01 Ordre du jour

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 12 maart 2025 hebt u een gewijzigde agenda voor de vergadering van vandaag ontvangen.
Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 12 mars 2025, vous avez reçu un ordre du jour modifié pour la séance d'aujourd'hui.

Zijn er dienaangaande opmerkingen? *(Nee)*
Y a-t-il une observation à ce sujet? *(Non)*

Bijgevolg is de agenda aangenomen.
En conséquence, l'ordre du jour est adopté.

02 Aanstelling van een fractievoorzitter

02 Désignation d'un président de groupe

Bij brief van 13 maart 2025 heeft de cd&v-fractie mij de aanstelling van mevrouw Nawal Farih als fractievoorzitster medegedeeld.
Par lettre du 13 mars 2025, le groupe cd&v m'a informé de la désignation de Mme Nawal Farih en qualité de présidente de groupe.

Ik wens haar daarvoor te feliciteren. *(Applaus)*

Dat is trouwens onverminderd onze waardering voor mevrouw Muylle, die ik dank voor de heel goede samenwerking. *(Applaus)*

Geheime stemming

Scrutin secret

03 Federale Deontologische Commissie – Benoeming van een Franstalig lid voor de categorie 'voormalige leden Kamer/Senaat'

03 Commission fédérale de déontologie – Nomination d'un membre francophone pour la catégorie 'anciens membres Chambre/Sénat'

De Kamer dient over te gaan tot de benoeming van een Franstalig lid van de Federale Deontologische Commissie (FDC) voor de categorie 'voormalige leden Kamer/Senaat'.

La Chambre doit procéder à la nomination d'un membre francophone de la Commission fédérale de déontologie (CFD) pour la catégorie 'anciens membres Chambre/Sénat'.

Overeenkomstig artikel 7 van de wet van 6 januari 2014 houdende oprichting van een Federale Deontologische Commissie worden de twaalf leden van de commissie door de Kamer van volksvertegenwoordigers benoemd met een meerderheid van twee derde van de stemmen, waarbij twee derde van de leden aanwezig moeten zijn.

Conformément à l'article 7 de la loi du 6 janvier 2014 portant création d'une Commission fédérale de déontologie, les douze membres qui composent cette commission sont nommés par la Chambre des représentants à la majorité des deux tiers des suffrages, deux tiers des membres devant être présents.

Er dienen met andere woorden ten minste honderd leden aan de geheime stemming deel te nemen.

En d'autres termes, au moins cent membres doivent participer au vote secret.

De commissie bestaat uit zes Nederlandstalige en zes Franstalige leden van wie telkens één (gewezen) magistraat of (gewezen) hoogleraar, drie voormalige leden van de Kamer en/of de Senaat en twee voormalige mandatarissen.

La commission se compose de six membres francophones et de six membres néerlandophones, dont pour chaque rôle linguistique, un (ancien) magistrat ou (ancien) professeur, trois anciens membres de la Chambre et/ou du Sénat et deux anciens mandataires.

Ten hoogste twee derde van de leden mogen van hetzelfde geslacht zijn.

Deux tiers au maximum des membres sont du même sexe.

De commissie bestaat momenteel uit vijf vrouwelijke en vijf mannelijke leden.

La commission se compose actuellement de cinq membres de sexe féminin et de cinq membres de sexe masculin.

De Kamer heeft bijgevolg de keuzevrijheid om een vrouwelijk of mannelijk lid aan te wijzen.

Par conséquent, la Chambre a la liberté de choix dans la désignation d'un membre de sexe féminin ou masculin.

De kandidatuur van de heer Willem Draps werd aangekondigd tijdens de plenaire vergadering van 27 februari 2025.

La candidature de M. Willem Draps a été annoncée lors de la séance plénière du 27 février 2025.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 26 februari 2025, stel ik u voor over te gaan tot de geheime stemming voor de benoeming van het Franstalig lid.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 26 février 2025, je vous propose de procéder au scrutin secret pour la nomination du membre francophone.

Het stuk met de naam van de kandidaat werd rondgedeeld. **(747/1)**

Le document portant le nom du candidat vous a été distribué. **(747/1)**

De stembiljetten zullen worden uitgedeeld in zaal 3, waar u uw stem kan uitbrengen vanaf nu tot 17.00 uur.

Les bulletins de vote seront distribués en salle 3, où vous pouvez émettre votre vote à partir de maintenant jusqu'à 17 h 00.

Daar de stemming geheim is, mogen de stembiljetten niet worden ondertekend.
Le scrutin étant secret, les bulletins ne peuvent être signés.

Ik herinner eraan dat enkel de leden de stembiljetten in ontvangst kunnen nemen, ze ter plaatse dienen in te vullen en in de stembus deponeren.

Je rappelle que seuls les membres peuvent recevoir les bulletins de vote, ceux-ci doivent être remplis sur place et déposés dans l'urne.

Om te stemmen voor de enige kandidaat, moet men een kruisje in het vakje naast de naam van de kandidaat te plaatsen.

Il convient de tracer une croix dans la case figurant en regard du nom du candidat pour voter en faveur de ce seul candidat.

Zodra de geheime stemming gesloten is, stel ik u voor dat de stembiljetten van de geheime stemming geteld worden in zaal 3, in aanwezigheid van de stemopnemers.

Dès que le scrutin secret est clos, je vous propose de procéder au dépouillement du scrutin secret dans la salle 3, en présence des scrutateurs.

Ik stel u voor om voor de stemopneming de jongste twee leden aan te wijzen, de heren Ismaël Nuino en Kjell Vander Elst.

Je vous propose de désigner les deux membres les plus jeunes pour dépouiller les scrutins, MM. Ismaël Nuino et Kjell Vander Elst.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

04 Regeling van de werkzaamheden

04 Ordre des travaux

04.01 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mijnheer de voorzitter, gisteren hebben we in de Conferentie van voorzitters een constructieve discussie gevoerd over de organisatie van de bespreking van de beleidsnota's. Zo hebben we onder meer de deadline van 14 mei vastgelegd. Deze ochtend las ik echter in *Het Laatste Nieuws* dat de beleidsverklaring van de heer Jambon reeds bekend is op de redactie van die krant. Dat is toch ernstig. Er wordt gezegd dat het woord 'meerwaarde' met betrekking tot de meerwaardebelasting niet meer in die nota staat. We wisten al dat die belasting niets voorstelde, maar goed.

Als voorzitter van de Kamer moet u volgens mij de heer Jambon nu vragen om zijn beleidsverklaring onmiddellijk over te maken aan de leden van de Kamer. Dit getuigt immers niet van respect.

De **voorzitter**: Mevrouw Merckx, ik zal minister Jambon vragen om de beleidsverklaring bekend te maken of te delen, wanneer die er is. We weten immers hoe we met de media moeten omspringen. Het is niet omdat iets in de media wordt meegedeeld dat het ook feitelijk geheel klopt. Ik zal uw vraag echter overmaken.

Mondelinge vragen

Questions orales

05 Samengevoegde vragen van

- Alexia Bertrand aan Bart De Wever (eerste minister) over "De zoektocht naar 17 miljard euro voor Defensie" (56000494P)
- Sofie Merckx aan Bart De Wever (eerste minister) over "De formatie 2.0 en de budgettaire keuzes voor België" (56000518P)
- François De Smet aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het bijkomende budget voor Defensie" (56000506P)
- Steven Matheï aan Bart De Wever (eerste minister) over "De impact van de 17 miljard euro op de begroting" (56000521P)
- Georges-Louis Bouchez aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De verhoging van het Belgische defensiebudget" (56000509P)

05 Questions jointes de

- Alexia Bertrand à Bart De Wever (premier ministre) sur "La quête d'un montant de 17 milliards d'euros en faveur de la Défense" (56000494P)
- Sofie Merckx à Bart De Wever (premier ministre) sur "La formation 2.0 et les choix budgétaires pour la Belgique" (56000518P)
- François De Smet à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le budget supplémentaire à octroyer à la Défense" (56000506P)
- Steven Matheï à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'incidence du montant de 17 milliards d'euros sur le budget" (56000521P)
- Georges-Louis Bouchez à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "L'augmentation du budget de la Défense belge" (56000509P)

05.01 **Alexia Bertrand** (Open Vld): Mijnheer de premier, de wereldorde is de laatste weken compleet veranderd. Dat heeft ook implicaties voor België. We zullen niet meer kunnen schuilen onder de paraplu van de Amerikanen, dus er moeten meer aandacht en middelen naar defensie gaan. Via *VTM Nieuws* vernamen we dat er 17,2 miljard euro gezocht wordt. Dat heeft uw minister van Financiën gezegd.

Er lijkt wel eensgezindheid te zijn. De minister van Begroting heeft gelijk, daarover lijkt wel eensgezindheid te bestaan. Er is echter helemaal geen consensus binnen uw regering over waar het geld vandaan moet komen en wie het zal betalen. Iedereen spreekt elkaar tegen. De minister van Financiën heeft gezegd dat het volledig gecompenseerd moet worden. Vooruit zegt echter nee. Voor Vooruit is het codewoord 'buiten de begroting'. Dat bestaat echter niet, dat weet u net zo goed als ik. De schuld blijft oplopen. Iemand moet dat wel betalen.

De minister van Begroting heeft echter een oplossing. Hij heeft vier financieringsbronnen geïdentificeerd.

Ten eerste zullen de overheidsparticipaties verkocht worden. Toch niet, zegt de heer Prévot.

"Pas si vite" dit M. Prévot, "il faut être prudent avec les bijoux de l'État, les joyaux de la Couronne".

"Dat is niet erg, wij hebben een andere oplossing. We gaan het geld aan de regio's vragen", zegt de minister van Begroting. "Zeker niet, njet", zegt de heer Diependaele "Absoluut niet! Wij gaan daar niet voor betalen. Wij willen niet op de Vlaamse begroting besparen voor een federale bevoegdheid. No way, ik weet van niets!"

Dat is niet erg, er is een derde oplossing, namelijk de Russische tegoeden. "Dat is immoreel, mijnheer de eerste minister. De Russische tegoeden daarvoor gebruiken, is immoreel."

"Wel, dan gaan we besparen."

"Besparen? Niet op de sociale zekerheid", zeggen Vooruit en cd&v.

"Nee, we gaan belasten!", zeggen Les Engagés. "Wij gaan de meerwaardebelasting verdubbelen. Belasten!"

Wat is het nu, mijnheer de minister, waar komt het geld vandaan? (...)

De **voorzitter**: Dank u, mevrouw Bertrand.

Vervolgens mag mevrouw Merckx wellicht een soortgelijk pleidooi houden. (*Gelach*)

05.02 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Monsieur le premier ministre, il y a près de deux mois, vous nous avez présenté votre accord de gouvernement. Vous avez dit: "Il faut mettre le pays au régime. Il n'y a plus d'argent". Dans votre accord, vous avez fait en sorte que l'effort budgétaire, pour 95 %, tombe sur les travailleurs, les malades et les chômeurs.

Aujourd'hui, en fait, vous mettez cet accord à la poubelle. Vous recommencez des négociations pour le gouvernement; et vous voulez faire pire, soi-disant parce qu'il faut trouver 4 ou 17 milliards en plus pour la défense.

Ce qui est dingue, c'est ce que dit l'Europe. Mme von der Leyen a dit: "Il y a 800 milliards d'euros pour les États, il n'y a pas de problème, vous pouvez dépenser pour la défense".

Quand c'est pour nos pensions, quand c'est pour nos services publics, il n'y a pas d'argent. Mais quand c'est pour la défense, il n'y a pas de problème, c'est *open bar*. C'est ce que nous voyons vraiment.

Et que voyons-nous quant à vos nouvelles négociations? Qu'y a-t-il sur la table? Des sanctions encore plus sévères pour les mutuelles concernant les malades de longue durée. D'autres, comme M. Van Peteghem, disent: "Il faut faire plus d'économies". Va-t-on économiser encore plus dans nos services publics?

Il paraît aussi que vous allez rediscuter du malus pension, parce que le dernier mot n'aurait pas été dit. Si c'est pour aller chercher de l'argent, je suppose que les choses vont empirer.

Il paraît aussi, à propos de la taxe sur les plus-values, que le mot "plus-values" ne figurerait plus dans la note de M. Jambon.

Monsieur le premier ministre, les questions que je vous adresse sont très claires. Quel est votre timing? Qu'y a-t-il réellement sur la table en vue d'aller chercher de l'argent? Allez-vous faire payer la classe travailleuse à 100 %?

05.03 **François De Smet** (DéFI): Monsieur le premier ministre, si nous voulons porter un effort de guerre en ce compris vis-à-vis de la population, il faut d'abord rappeler la réalité de la menace.

J'entends des discours qui nous disent que "l'Ukraine, c'est loin, qu'il n'y aura jamais de chars russes place de Brouckère". C'est vrai. Il n'en reste pas moins que la Russie de M. Poutine constitue une menace impérialiste qui attaque ses voisins. Hier, la Géorgie et l'Ukraine. Demain peut-être la Pologne, les États baltes, la Moldavie. La menace n'est pas purement militaire au sens classique. Ce régime empoisonne ses opposants. Ce régime n'hésite pas à court-circuiter et à tenter de pirater les élections dans les pays démocratiques et même à financer et à soutenir des partis extrémistes dans nos pays.

Chers collègues, que l'on aime ou que l'on n'aime pas ce gouvernement, désolé, désormais notre génération devra faire les efforts qui n'ont pas été consentis depuis 40 ou 50 ans, non pas pour faire la guerre, mais pour rester en paix.

Ceci dit, en effet, dans votre gouvernement et en dehors, cela tire dans tous les sens. Différentes sources sont possibles. Il faut faire la différence avec les entreprises publiques. Que l'on se désengage de certaines banques, pourquoi pas? Je ne crois pas que l'État belge ait pour vocation de gérer des banques. Si nous sommes propriétaires, en tout ou en partie, de banques, c'est parce que nous avons voulu les sauver en 2008.

Par contre, je ne voudrais pas que le combo magique des nationalistes flamands au 16 rue de la Loi, aux Finances et à la Défense fasse en sorte que l'on se sépare de certains bijoux de famille comme Proximus et bpost parce que ces entreprises publiques ont une plus-value stratégique, une plus-value pour le citoyen, en ce compris pour l'État belge.

Enfin, monsieur le premier ministre, notre ministre de la Défense, qui est extrêmement volubile, nous fait part de ses analyses géostratégiques à peu près tous les jours. Je crois que vous êtes la seule personne dans l'hémisphère Nord à avoir un peu d'influence sur lui pour le moment. Peut-être pourriez-vous le délivrer un peu de son "trumpisme" pro-américain parce qu'avec ces 17 milliards, il ne faut pas acheter de l'américain mais

du belge et de l'européen!

05.04 Steven Matheï (cd&v): Mijnheer de premier, 17,2 miljard euro is nodig om de NAVO-norm te halen. Dat is een zeer hoog bedrag, iets wat niet zomaar uit de lucht komt vallen en een doordacht plan vereist dat zeker rekening houdt met onze hoge staatsschuld en onze hoge belastingdruk.

Op zich heeft men nu twee keuzes. We kunnen die 17,2 miljard euro betalen door schulden op te bouwen en de factuur naar de volgende generaties door te schuiven, met alle gevolgen van dien, ofwel nemen we onze verantwoordelijkheid en gaan we ook op zoek naar compenserende maatregelen, zodat de schuld binnen de perken blijft. De minister van Begroting heeft een voorstel van budgettair kader op tafel gelegd waarin enerzijds voor wordt gezorgd dat er een broodnodige versnelling kan komen om de NAVO-norm te halen en waarin anderzijds ook wordt gezorgd voor een mix van compenserende maatregelen, zodat onze schuld niet stijgt.

Daarom is onze vraag aan u heel eenvoudig. Zal uw regering ervoor zorgen dat de extra, broodnodige uitgaven ook worden gecompenseerd, zodat onze schulden niet verder stijgen?

De **voorzitter**: Collega Matheï, het onderwerp van de vragen is '17 miljard euro', maar u maakt er 17,2 miljard euro van. Ik had uw vraag eigenlijk ongeldig moeten verklaren.

05.05 Georges-Louis Bouchez (MR): Monsieur le premier ministre, je pense qu'il est maintenant clair pour tout le monde que l'Europe doit arrêter d'être naïve, doit arrêter de se plaindre et de pleurer, et qu'elle doit agir. J'entends certains dire qu'on va trouver de l'argent pour la défense plutôt que pour nos hôpitaux et nos politiques sociales. Mais, si nous ne sommes pas capables d'assurer notre sécurité, il n'y aura plus d'hôpitaux, plus de politiques sociales, plus de bien-être! Ne pas être à côté de l'histoire, c'est aussi prendre ses responsabilités au moment où cela s'impose, plutôt que de choisir la facilité.

Monsieur le premier ministre, il y a un enjeu en termes de défense, mais également sur d'autres aspects, sans doute encore plus dangereux pour l'Europe. Ce sont ceux de la guerre commerciale, de la guerre industrielle et de la protection numérique. Nous avons aujourd'hui beaucoup plus de risques de subir une attaque numérique qui relègue notre pays au Moyen-Âge que d'avoir des chars russes sur la Grand-Place de Bruxelles.

Monsieur le premier ministre, dans les 2 % que nous devons consacrer dès cette année à la défense – certains partenaires nous ayant empêchés par le passé de le faire sur la durée, nous sommes obligés de faire aujourd'hui des efforts beaucoup plus stricts –, est-il prévu que des moyens et surtout une stratégie puissent être développés pour garantir une autonomie commerciale, une autonomie industrielle, une autonomie numérique à l'Union européenne? Car c'est à ce prix que nous pourrions conserver notre sécurité. Aujourd'hui, s'équiper militairement afin de respecter nos engagements vis-à-vis de l'OTAN est fondamental, mais faire en sorte de préserver notre bien-être et notre sécurité intérieure l'est tout autant.

De **voorzitter**: Dat betekent dat de eerste minister 5 minuten heeft om te reageren op deze reeks vragen.

05.06 Bart De Wever, premier ministre: Chers collègues, comme vous le savez, le gouvernement a déjà prévu une importante trajectoire de croissance pour nos dépenses en défense; nous visons 2 % d'ici la fin de cette législature. De cette manière, ce gouvernement ferait enfin ce qui a été négligé au cours de ces dernières décennies: honorer nos engagements internationaux, et montrer que ce pays est un allié fiable pour l'OTAN. L'effort déjà prévu était considérable, surtout dans le contexte budgétaire désastreux dont nous avons hérité. Cependant, les derniers développements géopolitiques nous obligent à accélérer cette trajectoire de croissance. Avec le sommet de l'OTAN prévu cet été, un effort supplémentaire sera nécessaire pour montrer à nos partenaires que notre pays veut apporter sa juste contribution pour garantir la sécurité de notre continent européen.

À ce sujet, je constate une unanimité claire au sein de notre gouvernement, et je m'en réjouis. Je pense en effet que M. Bouchez a raison: la menace est existentielle, elle est claire. À moins d'appartenir à la cinquième colonne de Poutine, tout le monde le voit. Cela nécessite effectivement – et évidemment – un ajustement de la trajectoire budgétaire pour les prochaines années. Nous souhaitons bien entendu l'intégrer le plus rapidement possible, c'est-à-dire dans le budget que nous soumettrons pour ce qui reste de cette année. Les

détails ne pourront évidemment n'être communiqués qu'une fois un accord trouvé au sein du gouvernement. Il est vrai que j'ai déjà pu lire de nombreuses déclarations à ce sujet de la part des partenaires de la coalition, ce dont je me réjouis un peu moins, mais passons. Cependant, d'après mes premiers contacts avec ces partenaires de la coalition, j'ai bon espoir qu'un tel accord pourra être trouvé rapidement.

Ik wil wel volgende duidelijkheid scheppen. De regering leeft in het besef dat men een euro slechts één keer kan uitgeven en dat geld niet zomaar uit de printer rolt. Misschien is het een goede zaak dat Europa de komende jaren iets minzamer zal kijken naar de uitgaven voor defensie. Dat ontslaat ons echter niet van de verantwoordelijkheid om een duurzaam begrotingstraject te bewandelen. En verschrikkelijk veel marge heeft dit land uiteraard niet. We kunnen niet fel buiten de lijntjes kleuren, want we hebben nog moeite om de lijntjes te bereiken.

Ik heb dinsdag ook een goed gesprek gehad met de ambtsgenoten uit Vlaanderen en Wallonië. We hebben het onder meer gehad over gemeenschappelijke mogelijkheden en opportuniteiten, ook inzake defensie. Ik kan u zeggen dat we zeer eensgezind zijn en dat alle collega's doordrongen zijn van de uitdagingen waarvoor we staan, maar ook van de opportuniteiten die deze bieden.

De komende tijd zullen de deelstaten zeker inspanningen leveren – dat heb ik hun ook gevraagd en dat waren ze ook van plan – om hun regelgeving inzake de defensie-industrie te versoepelen. Het zou immers ontzettend dom zijn, collega's, om niet te proberen met onze eigen bedrijven maximaal te profiteren van de groeiende defensiebehoeften in Europa en de wereld. In elke crisis ligt een opportuniteit en ik roep derhalve alle overheden, maar ook heel ons bedrijfsleven, op om de kansen van een groeiende defensie-industrie in Europa te zien en te plukken. Op die manier zullen we bijdragen tot de veiligheid van onze burgers en tot de veiligheid van Europa en tegelijk tot de versterking van ons economisch en industrieel weefsel.

Dit is geen tijd voor naïviteit, dit is geen tijd voor afwachten, het is een tijd om te kiezen en om te handelen. En dat zal deze regering zeer binnenkort doen.

05.07 Alexia Bertrand (Open Vld): Mijnheer de eerste minister, u bent niet gelukkig met de uitspraken van verschillende leden van uw regering, maar het is uw taak als eerste minister om ervoor te zorgen dat alle neuzen in dezelfde richting staan. En dat is uw probleem: u hebt een regering, maar u hebt geen ploeg. U hebt de partijvoorzitters moeten samenroepen, en dat al na zeven weken. Na zeven weken hebt u de partijvoorzitters al nodig. U staat onder curatele van de partijvoorzitters.

Ik zeg het u al, collega's, luister goed: defensie wordt het excuus voor de begroting. Dat wordt het codewoord: begroting, tekort, defensie. Dat zal het zijn. Let goed op, dat wordt het rookgordijn voor de begroting.

05.08 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Aujourd'hui, l'Europe dépense déjà plus que la Russie pour sa défense.

Nous nous posons donc en effet la question du bien-fondé de la décision d'y injecter des milliards supplémentaires. Nous ne sommes d'ailleurs pas seuls: ce week-end, Mme Rutten de l'Open Vld a exprimé ses interrogations quant à cette décision.

Monsieur De Wever, lorsque vous dites qu'on ne peut dépenser l'argent qu'une seule fois, nous pouvons déjà deviner la direction que cette affaire prendra. Le problème est que vous voulez tirer parti de cet effort et de ce climat pour réaliser des économies encore plus drastiques aux dépens de la classe travailleuse, alors que certaines mesures que vous avez proposées sont inacceptables. C'est le cas, par exemple en ce qui concerne les pensions.

C'est pour ces raisons que, ce 31 mars, nous serons en grève avec l'ensemble des travailleurs du pays.

05.09 François De Smet (DéFI): Monsieur le premier ministre, je vous remercie pour votre réponse, même si nous n'avons pas appris grand-chose.

La cacophonie qui vous désole porte malheureusement un nom qui ne va pas vous faire plaisir: elle rappelle un peu la Vivaldi. En tout cas, c'est ainsi que cela avait commencé. Bonne chance!

En ce qui concerne les entreprises publiques, il s'agit de choix stratégiques. En tant que député, je ne voudrais

pas que nous nous réveillions un matin en découvrant que toute une série d'entreprises publiques a été vendue sans que nous le sachions. Cela mérite un débat parlementaire, même à huis clos, puisque je comprends le caractère de confidentialité.

Je suis très heureux que vous puissiez aider le développement des industries de défense en Wallonie, en Flandre et en Europe. Il ne faudrait pas que ce réflexe s'arrête aux munitions et aux chars. Cela concerne également, potentiellement, les avions de chasse. Si les Européens sont capables de construire des avions de ligne comme les Airbus, il n'y a aucune raison que d'ici 10, 15, 20 ou 30 ans, nous ne soyons pas aussi capables de construire des avions de chasse.

05.10 Steven Matheï (cd&v): Mijnheer de premier, u onderstreept terecht dat er aanzienlijke inspanningen nodig zijn om onze investeringen in defensie de NAVO-norm te laten halen. We benadrukken wel dat het belangrijk is om die factuur niet door te schuiven naar de volgende generaties. Tegelijkertijd ontplooit er zich een soort hybride oorlog in ons land en daarom moeten we ervoor zorgen dat de interne veiligheid in ons land ook gewaarborgd blijft. Dat zal een verhaal voor de komende weken en maanden zijn.

05.11 Georges-Louis Bouchez (MR): Monsieur le premier ministre, je vous remercie pour vos réponses.

Je pense qu'un angle n'a pas eu l'occasion d'être abordé, c'est la question de l'autonomie sur le plan commercial et numérique, qui, à mon sens, est vraiment un enjeu au moins tout aussi important.

Pour le reste, en ce qui concerne le financement des 2 %, puisque certains ont demandé un peu de clarté, je peux d'ores et déjà donner la position de notre formation politique. C'est que vous ne pouvez pas avoir les chefs d'État et de gouvernement de l'Union européenne qui, devant toutes les caméras, disent que, potentiellement, une guerre est à nos portes et faire croire aux gens que rien ne va changer dans les budgets. À un moment donné, vous devez consacrer vos moyens aux besoins qui sont des besoins impériaux et vitaux pour la survie de notre pays et de l'Union européenne. Il ne faut pas d'impôts en plus dans le pays le plus taxé. Il faut du financement structurel! Il faut du courage politique!

Je vous remercie.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

06 Questions jointes de

- **Paul Magnette à Bart De Wever** (premier ministre) sur "Le sommet de l'UE du 6 mars sur la défense et sur le soutien à l'Ukraine" (56000499P)
- **Koen Van den Heuvel à Bart De Wever** (premier ministre) sur "La position de la Belgique dans la politique de sécurité internationale" (56000520P)
- **Staf Aerts à Bart De Wever** (premier ministre) sur "Le sommet européen sur la défense après les changements de la politique américaine envers l'Ukraine" (56000513P)
- **Darya Safai à Bart De Wever** (premier ministre) sur "Les décisions et l'incidence du sommet de l'UE du 6 mars à Bruxelles" (56000522P)
- **Annick Ponthier à Bart De Wever** (premier ministre) sur "Le plan "ReArm Europe", le sommet de la défense du 6 mars et le soutien à l'Ukraine" (56000523P)

06 Samengevoegde vragen van

- **Paul Magnette aan Bart De Wever** (eerste minister) over "De EU-top van 6 maart over defensie en de steun aan Oekraïne" (56000499P)
- **Koen Van den Heuvel aan Bart De Wever** (eerste minister) over "De Belgische positie in het internationale veiligheidsbeleid" (56000520P)
- **Staf Aerts aan Bart De Wever** (eerste minister) over "De Europese defensietop na de recente wijzigingen van het Amerikaanse beleid ten aanzien van Oekraïne" (56000513P)
- **Darya Safai aan Bart De Wever** (eerste minister) over "De besluiten en de uitwerking van de EU-top van 6 maart te Brussel" (56000522P)
- **Annick Ponthier aan Bart De Wever** (eerste minister) over "Het ReArm Europe-plan, de defensietop van 6 maart en de steun aan Oekraïne" (56000523P)

06.01 Paul Magnette (PS): Monsieur le premier ministre, l'heure est grave! Depuis son retour à la tête des

États-Unis, Donald Trump sème le désordre partout. Il sème le désordre autour des États-Unis avec ses projets d'annexion du Groenland et du Canada. Il sème le désordre au Proche-Orient avec ses projets délirants pour la bande de Gaza et son soutien inconditionnel au gouvernement Netanyahu. Il sème le désordre chez nous avec ses mesures douanières qui menacent notre économie et nos emplois. Et il sème le désordre à nos frontières avec son alliance à peine cachée avec le dictateur Poutine et le lâchage en rase campagne de Zelensky et du peuple ukrainien. Trump met le feu au monde! Il est aujourd'hui la première menace pour notre sécurité.

Les Européens doivent prendre leur sort en main. Ils commencent à le faire timidement. Après l'invasion de l'Ukraine par Poutine, en quelques mois, nous nous sommes débarrassés du gaz russe. Nous devons désormais nous passer des armes américaines. Cela impose, c'est vrai, un investissement massif en matière de sécurité, mais pas à n'importe quelle condition. Il faut d'abord tirer les leçons du passé.

Voici 10 ans, le premier gouvernement MR/N-VA a acheté des avions américains, fasciné par le soutien américain. Ces F-35 nous ont coûté une fortune, 5 milliards, et peut-être ne décolleront jamais. Et votre ministre de la Défense veut à nouveau investir massivement dans de l'armement américain. Il ne faut pas refaire cette erreur. Les investissements doivent profiter à notre économie et à nos emplois.

Puis, il y a bien sûr la question que tous les Belges se posent. Qui va payer? Qui va payer? Pour nous, la réponse est très claire. Ce ne doit pas être les travailleurs, ce ne doit pas être les pensionnés. Le responsable de la guerre, c'est Poutine et c'est Poutine qui doit payer.

Ma question est donc claire, monsieur le premier ministre. Êtes-vous prêt à vous rallier aux Européens qui veulent saisir les avoirs (...)

06.02 Koen Van den Heuvel (cd&v): Beste collega's, vandaag is er grote onzekerheid op wereldvlak, zoals we ook hier al gehoord hebben. Een wispelturige Amerikaanse president, die blijkbaar heel goed bevriend is met de Russische beer, dwingt ons in Europa tot keuzes om de veiligheid van onze gezinnen te waarborgen en de democratie van morgen veilig te stellen. Daarbij moeten we een gezonde ambitie tonen, want de tijd is rijp om als Europeanen onze verantwoordelijkheid op te nemen en onze strategische autonomie binnen Europa te versterken.

De extra veiligheidsinvesteringen in defensie zijn nodig. Daarbij telt niet alleen de kwantiteit, maar ook de kwaliteit. We moeten die middelen op de juiste, de meest efficiënte en meest strategische manier gebruiken. Het is niet de bedoeling dat we met onze goedgevulde portemonnee wereldwijd gaan shoppen. Ik denk dat we de juiste keuzes moeten maken. Dat wil zeggen dat we komaf moeten maken met de versnippering van de militaire investeringen binnen Europa. Gedaan met twaalf verschillende types tanks, terwijl Amerika één type tank heeft. We moeten kiezen voor meer Europese samenwerking, we moeten kiezen voor meer strategische autonomie binnen Europa en we moeten kiezen voor een sterke uitbouw van een goede, innovatieve Europese defensie-industrie.

Mijnheer de premier, de voorbije weken nam u regelmatig deel aan Europees toeverleg en dat zal in de toekomst nog meer gebeuren. Vandaar onze vraag welke boodschap u op Europees niveau zult brengen. Hoe ziet u de versterking van de militaire samenwerking binnen Europa? Hoe ziet u de uitbouw van een innovatieve, sterke Europese defensie-industrie? In welke mate speelt in uw ogen de trans-Atlantische samenwerking daarin nog een versterkende rol?

De **voorzitter**: Dan zijn er drie vragen die in de commissie werden ingediend en hier worden toegevoegd. De eerste vraag is van collega Aerts.

06.03 Staf Aerts (Ecolo-Groen): Mijnheer de eerste minister, collega's, ik neem jullie even mee naar mijn keukentafel van afgelopen maandag. Ik heb drie kinderen, van 11 jaar, 15 jaar en 17 jaar. De jongste, Kasper, vroeg heel ongerust: "Zal mijn grote broer, die volgend jaar 18 wordt, naar het leger moeten gaan en moeten gaan vechten in Oekraïne?" Zo ongerust zijn onze kinderen dus aan het worden. Die ongerustheid is er niet alleen bij onze kinderen, maar in heel onze samenleving.

Ik begrijp dat grotendeels, want de vernederende manier waarop Trump Zelensky vorige week in de hoek heeft gezet, tart alle verbeelding. Poetin is al langer een agressor, maar de VS toont zich echt als een

ongelooflijk grote onbetrouwbare speler.

Wat ondertussen niet helpt om die onrust te bedaren, zijn politici die opgaan in het opbod, waarbij ze komen met meer miljarden, met F-35's die men wil aankopen, Amerikaanse dan ook nog, en met drones. Iedereen heeft noodpakketten nodig. Net nog hoorde ik: pas op, want straks staan de Russische troepen hier op de Grote Markt in Brussel.

Dat gaat de onrust niet wegnemen. Neen, wat wij nodig hebben, zijn politici die niet panikereren maar organiseren, die het hoofd koel houden en die doordacht en samen met Europese partners het gesprek aangaan. Dat betekent meer Europese samenwerking; meer samenwerking, want anders gaan we de fouten maken die we al tientallen jaren aan het maken zijn: elk land investeert in zijn eigen kleine legertje en internationaal staan we nergens. Dat betekent niet alleen investeren in defensie, maar ook in eerlijke vrede en veiligheid. Dat doen we met meer diplomatie, met meer ontwikkelingssamenwerking. Dat is net hetgene waarop u wilt gaan besparen.

Mijnheer de eerste minister, hoe zult u ervoor zorgen dat we met België volop voor meer Europese samenwerking gaan op al die domeinen van veiligheid?

06.04 Darya Safai (N-VA): Mijnheer de premier, de 27 lidstaten van de Europese Unie zijn het op de speciale Europese top in Brussel eens geworden over een ambitieus plan voor het versterken van de Europese defensie. Het plan, ReArm Europe, is goed voor 800 miljard euro.

Deze top zal de geschiedenis ingaan als de dag waarop Europa eindelijk wakker werd, de dag waarop wij onze harde veiligheid eindelijk opnieuw ernstig namen en de dag waarop onze defensie ontwaakte. Het is een scharniermoment waarop toekomstige generaties zullen terugkijken.

Nu moeten we belangrijke beslissingen nemen. Wij kunnen Europees wegen, op voorwaarde dat we over onze eigen schaduw heen stappen en met een duidelijke visie naar buiten komen.

Een juiste visie vergt ook investeringen in defensie.

Mijnheer de premier, zoals u al eerder hebt gezegd moeten er miljarden euro's worden gezocht. Dat is juist. Ik ben blij dat u zich inzet om zo snel mogelijk de minimumnorm van de NAVO te bereiken en de geloofwaardigheid van dit land te herstellen.

Mijnheer de premier, wat zijn de voornaamste conclusies die u trekt na afloop van de Europese top?

Hoe ziet u de verdere Europese samenwerking en de opbouw van de strategische autonomie?

06.05 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de premier, de geopolitieke veranderingen komen in sneltempo voorbij. Eerst was er de aangekondigde terugtrekking van de VS-steun aan Oekraïne en aansluitend daarop vond vorige week de defensietop plaats, waarop Ursula von der Leyen het ReArm Europe-plan lanceerde ten belope van 800 miljard euro. Het merendeel daarvan, 650 miljard, zou moeten komen van extra uitgaven van de lidstaten en de rest van leningen.

Wat vaststaat, is dat de sense of urgency wat betreft de versterking van onze nationale en Europese defensiecapaciteit bij vrijwel iedereen begint te dagen. Intussen ligt er een voorstel tot staakt-het-vuren op tafel, met de steun van de VS en Oekraïne, en vernemen we vandaag dat het Russische regime zijn eigen eisen ter zake stelt. In elk geval lijkt de diplomatie het op dit moment te halen van de oorlogsretoriek. Dat verhinderde uw minister van Defensie echter niet om tijdens het bilateraal overleg met president Zelensky maar liefst 1 miljard euro extra militaire steun te beloven.

Er blijven nog veel vragen onbeantwoord over de verdere afwikkeling van dit conflict en ik wil u dan ook graag de volgende vragen stellen. Wat betekent het ReArm Europe-plan voor België en de inspanningen of het vlak van defensie? Wat betekent dat voor onze defensie-industrie? Wat als er effectief een staakt-het-vuren komt of op termijn een vredesakkoord? Welke rol zal België dan volgens u moeten spelen?

06.06 Bart De Wever, premier ministre: Monsieur Magnette, je comprends votre manque d'enthousiasme à l'égard de M. Trump, mais dire, en tant que pays membre de l'OTAN, que les États-Unis sont la première

menace pour notre sécurité est un non-sens dangereux. Tout comme l'est le fait de dire qu'il suffirait simplement de saisir les avoirs gelés, et je pense que vous le savez. J'appelle tout le monde au calme, à rester serein et à dire moins d'inepties.

Le 6 mars s'est tenu un Conseil européen extraordinaire. L'ordre du jour portait sur deux grands thèmes: l'Ukraine et la défense européenne. Cette réunion faisait suite à la réunion informelle en matière de défense de février, au cours de laquelle il fut question de renforcer la capacité de l'Union européenne à faire face aux menaces sécuritaires actuelles et futures.

Permettez-moi de commencer par les conclusions relatives à la défense. Il est clair que la capacité de défense européenne doit être renforcée. L'Union européenne prévoit dès lors des possibilités pour encourager les États membres à dépenser davantage en matière de défense. Elle présentera des décisions concrètes à ce propos au cours du Conseil européen du 20 mars. Comme je viens de l'exposer, nous devons en tout cas accélérer l'augmentation de notre budget.

In de Raad hebben alle leiders unaniem de wil uitgesproken om onze strategische afhankelijkheden te verminderen en de kritieke capaciteitsgaten op te vullen. Sommigen menen blijkbaar dat dat heel eenvoudig is, maar het zal tijd vergen. We moeten in de toekomst maximaal op onszelf kunnen rekenen bij bedreigingen van onze veiligheid. Tot zolang zou ik alle anti-Amerikaanse statements eerlijk gezegd achterwege laten. Minstens tot zolang.

Om dat te realiseren zal de Europese defensie-industrie zich dus maximaal moeten gaan ontplooiën. Daarbij zullen inderdaad – mijnheer Van den Heuvel, u hebt dat aangeraakt – moeilijke maar levensnoodzakelijke keuzes gemaakt moeten worden inzake de integratie van die industrie op Europees niveau, en dus ook inzake de integratie van militaire capaciteiten. We weten dat allang. Het is een moeilijke weg, maar de dingen bewegen nu wel heel snel.

Voor de financiering van al die ambities wordt de Europese Investeringsbank vanaf nu niet langer ontmoedigd, maar gestimuleerd om te investeren in de defensiesector. Daarnaast zal er zeker mobilisatie nodig zijn van privékapitaal. Dat onderstreept eens te meer de noodzaak van een kapitaalmarktenunie om investeringen efficiënter en sneller te laten doorstromen. Ook hier – we weten dat allang – vergt dat moeilijke keuzes, die vandaag echter snel noodzakelijk worden.

Commissievoorzitter von der Leyen komt zeer binnenkort, normaal gezien volgende week, met een witboek over de toekomst van de Europese defensie, op basis waarvan ik hoop dat de Raad snel de nodige beslissingen zal kunnen nemen.

En ce qui concerne l'Ukraine, 26 États membres de l'Union, à l'exception de la Hongrie, ont réaffirmé leur soutien indéfectible à ce pays et à son intégrité territoriale.

Ik mag eigenlijk hopen dat we daar allemaal achter staan, dat we allemaal achter de steun voor Oekraïne staan; tenzij we tot de vijfde colonne van Poetin zouden behoren.

L'Union continuera de soutenir l'Ukraine par tous les moyens possibles: politiques, financiers, humanitaires et aussi militaires. Et j'en suis fier! En parallèle, l'Union maintiendra la pression sur la Russie grâce aux sanctions et à leur application renforcée. L'objectif reste qu'une Ukraine aussi forte que possible puisse s'asseoir à la table des négociations, parce que c'est clair pour nous et pour l'Union européenne: l'Ukraine doit être pleinement impliquée dans les négociations sur son propre avenir. Cela s'inscrit dans le principe plus large de la paix par la force, *peace through strength*. Ce n'est qu'en étant fortes qu'une Ukraine et une Europe résilientes pourront obtenir une paix durable et juste.

Al de rest lijkt mij ook naïeve onzin, die we hier beter niet zouden vertellen. Op 15 maart zal ik deelnemen aan de *virtual leaders' meeting on Ukraine* op initiatief van de Britse eerste minister Keir Starmer. Op 20 maart zal ook de Europese Raad opnieuw samenkomen. Oekraïne en defensie zullen opnieuw op de agenda staan, samen met een aantal andere cruciale thema's, zoals de versterking van de Europese competitiviteit, economische veerkracht, migratie, buitenlandse relaties, het beleid rond oceanen en milieu en de laatste ontwikkelingen in het Midden-Oosten. Daarnaast zal deze Europese Raad een eerste aanzet geven tot de opmaak van het volgend meerjarig financieel kader, waar ongetwijfeld ook meer ruimte voor defensie zal

moeten worden voorzien. Dat is de stand van zaken.

06.07 Paul Magnette (PS): Monsieur le premier ministre, votre réponse – comme vous éludez l'essentiel des questions, je ne sais pas si c'en est vraiment une – ne nous rassure pas. Dans une interview récente, vous avez déclaré que vous alliez augmenter les dépenses de 4 milliards et que vous alliez essayer, je cite, de "ne pas faire trop mal aux Belges". Mais vous faites déjà très mal aux Belges!

Vous faites déjà mal aux travailleurs, qui ne toucheront que quelques dizaines d'euros en plus dans quatre ans, et qui devront travailler plus longtemps, pour une plus petite pension. Vous faites mal aux pensionnés qui, en moyenne, perdront 1 000 euros par an. Vous faites mal aux invalides, aux personnes en situation de handicap, qui eux aussi, en moyenne, perdront 1 000 euros par an. Vous faites mal aux patients, qui subiront les conséquences de 2 milliards d'économies dans les soins de santé.

Et, aujourd'hui, vous n'apportez aucune réponse à la question de savoir qui va payer. Vous vous cantonnez à des déclarations extrêmement vagues. En vous écoutant, on ne comprend pas qui payera cet effort de guerre. Les Belges ne sont pas responsables des délires de Trump et de Poutine. Ce n'est pas à eux de payer, c'est inacceptable, et nous continuerons à nous y opposer, avec toutes nos forces!

06.08 Koen Van den Heuvel (cd&v): Mijnheer de premier, bedankt voor uw antwoord.

Het is heel duidelijk, er zal in de toekomst heel wat meer geld naar defensie gaan. Toch is niet enkel de kwantiteit belangrijk, maar ook de kwaliteit. Voor ons is het heel duidelijk: wij willen niet langer een versnippering van militaire investeringen in Europa, maar wel een grotere Europese samenwerking, een grotere strategische autonomie binnen Europa en een sterkere Europese defensie-industrie.

Mijnheer de premier, we kunnen daar misschien als klein land een heel constructieve rol in spelen om het Europese orkest harmonieuzer te laten klinken. Ik wens u daarmee veel succes!

06.09 Staf Aerts (Ecolo-Groen): Mijnheer de premier, collega's, vrede en veiligheid moeten voorop staan. We zullen dus meer moeten investeren in defensie. We kunnen ons immers niet verdedigen tegen Poetin met mes en vork. We moeten wel slim, strategisch en effectief investeren, niet in het wilde weg of holderdebolder.

Premier, ik heb uw oproep goed gehoord. U roept iedereen op om sereen en kalm te blijven, maar ik hoop dat uw minister van Defensie die oproep ook gehoord heeft. Hij is immers ballonnetje na ballonnetje aan het lanceren om het defensiebudget hoger te krijgen.

Waar dat geld vandaan zal komen, is vandaag echter nog niet geweten. Dat is nog een grote ongedekte cheque. Daarover moet echter zeer goed nagedacht worden. Laat ons die cheque ook niet opblazen door alleen maar op een slechte manier te investeren. Volg dus de oproep van de cd&v-collega's om in te zetten op meer efficiëntie en meer samenwerking binnen de Europese Unie. Dat is wat we vandaag absoluut nodig hebben in deze ongeruste wereld.

06.10 Darya Safai (N-VA): Dank u wel, premier, voor uw antwoorden, voor uw inzet en voor alle maatregelen die u treft voor onze veiligheid en onze toekomst.

Collega's, in de huidige geopolitieke toestand mogen we geen freerider meer zijn. Wij moeten extra inspanningen leveren voor onze eigen veiligheid als gevolg van het non-beleid van de vorige regering. Nu het nieuwe Amerikaanse bestuur andere beslissingen neemt, komt de beslissing van de Europese Unie op een cruciaal moment voor Oekraïne en de Europese veiligheid. Zoals u zei, is het belangrijk dat we Oekraïne blijven steunen. Dat is trouwens ook goed voor onze eigen vrede en voor de welvaart in Europa.

Collega's, elke crisis brengt opportuniteiten met zich mee. De huidige moeilijke tijden kunnen ons in staat stellen om ons beter voor te bereiden op de komende uitdagingen. Samen kunnen we die uitdagingen aan.

06.11 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de premier, de vredesonderhandelingen die momenteel plaatsvinden en die een sprankeltje hoop op vrede in Oekraïne en op veiligheid in Europa bieden, moeten volgens ons alle kansen krijgen. We moeten dan ook uiterst omzichtig omspringen met beslissingen die een escalatie kunnen uitlokken of die het vredesproces kunnen dwarsbomen.

Wat ons betreft, hebben we alle miljarden nodig om eerst onze eigen defensiecapaciteit herop te bouwen en onze samenleving en onze mensen veilig te stellen. Dus versterking van onze eigen defensiecapaciteit: ja. Versterking van onze eigen defensie-industrie: ja. Toekomstige generaties opzadelen met een gigantische schuldenberg via dat ReArm Europe-plan: neen. Daartoe zullen een aantal heilige huisjes moeten sneuvelen. De oplossing ligt voor de hand: bespaar snel op migratie, bespaar op de politieke factuur en bespaar op de miljardentransfers.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

07 **Samengevoegde vragen van**

- **Katrijn van Riet aan Bart De Wever (eerste minister) over "De impact van de importheffingen van de VS en de tegenmaatregelen die de EU beoogt" (56000517P)**

- **Annick Lambrecht aan Bart De Wever (eerste minister) over "De impact van de importheffingen van de VS en de tegenmaatregelen die de EU beoogt" (56000510P)**

07 **Questions jointes de**

- **Katrijn van Riet à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'incidence des taxes douanières américaines et les mesures de rétorsion visées par l'UE" (56000517P)**

- **Annick Lambrecht à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'incidence des taxes douanières américaines et les mesures de rétorsion visées par l'UE" (56000510P)**

(Het antwoord zal eveneens door de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Ontwikkelingssamenwerking worden gegeven / La réponse sera également donnée par le vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et de la Coopération au développement)

07.01 **Katrijn van Riet (N-VA):** Mijnheer de premier, mijnheer de minister, sinds het aantreden van president Trump heeft zich een aardverschuiving voltrokken in de internationale betrekkingen. President Trump heeft de Europese Unie openlijk neergezet als een obstakel voor de Amerikaanse belangen.

De gevolgen zijn nu concreet. De VS loste het eerste schot met draconische importtarieven, waarop Canada en de EU terugsloten, waardoor er nu een escalerende handelsoorlog dreigt. Dat is logisch. Pestkoppen begrijpen ongelukkig genoeg maar één taal, maar tegelijkertijd blijft de VS een essentiële bondgenoot.

Een recente ING-studie waarschuwde ons al. Amerikaanse heffingen van 25 % zouden België 0,25 % van het bbp kosten, wat door investeringsonzekerheid en afnemend consumentenvertrouwen kan oplopen tot 0,70 %. Dat betekent dus een halvering van onze economische groei. Onze farma- en chemiesector staan in de vuurlinie, samen met andere cruciale exportproducten.

Daarom, mijnheer de premier, mijnheer de minister, heb ik enkele vragen.

Wat is de verwachte impact van de importtarieven? Hoe wilt u een verdere escalatie vermijden? Wordt er internationaal overleg gepleegd over het inzetten of aanpassen van economische instrumenten? Ik kijk alvast uit naar uw antwoord.

07.02 **Annick Lambrecht (Vooruit):** Mijnheer de premier, mijnheer de minister, de wereld staat in brand. Dat is deze week opnieuw duidelijk geworden. Na een oorlog in Europa is er nu de handelsoorlog met Trump. Met extremen aan de macht is de gewone mens immers steeds het eerste slachtoffer. Ook in België ervaren we de gevolgen. Eerst waren er bizar hoge energieprijzen dankzij Poetin. Vandaag zijn er extreme tarieven op staal en aluminium dankzij Trump. Juist deze industrieën stonden al zeer zwaar onder druk. Als daardoor bij ons jobs verdwijnen, dan raakt dat de koopkracht van de mensen zeer hard.

Voor Vooruit is het zeer duidelijk, we moeten onze mensen en onze bedrijven zo goed mogelijk door deze crisis helpen. Ook tijdens de energiecrisis nam Vooruit maatregelen om mensen hun koopkracht te beschermen. Dat moet nu opnieuw gebeuren. Dit zijn jammer genoeg niet Trumps laatste weken. Het is jammer genoeg geen kwestie van uitzweten. De beurzen dalen vandaag al flink en de kans dat het serieus misgaat, is bijzonder groot.

Mijnheer de premier, mijnheer de minister, als door die importheffingen mensen hun job verliezen, dan zal dat ook invloed hebben op hun koopkracht. Wat zult u doen om dat te voorkomen?

07.03 Eerste minister **Bart De Wever**: De importheffingen zijn een pertinent onderwerp voor ons, want wij zijn een relatief klein land, maar wel een land met een zeer open economie dat leeft van internationale handel. Het debat gaat recht naar ons hart. Na onze buurlanden Duitsland, Nederland en Frankrijk, zijn de Verenigde Staten de belangrijkste afzetmarkt voor onze uitvoer: 7,5 % van de totale uitvoer, een handelsstroom van 33 miljard euro. In het bijzonder voor de farmasector, zoals is aangehaald, en de chemische sector zijn de VS een cruciaal exportland. Gisteren heb ik toevallig een aantal zeer belangrijke CEO's uit die twee sectoren ontmoet. Hun bezorgdheid is zeer groot, alsook de verwarring over welke regels er eigenlijk nog gerespecteerd zullen worden. Welk spel wordt hier gespeeld?

Sinds woensdag gelden er alvast Amerikaanse importheffingen op staal, ijzer en aluminium. Nu wordt er ook gedreigd met importheffingen voor de automobielsector. Economen stellen dat de impact daarvan voor ons land relatief beperkt is, maar er zal wel een indirecte impact zijn, omdat heel wat Belgische bedrijven toeleveranciers zijn van de Europese automobielsector. Er is dus reden tot grote bezorgdheid, daarin kan ik u volledig bijtreden. ING Bank heeft berekend dat een handelsoorlog met de VS onze economische groei met 0,25 % zou fnuiken in het eerste jaar en op termijn met 0,7 %. Dat zijn indrukwekkende cijfers.

De Europese Commissie heeft de Amerikaanse importheffingen beantwoord met een proportioneel tegenpakket, dat wij steunen. Het betreft maatregelen die ingaan op 1 april, met heffingen op onder meer whisky, boten en motoren. Persoonlijk ben ik geen gebruiker van die drie producten, maar ik veronderstel velen onder u ongetwijfeld wel of toch minstens van een van die producten. Ik ondersteun dat de Commissie provocaties beantwoordt op een beheerste en proportionele manier, in kalmte en sereniteit.

Ik herhaal nogmaals dat ik weinig enthousiast kan zijn over Trump, maar ik zou opletten met wilde anti-Amerikaanse statements. Dat leidt ons nergens toe. We moeten wel het signaal uitzenden dat wij in Europa geen vloermat zijn waar Trump kan overheen lopen. Het is belangrijk dat Commissievoorzitter von der Leyen de juiste toon heeft aangeslagen door expliciet te stellen dat ze openstaat voor de constructieve dialoog die we blijven nastreven met de Verenigde Staten om die nieuwe importheffingen zo snel mogelijk terug te schrappen en in te zetten op vrijhandel in plaats van op protectionisme. Ik ondersteun die boodschap voor 100 %. Een handelsoorlog leidt alleen tot wederzijdse verarming.

Oud-president Ronald Reagan, een van mijn grote jeugdidolen uit de jaren 1980, sprak wijze woorden over handelstarieven: *"Higher trade barriers lead to less competition and therefore less quality products paired with rising prices. As a result, people start buying less and then the worst happens. Markets shrink and collapse, businesses and industries shut down and millions of people lose their jobs."*

Ik hoor iemand applaudisseren, blijkbaar zijn er nog fans van Ronald Reagan en dat kan ik alleen maar toejuichen.

Reagan voegde daaraan toe dat hij het als zijn missie beschouwde om zijn land en de wereld voor kortzichtige protectionistische onzin te behoeden. Als premier van dit zeer kleine, maar toch economisch qua export sterke land, zal ik op het Europees en internationaal toneel altijd die boodschap blijven herhalen. Vrijhandel heeft aan het vrije Westen zijn welvaart geschonken.

Laat ons het Europese bondgenootschap uitdiepen in die geest; er is nog enorm veel te winnen. Laten we ook hopen dat we het bondgenootschap met de Verenigde Staten op het pad van de welvaartscreatie kunnen houden. Niemand wordt beter van dreigementen, handelsoorlogen en kortzichtige protectionistische dwaasheid.

07.04 Minister **Maxime Prévot**: Geachte Kamerleden, met de evolutie van de Amerikaanse positie is de wereld zichzelf aan het hervormen; dat is een feit. Maar zonder apathie of frustratie moeten we actie ondernemen om ons te concentreren op onze prioriteiten, om de middelen te vinden om onszelf te beschermen en om de problemen waarmee we geconfronteerd worden aan te pakken. We hebben zeker een veiligheidsstrategie voor onze economie nodig.

De Amerikaanse maatregelen zijn totaal ongerechtvaardigd en zullen rampzalige gevolgen hebben voor

bedrijven en consumenten aan beide zijden van de Atlantische Oceaan. In de context van die ontwikkelingen moeten we vastberaden, pragmatisch en realistisch vooruitkijken. Ik zeg vastberaden, want hoewel onze doelstelling voor de middellange tot lange termijn zeker de de-escalatie is, moeten wij assertief maar proportioneel reageren op de douanerechten en handelsbelemmeringen die de Verenigde Staten op oneerlijke wijze toepassen. Zo kunnen we onze belangen verdedigen.

De Europese Unie heeft snel gereageerd op de aankondiging van tarieven op staal en aluminium met een reactie in twee fases die gekalibreerd, standvastig en niet escalerend is.

Op 1 april laat de EU de opschorting vervallen van de tegenmaatregelen die in 2018 en in 2020 tegen de Verenigde Staten genomen zijn. Die maatregelen waren gericht tegen een hele reeks Amerikaanse producten en veroorzaakten naar schatting 8 miljard euro aan economische schade, vooral in Republikeinse staten.

Medio april zal de EU, na overleg met de industrie- en handelsvertegenwoordigers, een nieuwe reeks tegenmaatregelen opleggen voor Amerikaanse exportproducten, ter waarde van 18 miljard euro, waardoor de totale respons van de EU uitkomt op 26 miljard euro, een bedrag dat gelijk is aan dat van de Amerikaanse tarieven.

In deze krachtmeting zullen Europese eenheid en solidariteit doorslaggevend zijn. Ik geloof in pragmatisme, maar de Amerikanen zijn een historische partner en dat mogen we niet vergeten. Niemand kan een handelsoorlog winnen, maar we moeten beseffen dat de Amerikanen zoveel gedaan hebben.

We zijn niet vervallen in steriel antagonisme door 80 jaar diplomatieke betrekkingen overboord te gooien. Ik heb het over realisme. Immers, het ontwaken van de Europeanen, hoe wreed het ook was, was onvermijdelijk. We hebben te lang onze verantwoordelijkheden ontlopen, in de eerste plaats als het gaat om onze eigen veiligheid. Het is niet alleen een kwestie van voldoen aan Amerikaanse eisen, maar in de eerste plaats van reageren op de noodzaak om onze eigen veiligheid te garanderen, ons sociaal model te beschermen en onze stempel te drukken op een wereld waarvan de contouren razendsnel veranderen.

Tot slot wil ik het hebben over opportuniteiten. We verdedigen een maatschappelijk model dat gebaseerd is op het respect voor de wet en voor bepaalde waarden. Dit is ook een kans om de kring van onze partners te verbreden, om samen de mondiale agenda te beïnvloeden in plaats van ons die te laten opleggen.

07.05 Katrijn van Riet (N-VA): Mijnheer de premier, mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord.

We zijn blij dat u de zaak ter harte neemt en om de maatregelen die u al hebt getroffen.

Mijnheer de premier, we zitten gelukkig op dezelfde golflengte. Van tarieven wordt niemand beter, maar ze houden wel steek wanneer het moet. Ze zijn een *zero-sum game*. Laten we hopen dat men opnieuw van idee verandert, zoals dat zo vaak gebeurt, maar als het moet, dan moet het. Wij beseffen allemaal dat het om een wake-upcall gaat en dat we meer moeten focussen op het doen herleven van onze eigen industrie.

De **voorzitter**: De neutraliteit van mijn functie verplicht me geen standpunt in te nemen over de vraag of uw tussenkomst een applaus verdient. Het feit dat dit uw eerste tussenkomst is, verdient dat wel. (*Applaus*)

07.06 Annick Lambrecht (Vooruit): Mijnheer de premier, mijnheer de minister, het is inderdaad vijf voor twaalf. Wie meende dat dit vanzelf over zou gaan, is eraan voor de moeite.

Vooruit is de partij geweest die altijd al de koopkracht van de mensen heeft beschermd en die dat zal blijven doen. Dat is nu immers meer dan nodig. Wat zien we? Opnieuw zijn het de extremen die de mensen bedreigen, met heel ernstige gevolgen die dag na dag anders zijn. Mijnheer de premier, u sprak over auto's. Ik hoorde ook spreken over wijn en champagne. Morgen is het alweer iets anders.

Het is heel goed dat u zegt dat u zich zult inzetten. Ik hoop dat u dat hier zult doen, maar met een nog veel luidere stem in Europa, zodat wij de waanzinnige tarieven van Trump kunnen laten schrappen. Mevrouw van Riet heeft het al gezegd: er zijn totaal geen winnaars bij die tarieven, er zijn alleen verliezers. Gelukkig staan wij in het Parlement op dat punt allemaal op één lijn.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

08 Question de Michel De Maegd à Maxime Prévot (VPM Affaires étrangères, Affaires européennes et Coopération au développement) sur "La situation des prisonniers arméniens en Azerbaïdjan" (56000511P)

08 Vraag van Michel De Maegd aan Maxime Prévot (VEM Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Ontwikkelingssamenwerking) over "De situatie van de Armeense gevangenen in Azerbeidzjan" (56000511P)

08.01 **Michel De Maegd** (MR): Monsieur le ministre des Affaires étrangères, imaginez qu'un jour la Belgique soit envahie par un pays voisin, dirigé par un dictateur qui, au mépris du droit international et humanitaire, ferait fuir tous les Belges vers un autre pays. Dans la foulée, ce dictateur vous enlèverait. Vous, ministre des Affaires étrangères, vous seriez détenu pendant des mois et torturé. Dans une parodie de procès tenue dans une langue que vous ne maîtrisez même pas, vous seriez accusé de préventions grotesques.

Chers collègues, vous me direz que ce scénario est ubuesque. Monsieur le ministre, c'est pourtant ce qui arrive en ce moment à deux de vos homologues, deux ministres des Affaires étrangères du Haut-Karabagh, territoire annexé par Bakou suite à une guerre effroyable.

Cette agression a été condamnée par la Cour internationale de Justice mais aussi présentée clairement comme une épuration ethnique par la Cour pénale internationale. Depuis maintenant 470 jours, Bakou emprisonne 23 personnalités de haut rang: vos homologues, un ministre de la Défense, des ministres d'État, mais aussi trois ex-présidents de la République du Haut-Karabagh.

Jusqu'ici l'Union européenne a réagi timidement car elle a besoin de gaz azéri. Cette hypocrisie est sans nom, puisque nous savons que ce gaz vient en grande partie de la Russie, officiellement sous embargo. Le comble est que la COP29 a été organisée à Bakou, sans un regard pour la tragédie que vivent ces prisonniers. L'un d'eux, Ruben Vardanyan, un homme de paix, nommé pour le prix Nobel de la paix l'an dernier, entame sa quatrième semaine de grève de la faim. Sa vie est clairement en danger.

Monsieur le ministre, nous avons déjà échangé en commission sur ce drame. Avez-vous entre-temps eu des contacts avec les autorités azéries? Avez-vous des nouvelles récentes de la santé des détenus?

Aujourd'hui, le Parlement européen approuve une résolution qui exige la libération immédiate et inconditionnelle de ces prisonniers. Monsieur le ministre, je vous demande également de faire tout ce qui est en votre pouvoir pour qu'une pression maximale et rapide puisse faire libérer ces innocents. (...)

De **voorzitter**: De laatste seconden zijn u onterecht ontnomen.

08.02 **Maxime Prévot**, ministre: Monsieur De Maegd, je répondrai de manière très transparente. Depuis la question que vous m'avez posée en commission, je n'ai pas eu à titre personnel l'occasion de prendre contact avec une quelconque autorité de l'Azerbaïdjan. Je m'engage à ce qu'il en soit autrement dans les jours qui viennent. Des contacts ont peut-être eu lieu à l'échelle de notre réseau diplomatique et à l'initiative de membres de mon administration. Je ne peux l'exclure mais je n'en ai pas l'information.

Je souhaite me pencher sur ce sujet. En effet, vous avez eu raison de souligner combien toute démarche d'emprisonnement abusif, de mépris des droits humains est à condamner. La Belgique a toujours condamné cela et elle continuera de le faire. C'est d'ailleurs un des éléments fondateurs de nos relations internationales. Le plaidoyer constant pour le respect du droit international et des droits humains fait partie intégrante des points que vous retrouverez dans mon exposé d'orientation politique.

En dehors de ces éléments, et à chaque fois que l'occasion nous en est donnée dans l'ensemble des fora internationaux auxquels nous participons, nous rappelons nos préoccupations quant à la situation au Haut-Karabagh et, de manière générale, en Azerbaïdjan.

Nous avons pu prendre une part active au Conseil des droits de l'homme pour l'examen périodique universel qui s'est déroulé à l'égard de l'Azerbaïdjan fin 2023, avec des enjeux clairs en termes de liberté d'expression,

de violence domestique et de mise en œuvre des arrêtés de la Cour européenne des droits de l'homme.

Nous souhaitons également jouer au sein du Conseil de l'Europe un rôle de vigile sur cette question et bien au-delà du constat, être actifs et veiller à ce que l'action donne des résultats.

C'est un élément sur lequel je me ferai un plaisir de revenir à votre attention prochainement.

De **voorzitter**: Mijnheer De Maegd, ik zal u een volle minuut toewijzen, want ik heb daarnet op de verkeerde knop geduwd.

08.03 Michel De Maegd (MR): Merci monsieur le ministre pour votre transparence.

Permettez-moi tout de même d'insister. L'urgence est là, et ce sont les vies de ces 23 hauts dignitaires qui sont en jeu. Nous-mêmes, parlementaires belges, avons suspendu ici depuis de longs mois nos relations avec nos homologues azéris.

Vous avez des leviers, vous pouvez convoquer l'ambassadeur azéri en Belgique, prendre langue avec le ministre azéri des Affaires étrangères, mais aussi et surtout convaincre vos homologues de l'Union européenne de brandir des sanctions à l'égard de Bakou.

Je suis d'autant plus inquiet, chers collègues, que je me suis entretenu avec plusieurs ambassadeurs de la région ces dernières heures, ainsi que de nombreux analystes et, dans les visées expansionnistes de Bakou, tous les signes avant-coureurs d'un nouveau conflit sont perceptibles vers l'Arménie. Bakou fait venir de nombreux avions et cargos chargés d'armes, en provenance d'Israël. L'heure n'est donc plus aux atermoiements ou à une diplomatie soft. Je sais que je peux compter sur vous, monsieur le ministre. Comme en Ukraine, ce sont là nos valeurs universelles qui sont en jeu.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

09 Question de Pierre-Yves Dermagne à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "La lettre ouverte sur les effets de la réduction de la déductibilité fiscale des dons" (56000501P)

09 Vraag van Pierre-Yves Dermagne aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De open brief over de gevolgen van de verlaging van de fiscale aftrekbaarheid van giften" (56000501P)

09.01 Pierre-Yves Dermagne (PS): Monsieur le vice-premier ministre, le monde est en feu. Et c'est à ce moment précis que ce gouvernement choisit de porter un coup supplémentaire à la solidarité. Il s'agit d'un signal désastreux: "Affaiblir la solidarité à un moment où elle est plus essentielle que jamais constitue une attaque contre la générosité." Ces mots, monsieur le vice-premier ministre, sont durs. Ce ne sont pas les miens, mais ceux de 470 associations bien connues, aimées des Belges et dans lesquelles ils sont nombreux à s'investir quotidiennement: la Fondation contre le cancer, le Télévie, la Société Protectrice des Animaux (SPA), Cap 48, 11.11.11, Amnesty ou encore la Fondation Roi Baudouin, pour n'en citer que quelques-unes. Monsieur le vice-premier ministre, voilà donc comment ces associations et leurs millions de bénévoles qualifient la volonté de votre gouvernement de réduire la déduction fiscale pour les dons.

Cette réduction est injuste, mesquine, oserais-je dire, et incompréhensible, vu le contexte et les enjeux. En effet, ces fondations et associations nous disent que ces dons d'au moins 40 euros leur rapportent 362 millions d'euros. Ce montant a plus que doublé en dix ans. C'est donc une attaque contre la générosité et contre la solidarité.

Monsieur le vice-premier ministre, ma question est donc simple: avez-vous entendu les 470 associations et leurs millions de bénévoles qui vous demandent de revenir sur cette décision injuste et, oserais-je dire, minable?

09.02 Jan Jambon, ministre: Monsieur Dermagne, je pourrais répondre assez facilement que, oui, j'ai entendu l'appel de ces associations, mais ce n'est pas ce que je vais faire.

Votre question me donne la possibilité de rappeler l'état catastrophique dans lequel la Vivaldi a laissé les finances de ce pays: une situation budgétaire catastrophique. Nous devons combler un trou de 23 milliards d'euros rien que pour stopper l'hémorragie budgétaire. Rien que pour stopper l'hémorragie! Dans le même temps, nous réalisons une réforme fiscale de plus de 6 milliards d'euros, qui vise non seulement à augmenter le pouvoir d'achat, mais aussi à rétablir et à renforcer notre compétitivité.

Nous supprimons et limitons en effet de nombreux postes de déduction, d'exonération et d'exception, et ce message n'est pas toujours agréable à transmettre. Nous réduisons un poste de déduction, mais grâce à la réforme fiscale globale, nous réalisons une baisse de charges de 1,5 milliard d'euros. Ce qui sera moins déductible au niveau des dons sera largement compensé par la baisse générale des impôts.

Grâce aux réformes structurelles menées par ce gouvernement, nous assurons précisément la viabilité financière de notre système de sécurité sociale qui est le fondement de la solidarité entre les citoyens de ce pays.

09.03 Pierre-Yves Dermagne (PS): Monsieur le vice-premier ministre, votre réponse ne me surprend pas, elle me consterne.

Elle ne me surprend pas car contrairement à ce que vous dites, après avoir pris pour cible les travailleuses et les travailleurs, les pensionnés en exigeant d'eux qu'ils travaillent plus pour gagner moins, qu'ils travaillent plus longtemps pour toucher une plus petite pension, vous demandez aujourd'hui à ces fondations et associations, et aux milliers de bénévoles qui s'y investissent, de faire plus avec moins. Vous demandez aux bénévoles du Télévie d'organiser plus de dîners pour contribuer à la lutte contre le cancer. Vous demandez aux bénévoles de Cap 48 de vendre plus de stylos Bic pour essayer de sortir plus d'enfants de la pauvreté. Vous demandez aux bénévoles de la SPA de faire plus pour venir en aide aux animaux abandonnés.

Je le répète, c'est une réponse qui ne me surprend pas de la part de votre gouvernement, mais qui me consterne.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

10 Samengevoegde vragen van

- Steven Coenegrachts aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De meerwaardebelasting" (56000504P)
- Lode Vereeck aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De meerwaardebelasting" (56000505P)
- Dieter Vanbesien aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De meerwaardebelasting" (56000515P)

10 Questions jointes de

- Steven Coenegrachts à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "La taxe sur les plus-values" (56000504P)
- Lode Vereeck à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "La taxe sur les plus-values" (56000505P)
- Dieter Vanbesien à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "La taxe sur les plus-values" (56000515P)

10.01 Steven Coenegrachts (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, deze regering is ondertussen zeven weken aan de slag. Ondertussen zijn we ook al aan versie 7 van de meerwaardebelasting. Vandaag wil cd&v het plafond van 10.000 naar 20.000 euro brengen.

Ik weet wat u zult roepen, ik weet wat u zult antwoorden. U zult het over de modaliteiten hebben. U had het daarover toen de premier voor zijn beurt sprak en de Vlaamse spaarder wilde beschermen. U had het daarover toen de geheime afspraken van sommige partijvoorzitters met de premier bekend werden en u sprak daarover ook toen u zelf moest toegeven dat de middenklasse getroffen werd.

Cd&v heeft het vandaag echter niet over een modaliteit. Cd&v verandert vandaag een afspraak die in het

regeerakkoord staat. De heer Rousseau zei daarnet voor de camera's van *Villa Politica* dat morrelen aan het regeerakkoord een groot probleem is. De heer Mahdi zei dat hij zich grote zorgen maakt als dat voor de heer Rousseau niet kan.

Welnu, mijnheer de minister, ik maak me grote zorgen in uw plaats. Ik vraag me af of u al spijt hebt. Hebt u al berouw? Hebt u berouw voor dat moment van zwakte, die nacht in de Koninklijke Militaire School, toen u de meerwaardebelasting geslikt hebt? Het is immers de heilige graal van uw regering geworden. Iedereen ziet er ongelooflijk veel geld in, tot spijt van Paul Magnette trouwens, want hij wilde dat tarief verdubbelen zodra de PS weer in de regering komt. De heer Nuino van Les Engagés stelde echter dat men niet moet wachten op Paul Magnette, en dat deze regering dat wel zelf zal doen. Deze regering zal het tarief zelf verdubbelen.

Mijnheer de minister, wat vindt u? Wat vindt u van dit zevende voorstel over die meerwaardebelasting? Wat is uw reactie?

10.02 Lode Vereeck (VB): Mijnheer de minister, we vernamen ondertussen dat de premier het regeerakkoord wil heronderhandelen, een regeerakkoord 2.0, om miljarden te vinden voor defensie en om enkele losse eindjes vast te knopen. Een van die losse eindjes is de meerwaardetaks. Een los eindje zou ik dat niet noemen, want er is gewoon geen touw aan vast te knopen.

Wat met de discriminatie tussen kleine en grote beleggers? Wat met de beleggers met een belang van 19 %? Wat met historische minwaarden? Wat met de aftrek van kosten voor de verwerving van aandelen? Wat met de waardering van een niet-beursgenoteerd bedrijf? Wat met gespreide aankopen van aandelen? Wat met de dubbele belasting, zoals de Reynderstaks? Wat met geherinvesteerde meerwaarden?

De regering weet het niet, de premier weet het niet, de minister van Financiën weet het niet en de coalitiepartners spreken elkaar gewoon tegen.

Vandaag kopt de krant: "Wat met de fiscale vrijstelling op meerwaarden tot 10.000 euro?" De voorzitter van cd&v wil die verdubbelen tot 20.000 euro om de gewone beleggers en spaarders te ontzien. Daarmee zegt hij wat wij en alle fiscale experts al weken zeggen: de Jambontaks is geen taks op de superrijken, maar op de hardwerkende en sparende middenklasse, die vooral in Vlaanderen leeft.

Mijnheer de minister, ik heb twee vragen voor u. Ten eerste, is er maandag in de regering overeenstemming bereikt om die belastingvrije som voor particulieren op te trekken tot 20.000 euro? Ten tweede, wat is het effect op de fiscale opbrengsten? Hoe denkt u die te compenseren?

De collega van de PVDA wees er al op, naar verluidt zou uw beleidsverklaring al gelect zijn in de pers. Is er eigenlijk nog sprake van een meerwaardebelasting in de laatste versie van uw beleidsverklaring?

De **voorzitter**: Dan hebben we nog een vraag van de heer Vanbesien, die in de commissie was ingediend en hier wordt toegevoegd.

10.03 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, ik heb iets meegebracht waarover ik het vandaag met u wil hebben: een los eindje. Als ik de pers mag geloven, is uw eerste minister momenteel fulltime bezig met het aanpakken van losse eindjes.

Dit losse eindje gaat over de meerwaardetaks. We hebben er al veel vragen over gesteld en er is al veel over gezegd, maar uw antwoord is altijd hetzelfde, namelijk dat de precieze modaliteiten nog besproken moeten worden. Dat is een andere formulering voor "het is een los eindje". Nochtans klopt dat niet helemaal. Niet alle modaliteiten moeten nog worden besproken. Er is één modaliteit waarover iedereen in uw meerderheid het blijkbaar eens is: de belasting moet 500 miljoen euro opbrengen. Wat en hoe weten we nog niet, maar de opbrengst ligt vast op 500 miljoen. U hebt dat al herhaaldelijk gezegd en als u dat niet doet, dan is er nog altijd de arizonaluitenant Axel Ronse, die het ook overal rondbazuint.

Mijnheer de minister, het Federaal Planbureau heeft berekeningen gemaakt over zo'n meerwaardetaks. Als u een tarief van 10 % hanteert, zoals in uw regeerakkoord staat, brengt die meerwaardetaks 1 miljard op, niet 500 miljoen. Dat verschil is niet zomaar een afronding na de komma. Uw 500 miljoen is de helft van wat het zou moeten opleveren.

Ik heb dan ook maar één vraag voor u, mijnheer de minister. Hoe komt u aan die modaliteit waarover iedereen het eens is? Hoe komt u aan het getal van 500 miljoen euro opbrengsten uit de meerwaardetaks?

10.04 Minister **Jan Jambon**: Mijnheer Coenegrachts, zeven is een heilig getal. Misschien kunnen we het daarbij houden.

(...): (...)

10.05 Minister **Jan Jambon**: Na zeven vette jaren komen er inderdaad zeven magere jaren.

Collega's, zoals ik altijd al gezegd heb, staat het kader voor de meerwaardebelasting in het regeerakkoord. Zo werd het ook afgesproken. De opdracht voor de concrete uitvoering daarvan werd gegeven aan de administratie, die daarmee vanaf dag één bezig is. Vroeg of laat zal ik met een wetsvoorstel naar de Kamer komen en zullen we alle modaliteiten kunnen bespreken. Een meerwaardebelasting is echter niet zomaar een cijfertje in een wetboek veranderen. Dat is een grondige aanpassing en mijn administratie werkt daar hard aan.

Ik heb ook kennisgenomen van het feit dat een van de regeringspartijen een modaliteit heeft voorgesteld op de meerwaardebelasting. Dat kan, maar dan moeten de vijf partijen daarmee akkoord gaan. We zullen in de volgende dagen en weken zien of we daarover binnen de meerderheid een akkoord kunnen vinden. Zo gaat dat namelijk met een regeerakkoord.

Meneer Vereeck, en ook mevrouw Merckx, ik weet ook niet hoe mijn beleidsverklaring in de pers is gekomen. Ze kwam alleszins niet van bij ons op het kabinet. Ze kwam niet van bij ons. Dat kan ik u met de hand op het hart zeggen. U zult daarin inderdaad niets vinden over de meerwaardebelasting. U moet echter eens op Google zoeken naar 'solidariteitsbijdrage'. Dan zult u dat vinden, mijnheer Vereeck.

Ten slotte – en een beetje ernstiger –, mijnheer Vanbesien, de berekening van het Planbureau houdt geen rekening met de voetvrijstelling die voorzien is. Ze houdt ook geen rekening met de uitzondering voor het aanmerkelijk belang. Dat verklaart het verschil in omvang.

10.06 **Steven Coenegrachts** (Open Vld): Mijnheer de minister, u hebt uw tijd niet volledig opgebruikt. Dat is niet verwonderlijk, want u hebt opnieuw niet geantwoord op de vragen. Ik zag daarjuist de heer De Wever spreken met de heer Mahdi. Waarschijnlijk was dat om die modaliteiten uit te klaren. Hij sprak echter met de verkeerde partijvoorzitter.

Ik weet namelijk wat uw echte probleem is, mijnheer de minister. Als er gesproken wordt over mensen die tien jaar hun aandelen vasthouden, dan zegt de heer Rousseau: "Dat zullen we niet doen." Als hier gesproken wordt over 20.000 euro, dan zeggen de Vlaamse socialisten: "Dat zullen we niet doen." Als hier gesproken wordt over de bescherming van de kleine spaarder, dan zeggen de Vlaamse socialisten: "Njet, dat doen we niet!"

De heer De Wever sprak met de verkeerde partijvoorzitter. Hij moet spreken met Conner Rousseau! Dat is ook uw probleem, mijnheer de minister. U gaat keer op keer op keer door de knieën voor de Vlaamse socialisten. Ik vraag u om daarmee te stoppen!

Ik dank u.

10.07 **Lode Vereeck** (VB): Collega's, er is eigenlijk geen reden waarom de winst úft aandelen wel belast moet worden en de winst óp aandelen niet, maar in het zwaarst belaste land ter wereld is die belasting gewoon de belasting te veel. Bovendien leidt de chaos binnen de regeringscoalitie tot rechtsonzekerheid. De situatie in de Verenigde Staten illustreert wat daarvan de gevolgen kunnen zijn.

Mijnheer de minister, schrap de Jambontaks en kom terug met een serieuze fiscale hervorming en een forse verlaging van de belastingdruk, zoals in een duale inkomstentaks. Deze Jambontaks dient tot niets, behalve wat socialistische ego's strelen en Belgische begrotingskraters vullen. Het is een platte belasting op de Vlaamse welvaart. Dat uitgerekend u als N-VA'er en voormalig Vlaams minister-president daaraan meewerkt,

is een regelrechte schande. Weg ermee!

10.08 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, collega's, wat er gebeurt met de meerwaardetaks roept slechte herinneringen op aan de enige andere keer dat de N-VA de federale minister van Financiën leverde. Volgens het toenmalige regeerakkoord moest minister Johan Van Overtveldt een effectentaks invoeren. Hij is toen zeer creatief te werk gegaan met modaliteiten. Er werden zoveel uitzonderingen ingevoerd dat het Grondwettelijk Hof de wet vernietigde. Vivaldi heeft dat later uiteindelijk gecorrigeerd.

Hier gebeurt exact hetzelfde: modaliteiten en reducerende inkomsten. De heer Bouchez zal u wel helpen om te bepalen wie er bediend moet worden. Uiteindelijk zal het Grondwettelijk Hof ook uw wet vernietigen en zullen de middenklasse en de meest kwetsbaren het gat in de begroting mogen dichtrijden. Collega's, ik ben benieuwd welke volgende regering deze keer de tekst zal mogen corrigeren.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

11 Vraag van Jeroen Bergers aan Bernard Quintin (Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Beliris) over "Het taaltoezicht" (56000516P)

11 Question de Jeroen Bergers à Bernard Quintin (Sécurité et Intérieur, chargé de Beliris) sur "Le contrôle linguistique" (56000516P)

11.01 Jeroen Bergers (N-VA): Mijnheer de minister, beste collega's, u herinnert zich ongetwijfeld het verhaal van Cisse. Cisse was een baby'tje van 11 maanden oud dat jammer genoeg overleden is. Toen de MUG vanuit Brussel in Roosdaal in de Vlaamse rand aankwam, zat daar niemand in die Nederlands sprak. Ook toen Cisse werd overgeplaatst naar het kinderziekenhuis in Brussel, was daar geen enkele arts die in het Nederlands kon vertellen aan de ouders en de grootouders waarom ze hun zoontje waren kwijtgeraakt.

Zulke verhalen breken mijn hart, omdat ik het een ware schande vind dat in 2025 mensen nog altijd niet in het Nederlands kunnen worden geholpen in onze hoofdstad, in Brussel. Dat zorgt ook voor problemen, want mensen kunnen niet duidelijk aan artsen vertellen wat hun symptomen zijn.

Cisse is jammer genoeg echt niet alleen. Vier dagen geleden lanceerde de Vlaamse Volksbeweging samen met minister Ben Weyts een meldpunt voor taalklachten in de zorgsector in Brussel. Op amper vier dagen kwamen er al meer dan 100 klachten binnen. Ik steun de beweging volledig in dat initiatief, maar het is eigenlijk wel jammer dat er rechtszaken nodig zijn om zulke basisrechten af te dwingen, dus het is duidelijk dat de federale overheid ook haar verantwoordelijkheid moet nemen.

Gelukkig is het regeerakkoord duidelijk. Het regeerakkoord stelt duidelijk dat de regering de taalwetgeving strenger zal handhaven en dat ze zal zorgen voor tweetalige dienstverlening in de Brusselse zorginstellingen.

Mijnheer de minister, welke maatregelen wilt u nemen om in die tweetalige dienstverlening te voorzien? Hoe zult u werk maken van een strengere handhaving? Zult u ook contact opnemen met het Vlaamse middenveld, waaronder de Vlaamse artsenorde, en minister Ben Weyts?

11.02 Minister Bernard Quintin: Mijnheer Bergers, als ik me niet vergis, is dit uw eerste actuele vraag in de plenaire vergadering en ik feliciteer u met uw maidenspeech. (*Applaus*)

Laat me beginnen met te stellen dat taalgebruik een belangrijke kwestie is. Het is een Franstalige bijna-tweetalige die dat zegt. Ik hecht daar veel belang aan.

U zult begrijpen dat ik hier geen uitspraak zal doen over de casus die u aanhaalt.

Het regeerakkoord is duidelijk, patiënten in Brusselse ziekenhuizen moeten kunnen communiceren met de zorgverlener en ook omgekeerd. Dat is essentieel om patiënten de zorg te bieden die ze nodig hebben. In dat kader wil ik erop wijzen dat de regering erop zal toezien dat de wetgeving inzake het gebruik van talen wordt nageleefd, zodat patiënten in de Brusselse ziekenhuizen die onder de wetgeving vallen, in hun eigen taal behandeld kunnen worden dankzij tweetalige diensten. Wie daar vandaag klachten over heeft, kan terecht bij

de Vaste Commissie voor Taaltoezicht.

Ik ben op de hoogte van het initiatief om in Vlaanderen een meldpunt op te richten voor de naleving van de taalwetgeving in Brusselse ziekenhuizen. Een kwaliteitsvolle zorgverlening impliceert een juiste toepassing van de taalwetgeving.

11.03 Jeroen Bergers (N-VA): Mijnheer de minister, bedankt voor uw antwoord.

Ik heb er alle vertrouwen in dat u het regeerakkoord correct zult uitvoeren en dat we inzake die taalwetgeving echt wel stappen vooruit zullen zetten.

Dat het anders kan dan in veel ziekenhuizen in Brussel vandaag de dag, bewijst het UZ Jette elke dag, aangezien men daar perfect tweetalig, in het Nederlands en in het Frans, de dienstverlening voorziet.

Afsluiten wil ik graag met een persoonlijke anekdote. Ik ben ooit met TAK, het Taal Aktie Komitee, in een coronatedorp in Brussel waar men dezelfde problematiek had EHBNO gaan uitdelen, eerste hulp bij Nederlandstalige onkunde. Dat lijkt polariserend, het lijkt alsof we daarmee controverser opzochten, maar eigenlijk waren die hulpverleners heel dankbaar, omdat ze eindelijk een pamflet hadden met een aantal basiszinnen in het Frans en de vertaling in het Nederlands, zodat zij de mensen die hulp nodig hadden konden helpen.

Mijnheer de minister, ik ben ervan overtuigd dat de wil bij de zorgsector aanwezig is, net als bij u en de regering. Het is dus tijd dat we actie ondernemen.

De **voorzitter**: Ik wou collega Bergers gelukwensen met zijn eerste tussenkomst, maar dat is niet meer nodig, want dat heeft de minister al gedaan. (*Applaus*)

Op die manier krijgt u wel twee keer applaus, mijnheer Bergers.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

12 Questions jointes de

- **Ismaël Nuino à Bernard Quintin** (Sécurité et Intérieur, chargé de Beliris) sur "La fusillade survenue à Forest" (56000507P)

- **Matti Vandemaele à Bernard Quintin** (Sécurité et Intérieur, chargé de Beliris) sur "La violence liée à la drogue à Bruxelles" (56000524P)

12 Samengevoegde vragen van

- **Ismaël Nuino aan Bernard Quintin** (Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Beliris) over "De schietpartij in Vorst" (56000507P)

- **Matti Vandemaele aan Bernard Quintin** (Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Beliris) over "Het drugsgeweld in Brussel" (56000524P)

12.01 Ismaël Nuino (Les Engagés): Monsieur le ministre, je vais vous poser une question aujourd'hui mais, malheureusement, j'aurais pu le faire toutes les semaines depuis le début de l'année.

Cette semaine, c'était la 11e fusillade que connaissait Bruxelles et, l'année passée, il y en a eu 90. Alors, je ne fais évidemment pas ici le bilan de l'Arizona, et ce n'est pas ce qu'a dû faire le procureur du Roi en commission cette semaine. Évidemment que non. Mais je vous questionne aujourd'hui sur les mesures que vous comptez prendre et à quelle vitesse vous allez les prendre.

Je ne dois pas vous expliquer ce dont il s'agit. Chaque année, chaque semaine, chaque jour pratiquement maintenant, des gens se réveillent en ayant entendu des coups de feu. Il y a des balles dans des vitres d'appartements, dans des voitures, dans des commerces et, on l'espère, jamais perdues dans la chambre d'une personne qui dort.

La sécurité, monsieur le ministre – ce n'est pas à vous que je dois le dire –, est un droit fondamental. Personne ne doit sortir en rue en ayant peur. Personne! Je vous ai entendu dire à raison que la peur devait changer de

camp, mais on doit aller plus loin que cela. Aujourd'hui, ce qu'on doit faire, c'est mener la guerre aux narcotrafiquants, mener la guerre au trafic, les traquer dans leur portefeuille et couper la tête à ces trafics. Pourquoi "couper la tête"? Cela peut paraître fort. Parce que le narcotrafic, c'est un cancer qui commence à un endroit, qui se métastase, qui lance de la corruption et qui mène à la violence partout, tout le temps. Nous ne pouvons le tolérer.

Alors, l'accord de gouvernement, je le salue, prévoit des dizaines de mesures contre le narcotrafic. L'Arizona est au rendez-vous. À quelle vitesse allez-vous mettre en place ces mesures? Où en êtes-vous dans la mise en place, même si je sais que cela ne fait qu'un mois que vous êtes là? Qu'avez-vous déjà pu faire? Et que comptez-vous faire dans les semaines et les mois à venir?

Le temps presse. Je ne vous apprends pas que les habitants de Bruxelles attendent des mesures concrètes.

12.02 Matti Vandemaele (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, na een korte onderbreking van een week was het deze week opnieuw raak. Het lijkt wel of er elke week een nieuwe schietpartij is. Een nieuwe week, een nieuwe schietpartij.

Het straffe is dat dit nu net gebeurd is in Vorst in een wijk waar er korte tijd geleden grote politieacties zijn geweest. Ik moet u dat eigenlijk niet vertellen, want u was aanwezig op die politieactie. U zei daar dat wij de straat moeten teruggeven aan de mensen en de criminelen in de gevangenis moeten steken. Dat is een ambitie die wij met Ecolo-Groen alvast ondersteunen.

Deze week kwam de procureur des Konings van Brussel in de commissie voor Binnenlandse Zaken vertellen over het druggerelateerde geweld. Hij zei dat 43 van de 309 plaatsen niet zijn ingevuld. Bij de lokale politiezones zijn heel veel plaatsen niet ingevuld. U zou kunnen denken dat die man meer volk kwam vragen. Neen, het enige wat hij vroeg, was om de wettelijk voorziene kaders in te vullen. Dat is een logische, redelijke vraag, denk ik.

Het tweede element dat hij aanhaalde, was de flipflop in de strafuitvoering. Hij zei dat criminelen naar elkaar berichtjes sturen waarin staat dat men in België al heel veel moet doen om in de gevangenis te geraken, en als men erin geraakt, dan kan men gewoon de trafiek voortzetten.

Mijnheer de minister, wat zult u doen om voldoende handen en hoofden te leveren, zodat al het werk dat moet gebeuren, kan gebeuren? Ten tweede, zult u die kaders volledig invullen? Ten derde, wat zult u doen, samen met mevrouw Verlinden, om ervoor te zorgen dat men vanuit de gevangenis niet verder kan werken, maar dat men daar effectief zijn straf uitzit?

Beste collega's, dit moeten we allemaal weten. De mensen uit de wijken zijn de eerste slachtoffers van wat er gebeurt in die wijken.

12.03 Minister Bernard Quintin: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik dank u voor de vragen, die me toelaten hier in dit forum terug te komen op de schietpartij van voorbij maandag, 10 maart 2025, in Vorst.

Een man werd neergeschoten. Ik twijfel er niet aan dat het parket het dossier op de voet volgt.

De maatregelen die wij hebben getroffen, moeten worden behouden. Er is vooruitgang geboekt in het onderzoek. Er zijn arrestaties geweest door de politie. We mogen er echter niet van uitgaan dat we een probleem van dergelijke omvang op enkele weken tijd zullen oplossen. Al onze diensten blijven dus volledig gemobiliseerd.

De vraag over de gevangenis is echter een vraag voor mijn collega-minister van Justitie.

J'aimerais revenir sur deux points.

Premièrement, je suis d'accord avec vous monsieur Nuino, il est important que nous investissions tant dans notre défense extérieure que dans notre défense intérieure. Comme le mentionne l'accord de gouvernement, l'Intérieur et la Justice seront bien refinancés. Pour la police, nous parlons de plusieurs centaines de millions d'euros sur l'ensemble de la législature. Il faudra en effet investir pour remplir le cadre, mais ce n'est pas

quelque chose qui se décrète. Le cadre existe, mais il faut pouvoir recruter. Ce n'est pas, en l'occurrence, une question de moyens mais une question d'attractivité.

Wij moeten de aantrekkelijkheid van de job verhogen en dat is niet zo gemakkelijk.

Avec mes services, je m'y emploie à temps plein.

Deuxièmement, comme je l'ai exprimé publiquement à plusieurs reprises, ma volonté est de parvenir rapidement à la fusion des zones de police bruxelloises. Mon rôle est d'assurer que les services de sécurité soient organisés de la manière la plus efficace possible sur l'ensemble du territoire, dans le respect des compétences de chacun. Je rappelle que je suis directement responsable pour la police fédérale et que la police fédérale soutient les polices locales.

Je suis convaincu qu'à Bruxelles, un leadership unifié permettra d'améliorer de manière structurelle la sécurité des Bruxellois. En effet, les criminels doivent savoir qu'ils seront poursuivis, peu importe où ils se trouvent dans la capitale. Vous avez parlé de cancer. J'aime aussi évoquer une hydre à plusieurs têtes: il faut couper les têtes; on se rappellera que, pour qu'elles ne repoussent pas, il faut les brûler et que la dernière, qui est d'or, doit être enterrée.

J'espère, en parlant de leadership, pouvoir compter le plus rapidement possible sur un gouvernement bruxellois de plein exercice, essentiel pour répondre ensemble aux défis auxquels la capitale fait face. La sécurité des Bruxellois, dont je suis, doit passer avant d'autres calculs et intérêts. J'espère que d'aucuns en prendront enfin conscience et que nous pourrons travailler ensemble à justement améliorer la situation sécuritaire, non seulement des Bruxellois mais aussi de tous les Belges.

In fine, on doit travailler sur Bruxelles, bien entendu, mais nous serons tous d'accord pour dire que c'est quelque chose qui doit être attaqué au niveau de tout le Royaume, et même au-delà. J'ai eu l'occasion ce matin de participer à une conférence avec l'ambassade de France sur des questions de sécurité transfrontalière, que j'ai pu aussi aborder lors de ma visite à la zone de police Westkust, qui travaille beaucoup sur la question des migrants et d'autres crimes.

12.04 **Ismaël Nuino** (Les Engagés): Merci monsieur le ministre pour vos réponses.

Vous avez parlé d'autres pays. Je voudrais rappeler à chacun et chacune ici qu'il y a d'autres pays dans lesquels le trafic de drogue s'est installé, et dans lesquels des citoyens, des magistrats, des journalistes, des responsables politiques qui ont les mêmes discussions que celles que nous avons ici se font tuer par les trafiquants. Par pitié, n'en arrivons jamais là!

Nous devons agir vite et fort. Vous avez parlé de l'accord de gouvernement, dans lequel se trouve ce point sur la fusion des zones de police, mais d'autres également. Je vous invite, monsieur le ministre, à travailler sur les multiples mesures de l'accord de gouvernement, rapidement, pour les prendre toutes en charge le plus vite possible.

En attendant, soyez assuré de notre soutien plein et entier pour mener cette mission, pour apporter et ramener la sécurité à Bruxelles et pour s'assurer que chacun et chacune qui souhaite sortir dans la rue à Bruxelles puisse le faire en toute tranquillité.

12.05 **Matti Vandemaele** (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, bedankt voor uw antwoord.

Ik hoop dat het voluntarisme dat hier vaak in de zaal aanwezig is wanneer het gaat over ons verdedigen tegen buitenlandse mogelijkheden, ook aanwezig zal zijn wanneer het gaat over de veiligheid in onze straten.

Ik heb een beetje het gevoel, mijnheer Quintin, als ik lees wat de media schrijven of als ik hoor wat er gezegd wordt in hoorzittingen, dat de ideeën alle richtingen uitgaan. Maar we hebben nood aan een kapitein, aan iemand die duidelijk de leiding neemt. Ik hoop dat u dat zult doen.

Ik hoor, ook van de procureur, bijvoorbeeld, dat er op dit moment gewoon niet genoeg mensen zijn om alle controles te doen die noodzakelijk zijn, dat er niet genoeg mensen zijn om de onderzoeken op een goede

manier uit te voeren. Dan zult u natuurlijk meer mensen moeten aanleveren en de kaders moeten invullen. U zult daarvoor de job aantrekkelijker moeten maken.

Ik meen echter dat dit in tegenspraak is met de ambities van het regeerakkoord. U zult het statuut moeten verbeteren, niet verminderen. Het enige (...)

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

13 Vraag van Axel Weydts aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De hybride oorlogsvoering vanwege Rusland" (56000497P)

13 Question de Axel Weydts à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "La guerre hybride menée par la Russie" (56000497P)

13.01 Axel Weydts (Vooruit): Wie door de Brusselse wijken wandelt, ziet vaak een sticker met de slogan 'Weg met de NAVO' hangen. Die sticker lijkt misschien onschuldig, maar is dat helemaal niet, want het betreft een actie van de Russische geheime dienst. Collega's, wie dacht dat het om een actie van de communisten van de PVDA gaat, heeft het deze keer mis. Via Telegram worden namelijk mensen geronseld om dergelijke acties uit te voeren tegen het Westen en tegen onze maatschappij.

Dat klinkt onschuldig, maar dat is het zeker en vast niet. Journalisten uit heel Europa hebben het van de week aangetoond. Het begint met iets kleins als het kleven van een sticker, maar het kan eindigen met ernstige sabotageacties tegen onze installaties: elektriciteitsvoorzieningen, waterzuiveringsinstallaties en havens. In Polen stond iemand zelfs op het punt om voor 4.000 dollar een verffabriek in de fik te steken.

Beste mensen, voor Vooruit is het heel duidelijk, we moeten de veiligheid van onze mensen beschermen. Het is dan ook goed dat deze regering, met Vooruit, gaat investeren in defensie, maar we moeten er ons ook van bewust zijn dat dit geen strijd is van defensie alleen. We zullen op vele terreinen moeten vechten en we moeten dat vandaag al doen. Het gebeurt nu al in de Noordzee. Onze kritieke infrastructuur daar wordt gevisieerd. We krijgen dagelijks te maken met cyberaanvallen van Russische organisaties op onze instellingen. We moeten ons weerbaar maken tegen dergelijke hybride dreigingen.

Mijnheer de minister, wat zult u doen om de mensen tegen die dreiging te beschermen?

13.02 Minister Theo Francken: Mijnheer Weydts, het is heel goed dat er eindelijk ruime publieke belangstelling is voor de hybride dreiging tegen Europa en tegen ons land. Die is al geruime tijd gaande, is bijzonder divers qua methodiek en escaleert. Dat gaat van cyberaanvallen tot pogingen tot sabotage, onder andere van defensiebedrijven, en het zaaien van maatschappelijke onrust via sociale media.

De Russische staat wijdt daar veel financiële middelen en personeel aan. We hebben op dat vlak nog maar het begin gezien. Hybride aanvallen kunnen zowel onze defensie, onze overheidsinstellingen, onze kritische energie- en communicatie-infrastructuur als onze grote banken en systemen voor betaalverkeer tot doelwit hebben.

Om het hoofd te bieden aan deze hybride dreiging zijn verschillende overheidsdepartementen verantwoordelijk, zoals de Veiligheid van de Staat en de politie, maar ook Defensie staat klaar. Zo werkt de militaire inlichtingendienst nauw samen met de Veiligheid van de Staat en is onze marine extra waakzaam wanneer er een Russisch schip door de Noordzee vaart, of het nu gaat om een schaduwship of een echt schip. Zoals u weet bestaat er immers een grote Russische schaduwvloot.

Die waakzaamheid is nodig, want vorig jaar passeerden 155 Russische schepen langs onze kust, een enorme stijging. Dit jaar zijn er tot op vandaag al 27 schepen gepasseerd en is een patrouilleschip van onze marine, de Castor of de Pollux, maar liefst 18 keer uitgevaren om die doortochten te monitoren. Alle andere schepen werden elektronisch gemonitord.

Ook werd in 2019 een Cyber Command opgericht bij Defensie dat deze bedreiging het hoofd biedt. De focus van deze eenheid ligt niet alleen op de bescherming tegen cyberaanvallen, maar ook op het herstellen van onze netwerken wanneer het zover is.

Wij zijn dus volop bezig en we zullen ook de komende jaren daaraan blijven werken.

13.03 Axel Weydts (Vooruit): Mijnheer de minister, spionage en infiltratie verlopen vandaag niet meer zoals in een oude film uit de tijd van de Koude Oorlog, met mannen met lange jassen en vreemde accenten. Nee, het gaat over mensen van bij ons die via Telegram en cryptomunten worden verleid tot het plegen van dergelijke sabotageacties.

Het is goed dat we verbonden zijn met de wereld, maar dat houdt ook risico's in. Dat is de afgelopen weken heel duidelijk gebleken. Niemand twijfelt eraan dat het ingewikkeld is, mijnheer de minister. Het zal inderdaad een werk van alle departementen zijn, niet alleen van Defensie. Daarom is het juist zo belangrijk dat deze regering het verschil maakt. Voor Vooruit is onze veiligheid een topprioriteit en dat zal altijd zo blijven. Wij kijken uit naar de resultaten die u zult boeken in de strijd tegen de hybride oorlogsvoering.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

14 Samengevoegde vragen van

- Robin Tonniau aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De keuze van de F-35" (56000519P)

- Peter Buysrogge aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De evaluatie van de F-35" (56000514P)

14 Questions jointes de

- Robin Tonniau à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "Le choix du F-35" (56000519P)

- Peter Buysrogge à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "L'évaluation du F-35" (56000514P)

14.01 Robin Tonniau (PVDA-PTB): Mijnheer Francken, de PVDA stelt al jaren dat de Belgische regering moet stoppen met de Amerikanen achterna te lopen. Jullie willen echter niet luisteren. Jullie doen gewoon voort. Zelfs met iemand als Trump als president blijven jullie het Amerikaanse imperialisme steunen door de aankoop van F-35-gevechtsvliegtuigen.

Landen als Canada en Denemarken, die vandaag bedreigd worden door de Verenigde Staten, beseffen vandaag pas dat zij met de F-35 het paard van Troje hebben binnengehaald. Wie immers meent zelf te kunnen beslissen wanneer, hoe en vooral tegen wie een F-35 kan worden ingezet, is ofwel naïef, ofwel een stroman van de Verenigde Staten. Mijnheer Francken, welke van beide bent u?

U stelt dat er geen *kill switch* op de F-35 zit. Mijnheer Francken, in feite zijn er honderden. Elk onderdeel van het proces is en blijft in handen van de Amerikanen: de logistiek, de bewapening, de opleiding, de software en de radarsystemen. De hele technologische en logistieke keten wordt door het Pentagon gecontroleerd. De Amerikanen verkopen ons wapensystemen, maar weigeren de broncodes mee te geven. U weet dat maar al te goed. Kijk naar wat zij doen met de F-16's in Oekraïne. Ze saboteren de boel vanop afstand.

Er zijn voldoende objectieve criteria om vooral niet te kiezen voor de F-35. Ze zijn niet betrouwbaar, ze zijn de duurste in aankoop, de duurste in gebruik en de duurste in onderhoud. De toeleveringsketen van de reserveonderdelen is bovendien één grote chaos.

Mijnheer de minister, u hebt al gezegd dat u met ons belastinggeld extra F-35's wilt bestellen bij Trump. Worden wij daardoor niet volledig afhankelijk van de Verenigde Staten? Of is dat net uw bedoeling?

14.02 Peter Buysrogge (N-VA): Mijnheer de minister, ik zal een iets andere toon aanhouden. In 2018 nam de toenmalige regering een belangrijke beslissing over de aankoop van nieuwe jachtvliegtuigen. Er werd gekozen voor de F-35's, die technisch en militair superieur zijn ten opzichte van andere voorliggende Europese projecten. Al van bij het begin verkondigden tegenstanders een hoop fake PVDA-news over technische fouten en zeiden ze dat er van alles fout liep. Telkens kon dat worden weerlegd.

Nu is er sprake van de zogenaamde *kill switch*, alsof president Trump in het Witte Huis over de een of andere

knop beschikt om dat toestel onklaar te maken. Het is jammer dat iemand als Elon Musk die geruchten ook voedt. Het is niet alleen belachelijk, maar ook onjuist.

Er doken ook andere mogelijke problemen op deze week, namelijk dat de Amerikanen geen wisselstukken zouden leveren en dat er geen updates van die toestellen zouden gebeuren. Mochten de Amerikanen zoiets doen – Europa kan ook beslissen om geen wisselstukken aan Amerika te leveren, iets waar ik voor alle duidelijkheid niet op aandring – dan zou dat niet alleen de vertrouwensband tussen Amerika en Europa schaden, maar dan zou dat er ook voor zorgen dat geen enkel land nog die F-35 koopt. Ik weet niet of de Amerikaanse industrie daarop zit te wachten.

Mijnheer de minister, in het regeerakkoord staat duidelijk dat er extra jachtvliegtuigen aangekocht zullen worden. Voor ons is dat gewoon een uitbreiding van de F-35-vloot, maar dan moeten er wel duidelijke antwoorden komen op de kwesties die hier nu populistisch worden aangekaart. Bestaat er zo'n *kill switch*? Kunt u het fake news van de alliantie Musk-PVDA weerleggen en hoe ziet u de samenwerking in het kader van de F-35 verder verlopen?

14.03 Minister **Theo Francken**: Geachte Kamerleden Tonniau en Buysrogge, de afgelopen dagen werd er veel fake news verspreid over de F-35. Ik zal uitleggen waarom de F-35 de voor de hand liggende keuze is en blijft voor onze luchtmacht. Het toestel is met voorsprong het beste op de markt, zowel qua prestaties als qua prijs-kwaliteitsverhouding. Het beschikt over geavanceerde stealth- en radarkwaliteiten, waarover geen enkel ander toestel momenteel beschikt. Daarenboven biedt het enorme voordelen qua interoperabiliteit met onze bondgenoten, onder meer qua onderhoud. Maar liefst 13 verschillende Europese landen kozen immers onafhankelijk van elkaar voor die F-35.

Ervaren gevechtspiloten benadrukken keer op keer dat dit gevechtsvliegtuig hun voorkeur geniet in geval van een conflict. Bovendien blijkt uit virtuele oefengevechten dat de F-35 met een ratio van 20 tegen 1 wint tegen andere vliegtuigen, zoals de Rafale en de Eurofighter.

Rusland en China zouden niets liever willen dan dat België afziet van de aanschaf van bijkomende exemplaren, gezien deze essentieel zijn voor het behalen van luchtoverwicht. Daarenboven is er in de komende decennia geen Europees alternatief beschikbaar voor de F-35 en is het vanuit logistiek oogpunt onzinnig voor een land als België om twee verschillende types gevechtsvliegtuigen aan te schaffen.

Ik zal nu iets zeggen over de zogenaamde *kill switch*, waarmee de VS vanop afstand onze F-35 zou kunnen lamleggen. Dat is een hoax, dames en heren. Het is een mythe, die in deze woelige tijden wordt aangeblazen door zij die liever niet zien dat dit land een performante luchtmacht heeft of door zij die er commercieel belang bij hebben.

De F-35 is geen uitsluitend Amerikaans programma, maar een multinationaal programma waaraan ook Japan, Zuid-Korea, Australië, Canada en tal van Europese landen deelnemen.

België kan de F-35 op soevereine wijze inzetten voor operationele missies. De F-35 kan volledig autonoom worden gebruikt. Voor langdurig onderhoud en de levering van reserveonderdelen werd voorzien in een samenwerking met andere Europese F-35-gebruikers. Op onze basissen zijn reserveonderdelen beschikbaar, ondersteund door de Europese industrie. Ook zijn er Europese onderhouds- en reparatiefaciliteiten voor onze F-35's, onder meer in Nederland en Italië. Ik was deze week nog bij de Italiaanse minister om onder andere daarover te spreken.

Het partnerschap rond de F-35 creëert zo een wederzijdse afhankelijkheid tussen alle deelnemende landen. Die kan niet eenzijdig worden verbroken zonder gevolgen voor alle gebruikers, inclusief de Amerikaanse. Ten slotte wens ik erop te wijzen dat de insinuatie van zo'n deloyale houding bij de Verenigde Staten inzake de F-35 op niets is gebaseerd. Ondanks forse en soms tegenstrijdige politieke verklaringen uit de Verenigde Staten is er momenteel geen sprake van een Amerikaanse terugtrekking uit de NAVO. Vorige week nog kwam een nieuwe Amerikaanse brigade aan in onze haven van Antwerpen. Laten we allemaal het hoofd wat koeler houden.

Dank u.

14.04 Robin Tonniau (PVDA-PTB): Mijnheer Francken, het valt me op dat u uw verklaring in de pers niet meer durft te herhalen. Gaan we F-35's bijbestellen of niet? U hebt het gezegd, in het regeerakkoord staat 'gevechtsvliegtuigen', los van het feit of dat F-35's zullen zijn. Dat hebt u niet durven te herhalen.

Het klopt, onze bondgenoten en wijzelf hebben F-35's besteld. Maar wat zien we vandaag? Er is overal debat over. We zien dat in Canada, we zien dat in Denemarken, we zien dat in Duitsland, we zien dat in Zwitserland en we zien dat in Turkije. Zelfs in Groot-Brittannië is er een debat over: gaan we verder met die F-35's of kiezen we voor onze eigen Typhoons?

Behalve hier. Hier is het taboe. Hier is het F-35's of niets. U moet echter weten dat als u bij de Amerikanen bestelt, u afhankelijk bent van de Amerikanen. Dan doet u met hun materieel niet wat u wilt. Met andere woorden, als u strategische militaire autonomie wilt opbouwen, moet u vooral niet bij de Amerikanen zijn en niet kiezen voor F-35's.

14.05 Peter Buysrogge (N-VA): Mijnheer de minister, dank u wel voor uw duidelijke antwoord en voor het weerleggen van al dat fake news.

Ook in het debat met de eerste minister hoorden we daarna dat de samenwerking met Amerika zowel op economisch vlak als op defensievlak toch wat onder druk staat. Laten we hopen dat de rede snel kan zegevieren aan beide kanten van de Atlantische Oceaan, bijvoorbeeld ook op het vlak van jachtvliegtuigen.

Laten we niet naïef zijn. Laten we werken aan de Europese autonomie. Laten we die pijler verder versterken. Dat kan echter niet anders dan via extra budgetten, extra investeringen in defensie, met een versterkte samenwerking met onze defensie-industrie.

Uit de uitleg van daarna kan ik afleiden dat u op de PVDA niet kunt rekenen, maar op ons alvast wel. Ik kijk uit naar het debat dat we volgende week ongetwijfeld zullen voeren naar aanleiding van uw beleidsverklaring.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

15 Question de Marc Lejeune à Jean-Luc Crucke (Mobilité, Climat et Transition environnementale) sur "Le bilan de la COP16 sur la biodiversité" (56000508P)

15 Vraag van Marc Lejeune aan Jean-Luc Crucke (Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie) over "De balans van de COP16 over de biodiversiteit" (56000508P)

15.01 Marc Lejeune (Les Engagés): Monsieur le ministre, nous vivons dans un contexte géopolitique inquiétant. Nous entrons dans un monde où les pays se replient sur eux-mêmes, où les intérêts individuels et nationaux prennent le dessus sur le collectif. Malheureusement, certains enjeux, comme la protection de l'environnement, n'ont pas de frontière et risquent bien d'en faire les frais. Nous devons faire front pour défendre la coopération internationale en cette matière.

C'est pour assurer la qualité de vie de chacun, du plus pauvre au plus riche, du plus jeune au plus vieux, que nous avons fait de la protection de l'environnement, de la biodiversité et du climat, un pilier fondamental du programme des Engagés. Il n'y a pas d'avenir sans protection de l'environnement et il n'y a toujours pas de planète B, même si certains rêvent aujourd'hui de s'exiler sur Mars – vous voyez à qui je pense.

Selon le WWF, la population d'animaux sauvages aurait baissé de 73 % en une génération sur notre planète et de plus de 35 % en Europe. Sur 115 espèces de papillons en Wallonie, près d'un quart seraient éteintes déjà ou en danger critique. La biodiversité est aussi une source d'information intarissable pour nos scientifiques qui, en la matière, font des avancées de plus en plus rapides. La disparition de chaque espèce est une perte colossale pour la recherche.

En rappelant les objectifs climatiques et environnementaux, le gouvernement a pris ses responsabilités. Récemment, un accord semble avoir été trouvé de justesse lors de la COP16 à Rome sur la biodiversité. Nous en sommes très heureux.

Monsieur le ministre, quelles sont les avancées importantes de cette COP16 et quels sont les défis à venir?

Cette conférence a aussi montré les succès que peuvent engranger le dialogue et la coopération entre les États sur un sujet aussi fondamental pour l'avenir de chacun. Comment voyez-vous la préparation des COP futures et le rôle de ce multilatéralisme à l'avenir?

Enfin, l'enjeu climatique ne se joue pas que sur la scène internationale. Notre pays doit aussi prendre ses responsabilités à l'échelle nationale. (...)

15.02 Jean-Luc Crucke, ministre: Monsieur le député, je vous remercie pour votre question.

Revenir sur la COP16.2 – comme nous l'avons appelée – qui s'est tenue à Rome, m'oblige à faire un petit détour par la COP15 et la COP16.

La COP15 a été fondamentale en termes de biodiversité, puisque les pays s'étaient mis d'accord sur une ambition de restauration et de protection de la nature à un niveau de 30 % des écosystèmes. Nous en sommes loin, mais tous les pays s'étaient mis d'accord sur cette ambition-là. Ils s'étaient également mis d'accord, en 2015, sur l'importance des budgets à déployer pour y arriver, soit 200 milliards.

Durant la COP16, à Cali, ces discussions sont venues sur la table. Comme c'est toujours le cas lorsqu'on parle de gros sous, ce fut un échec, même s'il y eut des accords sur d'autres points.

C'est pour cette raison que la COP16.2 s'est réunie à Rome, avec l'espoir de pouvoir dégager un consensus. C'est ce qui est arrivé, ne changeant rien ni à l'ambition, ni au montant. En revanche, jusqu'en 2019, nous avons élaboré la stratégie permettant de libérer 30 milliards pour les pays développés sur un total de 200 milliards. Il y a également des fonds privés. Ces 30 milliards viendraient d'un nouveau fonds, d'un fonds existant retravaillé ou d'une solution hybride entre les deux. Nous sommes arrivés à un consensus pour travailler jusqu'en 2019 sur ce point.

Un deuxième consensus, encore plus important, consiste à dire que nous allons étudier l'ensemble des mécanismes permettant de délivrer cet argent. En effet, nous constatons trop souvent une grande différence entre les mots, les discours et les actions. De l'argent se perd, de l'argent n'arrive pas, et parfois, il n'atteint pas les endroits où la biodiversité a vraiment besoin d'aide.

En réalité, le véritable gagnant à Rome, c'est ce que l'on appelle le multilatéralisme. C'est ce que certains ne tarderont sans doute pas à décrier – à tort.

15.03 Marc Lejeune (Les Engagés): Monsieur le ministre, je vous remercie de votre réponse et je me réjouis d'entendre qu'un consensus existe pour financer la protection de notre environnement.

Votre présence à Rome, lors de cette COP, montre également l'importance que vous accordez à la situation. Cet accord représente une avancée, mais les défis restent nombreux, comme vous l'avez souligné.

En plus de la protection de l'environnement, il faut mentionner l'adaptation, notre résilience au changement climatique et l'atténuation de nos émissions de CO₂. La lutte contre le changement climatique et la protection de l'environnement doivent se situer au cœur de notre volonté d'améliorer la qualité de vie et la santé de nos concitoyens. C'est ce que j'ai entendu chez vous.

Ces défis ne seront relevés que par une volonté commune d'avancer pour faire en sorte de créer de meilleures conditions de vie pour toutes et tous et laisser une meilleure planète aux générations futures.

Le président: Monsieur Lejeune, c'était votre première intervention dans l'hémicycle. (*Applaudissements*)

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

16 Question de Sarah Schlitz à Bart De Wever (premier ministre) sur "La stratégie de BELSPO d'attirer les scientifiques américains victimes de l'administration Trump" (56000503P)

16 Vraag van Sarah Schlitz aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het aantrekken door BELSPO van door het beleid van Trump getroffen Amerikaanse wetenschappers" (56000503P)

(Het antwoord zal door de minister van Modernisering van de overheid, belast met Overheidsbedrijven, Ambtenarenzaken, het Gebouwenbeheer van de Staat, Digitalisering en Wetenschapsbeleid worden gegeven / La réponse sera donnée par la ministre de l'Action et de la Modernisation publiques, chargée des Entreprises publiques, de la Fonction publique, de la Gestion immobilière de l'État, du Numérique et de la Politique scientifique)

16.01 **Sarah Schlitz** (Ecolo-Groen): Madame la ministre, égalité, diversité, inclusion, antiracisme, handicap, justice sociale, santé mentale, climat, crise climatique, pollution. Alors non, chers collègues, ce n'est pas la liste de mes mots préférés. Enfin, ça pourrait. C'est une partie de la longue liste de mots qui sont désormais interdits au sein de l'administration américaine sous Trump.

Katherine Calvin, climatologue en chef à la NASA, a été virée ce lundi. Son département ainsi que deux autres ont été tout simplement démantelés. Le travail essentiel sur l'observation de la planète est mis sur pause. Et ce ne sont pas des cas isolés. Des chercheurs témoignent avoir eu une heure, montre en main, pour ramasser leurs affaires dans leur bureau et sauvegarder leurs recherches. Des bases de données entières sont supprimées, des recherches sur le climat et le genre effacées.

En fait, tout ce qui n'intéresse pas Trump, tout ce qui va à l'encontre de ses idées et de ses projets est censuré. La science n'est plus une vérité. C'est une opinion. Il refuse d'entendre les vérités qui dérangent et d'écouter ceux qui ne sont pas d'accord avec lui. Cela a un impact, déjà aujourd'hui, sur la liberté académique et sur la coopération scientifique internationale. Une équipe de l'UCLouvain voit une de ses recherches stoppée, sur laquelle elle collaborait avec des chercheurs américains, sur le lien entre la pollution et les animaux marins. Arnaud Ruysen le résumait assez bien sur *La Première*: pour l'Administration Trump, il s'agit de casser le thermomètre pour qu'il arrête de montrer la fièvre.

Madame la ministre, face à cette crise, qu'allez-vous faire pour que la Belgique soit une terre d'accueil pour tous ces chercheurs, tous ces cerveaux et pour que leurs recherches ne soient pas menacées? Quelles mesures le SPF Politique scientifique peut-il mettre en place pour intégrer (...)

16.02 **Vanessa Matz**, ministre: Madame la députée, je vous remercie car votre question me permet d'aborder un thème qui m'est cher et qui le sera tout au long de la législature.

Nous assistons aujourd'hui à un phénomène grave aux États-Unis. Chaque jour l'administration remet en cause les principes fondamentaux qui régissent nos démocraties. Elle s'attaque frontalement à la production de savoirs scientifiques, allant jusqu'à entraver la diffusion de recherches dont les conclusions ne cadrent pas avec son agenda politique. Depuis plusieurs semaines maintenant, nous observons des signaux alarmants: des publications scientifiques suspendues ou censurées, des chercheurs licenciés, des études reléguées aux oubliettes sous prétexte de lutte contre le wokisme et une pression accrue exercée sur les institutions académiques. Ces dérives, que l'on pourrait croire appartenir à une autre époque, sont aujourd'hui une réalité dans la première puissance scientifique et économique mondiale. L'histoire nous a montré que lorsqu'on s'attaque à la science, c'est la démocratie elle-même qui vacille.

Cette situation m'alarme. Je tiens à le dire avec force, je me dresserai contre toutes les formes d'obscurantisme, quelles qu'elles soient et d'où qu'elles viennent. La Belgique a fait un choix clair, celui de bâtir une économie de la connaissance, où la science et l'innovation jouent un rôle central. La recherche est un levier stratégique pour répondre aux défis actuels et futurs: changement climatique, pandémies, transition énergétique, égalité des genres ou encore intelligence artificielle.

Bien entendu, notre pays se tient prêt et est disposé à accueillir les chercheurs américains qui voudraient éviter la censure.

Je suis extrêmement sensible à la question et compte porter le point à l'agenda du Conseil européen pour me concerter avec mes collègues afin de coordonner l'opportunité belge d'accueillir des chercheurs américains

dans nos universités et centres de recherche. Je suis par ailleurs de très près les différentes initiatives et développements européens à ce sujet. Des projets de synergies et de développement des capacités et talents peuvent en outre être examinés dans le cadre de programmes de recherche (...)

16.03 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Madame la ministre, je vous remercie pour vos propos, que je rejoins.

Cela étant, en tant que ministre, vous ne pouvez pas simplement pleurer aux côtés de ces chercheurs et de ces scientifiques; vous devez agir. Et ne vous cachez pas derrière l'Union européenne! La Belgique dispose déjà de leviers pour agir. Je ne vous ai pas entendue parler de tentatives de concertations avec votre collègue de la Migration, mais j'espère qu'elles auront lieu, par exemple, pour délivrer des visas. Ce sont des choses que je n'ai pas entendues.

En fait, je vais vous dire une chose: j'ai peur. J'ai vu ici, en Belgique, des personnalités politiques copier les stratégies de Trump sur le wokisme. Et voyez où cela nous mène aujourd'hui: dans votre accord de majorité, on réduit les budgets pour les politiques scientifiques; de même, on réduit d'un quart les budgets pour Unia et on diminue les budgets pour la Coopération au développement. Quelle sera la prochaine étape? Interdire des mots dans l'administration?

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

17 Vraag van Dieter Vanbesien aan Anneleen Van Bossuyt (Asiel, Migratie, Maatschappelijke Integratie, belast met Grootstedenbeleid) over "Het schrappen van steun voor projecten rond mentaal welzijn voor jongeren in de grote steden" (56000500P)

17 Question de Dieter Vanbesien à Anneleen Van Bossuyt (Asile, Migration, Intégration sociale, chargée de la Politique des Grandes Villes) sur "La suppression des aides en faveur de projets de bien-être mental pour les jeunes des grandes villes" (56000500P)

17.01 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, eergisteren zag ik op tv de documentaire *Lockdown 2020, blijf in uw kot!* Dat is ondertussen vijf jaar geleden, maar de schrijnende beelden brachten alles wel snel terug.

Zoals we allemaal weten, hebben de coronajaren er hard op ingehakt, niet het minst bij jongeren, die gedurende twee jaar verstoken zijn gebleven van sociale contacten en dus te lijden hebben gehad in hun sociale ontwikkeling. De vivaldiregering had daarom een project opgestart in samenwerking met de vijf grote steden in ons land, waaronder Gent, mevrouw de minister, met een jaarlijkse subsidie van 3 miljoen euro voor projecten met kwetsbare jongeren. Tot onze ontzetting werd die subsidie vanaf januari geschrapt in de voorlopige twaalfden. Het is Open Vld die erin geslaagd is om die subsidie alsnog tegen te houden, ondanks aandringen van Groen en onder andere ook Vooruit.

Vandaag moet men drie maanden wachten op een eerste afspraak bij een psycholoog en organisaties die daar een verschil in kunnen maken, werden op droog zaad gezet. Twee weken later was er echter licht aan het eind van de tunnel. De toenmalige burgemeester van Antwerpen ondertekende een brief waarin het terugkeren van die subsidie geëist werd, in het belang van het mentaal welzijn van de jongeren.

De partij van die burgemeester is ondertussen de grootste partij van de regering, de burgemeester zelf is nu eerste minister en Open Vld zit in de oppositie. Bij de bespreking dinsdag hebben wij die subsidie dan ook opnieuw op tafel gelegd, maar wat blijkt? De partij van de burgemeester is van mening veranderd. Het bleken praatjes te zijn. Veel woorden, maar geen daden bij de N-VA.

Mevrouw de minister, het gaat hier om een heel klein bedrag. Open Vld is er niet meer om het tegen te houden. Waarom wordt de subsidie niet opnieuw geactiveerd? Hebt u die vraag op de ministerraad gebracht? En wie heeft dat dan tegengehouden?

Dank u wel.

17.02 Minister Anneleen Van Bossuyt: Mijnheer Vanbesien, bedankt voor uw vraag.

Ik onderschrijf absoluut uw bezorgdheid en het feit dat de uitdagingen op het vlak van mentaal welzijn bij jongeren groot zijn. Ik ben het er ook absoluut mee eens dat het noodzakelijk is om blijvend te investeren in preventieve en ondersteunende maatregelen. Het is evenwel essentieel om de kwestie waarover u het hier specifiek hebt, in de juiste context te plaatsen.

U hebt die context zelf ook al deels geschetst. In de nasleep van de COVID-19-crisis heeft de regering-De Croo, onder impuls van voormalig minister Lalieux, in een tijdelijke toelage van jaarlijks 3 miljoen euro voorzien voor de OCMW's van de vijf grote steden. Dat betrof een tijdelijke crisismaatregel. Het bedrag werd expliciet toegekend voor een periode van 3 jaar, van 2022 tot en met 2024, en diende om pilootprojecten te financieren ter bevordering van het psychologisch welzijn van jongeren onder de 25 jaar. Het is essentieel te vermelden dat de uitbetaling van die toelage afhangt van de jaarlijkse goedkeuring van een koninklijk besluit. Voor het jaar 2024, dus subsidiejaar 2025, heeft de regering-De Croo echter beslist om geen nieuw KB uit te vaardigen, terwijl, zoals gezegd, dat KB een noodzakelijke voorwaarde was. Dat betekent concreet dat er voor de toelage in kwestie geen middelen werden voorzien in de begroting en de uitbetaling dus niet mogelijk is.

Ik betreurt dat. Het ging om een beslissing van de regering waarvan uw partij deel uitmaakte. Ik heb me over het vraagstuk gebogen of de maatregel al dan niet kon worden voortgezet. Preventie valt onder de bevoegdheid van de deelstaten. Men kan zich de vraag stellen of de kwestie onder de bevoegdheid van de federale overheid valt. De nieuwe regeringsploeg wordt geconfronteerd met aanzienlijke budgettaire uitdagingen. In die context is het onmogelijk om crisismaatregelen die altijd van een tijdelijke (...)

17.03 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, het belangrijkste stuk van uw antwoord zat in de staart. De budgettaire uitdagingen doen u de keuze maken om het niet te verlengen. We hebben het amendement dinsdag op tafel gelegd en er werd voor gekozen om het niet goed te keuren.

Verschillende van de organisaties die hier getroffen worden, hebben me ook gecontacteerd. De echte slachtoffers zijn de mentaal kwetsbare jongeren. Een van die organisaties, ook actief in Gent, is Therapeuten voor Jongeren, afgekort TEJO. Bij TEJO werken professionele therapeuten die jongeren gratis begeleiden en zorgen voor mentaal welzijn. Deze werking hangt af van een paar tienduizend euro.

Wanneer de vzw TEJO roept, wordt er echter niet geluisterd. Daarentegen, als minister Theo roept dat hij meer en meer miljarden nodig heeft om bommen te kopen en een oorlogsmachine in gang te zetten, dan springt Arizona in het gelid. Miljarden voor wapens is geen probleem, maar als het gaat over 3 miljoen voor het mentaal welzijn van onze jongeren, dan is er een budgettair probleem. Collega's, het is duidelijk, de ene Theo is de andere niet.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

18 Vraag van Francesca Van Belleghem aan Anneleen Van Bossuyt (Asiel, Migratie, Maatschappelijke Integratie, belast met Grootstedenbeleid) over "Het budget voor asielopvang" (56000512P)

18 Question de Francesca Van Belleghem à Anneleen Van Bossuyt (Asile, Migration, Intégration sociale, chargée de la Politique des Grandes Villes) sur "Le budget de l'accueil des demandeurs d'asile" (56000512P)

18.01 Francesca Van Belleghem (VB): Mevrouw de minister, met wat u doet, breekt u niet met Vivaldi en het is ook geen voortzetting van het wanbeleid van Vivaldi. Wat u doet, is zelfs nog erger dan wat de vorige regering deed, toen de asielfactuur vorig jaar tot een historisch record was opgelopen. U doet daar zelfs nog een schep bovenop. U gaat 2,3 miljoen euro per dag voor de opvang van asielzoekers geven. Dat is op drie maanden tijd 10 miljoen euro meer dan onder Vivaldi.

Dat is toch wel bijzonder vreemd, want vorig jaar, uiteraard net voor de verkiezingen, eiste de N-VA nog dat het asielbudget onmiddellijk zou dalen. Ik heb hier het amendement van Theo Francken waarin hij vraagt dat het asielbudget onmiddellijk daalt. Hij had daar goede redenen voor. Het budget moest dalen zodat de regering gedwongen werd om maatregelen te nemen.

Nu, na de verkiezingen, betekenen die woorden van de N-VA niets meer. U doet net het omgekeerde. U vraagt extra budget voor de opvang van asielzoekers, maar u hebt nog geen enkele maatregel genomen om de

toestroom van asielzoekers te stoppen. Uw regering heeft wel plannen om beleggende Vlamingen extra te belasten. Nu is het ook duidelijk waarom. U hebt dat geld nodig om die extra asielopvang te betalen.

Mevrouw de minister, wanneer gaat u die hypocrisie stoppen?

18.02 Minister **Anneleen Van Bossuyt**: Mevrouw Van Belleghem, bedankt voor uw vraag.

Ik ga u verblijden met een zeer technisch antwoord, want uw vraag heeft eigenlijk alles te maken met de voorlopige twaalfden.

Ten eerste, er is de indexering. De referentiebegroting moet volgens de rondzendbrief van BOSA worden geïndexeerd. Dat betekent een verhoging van 1,2 miljoen euro om tot de genormeerde begroting te komen. Dat komt overeen met een indexering van 2 % voor personeelskredieten en 1,9 % voor werkings- en investeringskredieten.

Ten tweede, ook het volume-effect door annualisatie speelt een belangrijke rol. In 2024 opende de regering-De Croo opvangcentra, onder andere in het voorjaar en in het najaar. Daardoor was er dat jaar slechts een budget nodig voor bijvoorbeeld vier of zeven maanden. In 2025 blijven die centra echter het hele jaar open, wat betekent dat er nu een budget voor 12 maanden nodig is. Dat verschil is een budgettair volume-effect door annualisatie. Voor de tweede schijf, zoals voor de eerste schijf, bedraagt dat 8,7 miljoen euro. Als we die 1,2 miljoen optellen bij die 8,7 miljoen, komen we aan die extra 10 miljoen. Dat is dus geen geld voor extra opvangplaatsen, het wordt verklaard door de verplichte indexering van 1,2 miljoen en de annualisatie van 8,7 miljoen. Bij de voorlopige twaalfden moet daarmee nu eenmaal rekening worden gehouden.

Mevrouw Van Belleghem, toen ik op mijn kabinet kwam lag er geen toverstokje klaar waarmee ik de crisissituatie kan wegtoveren, maar u kunt ervan op aan dat ik werk aan een pakket crisismaatregelen, want de situatie is onhoudbaar.

18.03 **Francesca Van Belleghem** (VB): Mevrouw de minister, dat is wat u altijd doet, u kondigt crisismaatregelen aan, maar het enige wat we al hebben gezien zijn asielfacturen.

Daarnet zei premier De Wever dat men een euro maar één keer kan uitgeven. Wat doet u echter? Uw eerste wapenfeit is vragen om 10 miljoen extra voor de opvang van asielzoekers. Premier De Wever zegt dat men een euro maar één keer kan uitgeven en u geeft die meteen uit.

Neem toch een voorbeeld aan Oostenrijk. Drie dagen na het aantreden van de nieuwe Oostenrijkse regering besliste die al om gezinshereniging voor asielmigranten op te schorten. We zijn al 41 dagen verder en het enige wat u hebt gedaan, is gebedeld om extra geld. Het Vlaams Belang wil dat er onmiddellijk een asielstop komt, nu en niet morgen.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De **voorzitter**: Hiermee eindigt het vragenuurtje.

Aangezien ik het woord zal nemen bij de bespreking van mijn wetsvoorstel, laat ik me nu als voorzitter vervangen.

Voorzitter: Florence Reuter, ondervoorzitster.

Président: Florence Reuter, vice-présidente.

Voorstellen

Propositions

19 Wetsvoorstel tot omzetting van Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden, wat de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat betreft (656/1-4)

19 Proposition de loi visant à transposer la directive (UE) 2019/1937 du Parlement européen et du Conseil du 23 octobre 2019 sur la protection des personnes qui signalent des violations du droit de l'Union, en ce qui concerne la Chambre des représentants et le Sénat (656/1-4)

Voorstel ingediend door:
Proposition déposée par:
Peter De Roover.

Algemene bespreking ***Discussion générale***

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

Le rapporteur, M. Eric Thiébaud, renvoie au rapport écrit.

19.01 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitter, collega's, er liggen twee onderdelen voor, namelijk een wetsvoorstel en een voorstel tot wijziging van het Reglement. Dat laatste is het volgende punt op de agenda. Een en ander vloeit voort uit een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden.

De richtlijn is tijdens de vorige legislatuur omgezet in de Belgische wetgeving. De bijzondere regeling die voor de publieke sector werd ingesteld, werd echter niet uitgebreid tot de personeelsleden van de diensten van beide federale parlementaire assemblees, vandaar dit initiatief. Een bijzondere regeling is immers noodzakelijk voor de personeelsleden van de diensten van Kamer en Senaat.

Zoals daarnet gezegd, moet er een onderscheid worden gemaakt tussen het deel dat geregeld moet worden via een wetsvoorstel en een tweede deel, dat geregeld moet worden via een wijziging van het Reglement.

Bij de indiening van dit voorstel hebben wij ons gesteund op het voorstel dat mevrouw Tillieux in maart 2024 heeft ingediend. Maart 2024 was echter behoorlijk laat in de legislatuur. Dat initiatief kon dus niet meer worden afgerond. Het voordeel van wat tijdens de vorige legislatuur is gebeurd, is dat er adviezen werden ingewonnen van de Raad van State, de Gegevensbeschermingsautoriteit en de federale ombudsmannen. De huidige voorstellen die door mijzelf zijn ingediend, zijn de voorstellen van mevrouw Tillieux, weliswaar licht aangepast aan wat in de bekomen adviezen werd gesuggereerd.

De inhoud van het voorstel, dat dus ook voor Kamer en Senaat een klokkenluidersregeling invoert, zoals door Europa is opgelegd, houdt rekening met de specifieke eigenheid van parlementaire activiteiten. De Europese richtlijn biedt namelijk de ruimte om ze correct, breed of heel breed om te zetten in onze wetgeving.

Ik herhaal dat wij voor een regeling hebben gezorgd in lijn met wat mevrouw Tillieux, de vorige parlementsvoorzitter, heeft ingediend. Wij hebben gezorgd voor een omzetting die op een correcte manier de Europese richtlijn vertaalt in onze wetgeving.

We hebben daarbij rekening gehouden met de specificiteit van dit Huis. Zo hebben we de toepassing ervan toegespitst op de inbreuken op het Unierecht. Dat is wat de Europese richtlijn eigenlijk van ons verwacht.

De wet op de overheidssector, die is goedgekeurd, is afgestemd op de situatie van onder andere de uitvoerende macht en de ressorterende bestuurlijke overheden die onder de verantwoordelijkheid vallen van een federale minister. Natuurlijk is die niet van toepassing en niet afgestemd op de Kamer en de Senaat. Dit wetsvoorstel, dat dus die lacune verhelpt, is zo opgesteld dat het de onafhankelijkheid van de wetgevende organen, van de wetgevende macht waarborgt.

Daarom is ervoor gekozen om, in tegenstelling tot wat in voormelde wet het geval is, de integriteitsschendingen niet te hanteren als criterium voor het toepassingsgebied van het wetsvoorstel. De Kamer en de Senaat vallen

immers niet onder het toepassingsgebied van de inmiddels opgeven wet van 15 september 2013. Het toepassingsgebied zoals hier omschreven, is zoveel mogelijk gebaseerd op de bewoordingen van de richtlijn en dus op de term 'inbreuken'.

Er werd gekozen voor een wetsvoorstel met autonome bepalingen. Wij hebben op deze manier een tekst ingediend die bevattelijker is dan anders het geval zou zijn. Met betrekking tot het persoonsgebonden toepassingsgebied, de regeling is van toepassing op personeelsleden van de Kamer, administratieve medewerkers van de Kamerleden, medewerkers van de fracties en medewerkers van de Kamervoorzitter.

Er wordt een meldingskanaal ingevoerd. In eerste instantie zal dat intern zijn, via de griffier. De griffier heeft overeenkomstig het Reglement de leiding over alle diensten van de Kamer en hun personeel. Het is vervolgens aan de griffier om op basis van de aard van de melding een persoon of een dienst aan te wijzen die in staat is de melding op te volgen.

Er komt natuurlijk ook een extern meldpunt. Stel dat er redenen zijn om niet via de griffier te werken, dan heeft de persoon die gebruik wil maken van deze wetgeving de mogelijkheid om via dat extern meldpunt te werken. In dat geval vormen de federale ombudsmannen het meldpunt, naar het voorbeeld van de wet houdende de overheidssector. We zijn van mening dat er op deze manier een keuzevrijheid is voor degenen die gebruik willen maken van deze regeling.

We hebben ten slotte voor deze klokkenluidersregeling bewust geen gebruik gemaakt van de door de richtlijn geboden mogelijkheid om anonieme meldingen te kunnen doen. Dat heeft bij de bespreking in de commissie twee kritieken opgeleverd, zowel aan de ene als aan de andere zijde. Enerzijds was er de kritiek dat de mogelijkheden beperkt blijven en anderzijds was er de kritiek dat, als we dat wel zouden doen, we misschien – gezien de politieke gevoeligheid, want we mogen niet vergeten dat we hier in een politiek Huis zitten met politieke tegenstellingen – de deur zouden openzetten voor politiek geïnspireerde klachten. Dat is natuurlijk ook helemaal de bedoeling niet, noch van ons, noch van de Europese Unie, vandaar, mevrouw de voorzitter, de inhoud van het voorstel.

Ik vermoed dat de collega's dadelijk zullen verwijzen naar een advies van het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens, dat nog is binnengekomen. Dat advies heeft weinig nieuws gebracht in die zin dat met de opmerkingen daarvan bij de bespreking in de commissie rekening is gehouden. Die opmerkingen zijn besproken. Ze houden keuzes in. De keuze van het voorliggende wetsvoorstel volgt het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens ten dele – dat blijkt ook – maar niet volledig. Het is echter eigen aan dit Huis dat wij politieke keuzes maken op basis van meerdere adviezen, onder meer dat van de Raad van State, die vrede heeft – denk ik – met de inhoud van de tekst zoals die hier voorligt.

La **présidente**: Je rappelle que le vote secret qui se déroule en salle 3 se termine à 18 h 00. Que ceux qui n'ont pas encore été voter n'oublie pas de remplir le bulletin!

19.02 **Éric Thiébaud** (PS): Madame la présidente, je vous remercie.

Je remercie notre président pour le travail réalisé avec cette proposition de loi, qui est la transposition d'une directive européenne. Comme il vient de l'évoquer, après le vote en commission, la Chambre a reçu un courrier de l'Institut Fédéral des Droits Humains (IFDH) qui stipule que le champ d'application de la proposition de loi qui nous est soumise est plus restrictif que la loi du 8 décembre 2022 relative aux canaux de signalement et à la protection des auteurs de signalement d'atteintes à l'intégrité dans les organismes du secteur public fédéral et au sein de la police intégrée.

L'IFDH souligne qu'aucun motif ne justifie une différence de traitement entre les personnes bénéficiant des protections visées par la présente proposition de loi et celles bénéficiant de la protection prévue par la loi du 8 décembre 2022. C'est la raison pour laquelle notre chef de groupe, en Conférence des présidents, a sollicité le renvoi de cette proposition de loi pour l'adapter en fonction de cet avis qui a été reçu après l'examen de la proposition en commission. Cette demande ayant été refusée, nous avons déposé trois amendements qui intègrent l'avis et les recommandations de l'IFDH. Ces trois amendements, qui ont été cosignés par Mme Sophie Merckx, François De Smet et moi-même, vous sont soumis aujourd'hui.

19.03 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Beste collega's, we zijn blij dat er naast voor mensen van de publieke en

de privésector nu ook voor medewerkers en personeel van het federale Parlement een klokkenluidersregeling komt. Ik meen dat het belangrijk is eraan te herinneren dat klokkenluiders mensen zijn die grote risico's nemen om wantoestanden aan de kaak te stellen. Ze zetten hun job, hun reputatie en soms ook hun toekomst op het spel. Ze worden daarvoor ook vaak gestraft.

Ik wil toch even terugkomen op de zaak-Charlotte Dereppe, de ex-directrice van de Gegevensbeschermingsautoriteit. Ze waarschuwde het Parlement voor ernstige misstanden als machtsmisbruik binnen onze privacywaakhond. Ze bracht aan het licht hoe de onafhankelijkheid van de GBA in het gedrang kwam. Haar moed werd niet beloond, integendeel. Ze werd ontslagen, ondanks de Europese richtlijn die haar had moeten beschermen. Uiteindelijk gaf een rechter haar gelijk en werd de Belgische Staat veroordeeld wegens foutief ontslag. België moet 300.000 euro schadevergoeding betalen.

Ik geef dit voorbeeld om aan te tonen hoe kwetsbaar klokkenluiders zijn en waarom een sterke bescherming absoluut noodzakelijk is. Mevrouw Dereppe ondervond zware professionele en persoonlijke gevolgen, gewoon omdat ze haar werk deed en misstanden aan het licht bracht. Zulke mensen verdienen onze bescherming overal, dus ook hier in de Kamer.

Deze wet is volgens ons een eerste stap in de goede richting, maar er zijn nog ernstige tekortkomingen. Ik verwijs naar de brief die gestuurd is door het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens (FIRM). Het FIRM heeft daarop trouwens gewezen toen het wetsvoorstel door de commissie goedgekeurd was. Het wijst op drie cruciale problemen.

Ten eerste, klokkenluiders binnen de Kamer en de Senaat krijgen niet dezelfde ondersteunende maatregelen, zoals technische en/of psychologische ondersteuning of financiële bijstand bij gerechtelijke procedures, in tegenstelling tot hun collega's in de publieke of de privésector. Terwijl de gevolgen wel dezelfde kunnen zijn.

Ten tweede stelt het FIRM dat de wet enkel beschermt tegen meldingen over inbreuken op het Unierecht. Dat hebt u ook gezegd. En dat terwijl integriteitsschendingen die ze melden buiten schot blijven. Het FIRM zegt dat het geen objectieve rechtvaardiging ziet voor het verschil in behandeling tussen medewerkers hier en die in de rest van de overheidssector. Sterker nog, het FIRM citeert het Grondwettelijk Hof door te zeggen dat het ontbreken van juridische waarborgen die wel zijn toegekend aan ambtenaren die van bestuurlijke overheden afhangen, strijdig is met het grondwettelijk beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

Ten derde, het stelt ook dat in tegenstelling tot de rest van de publieke en private sector, het FIRM niet belast wordt met dezelfde taken, zoals het opstellen van een onafhankelijk rapport en het promoten van de klokkenluidersregeling.

Gisteren heeft de PS voorgesteld om deze tekst naar de commissie terug te sturen, om die brief van het FIRM goed te onderzoeken en te bekijken of er gezamenlijk verbeteringen konden worden aangebracht. Dat werd spijtig genoeg geweigerd. Samen met de PS en DéFI hebben wij dan ook drie amendementen opgesteld om tegemoet te komen aan de belangrijkste opmerkingen van het FIRM. Als immers het Parlement echt meent dat klokkenluiders bescherming verdienen, dan moeten die tekortkomingen nog worden aangepakt voordat we de wet goedkeuren.

19.04 **Matti Vandemaele** (Ecolo-Groen): Dit vind ik spannend. Mijn collega zei dat ik op de spreektribune mocht staan bij de bespreking van wetgevend werk. Ik heb hier nog nooit gestaan, dus ik dacht: ik kom naar voren, ik spreek niet vanop mijn bank.

Beste collega's, wat hier voorligt is inderdaad belangrijk. We zetten een belangrijke stap om de klokkenluidersrichtlijn om te zetten en daar ben ik blij mee. Na de private en de overheidssector is het nu dus tijd voor de medewerkers van Kamer en Senaat, en het is dan ook goed nieuws dat we die stap zetten.

Bij de bespreking in de commissie voor Binnenlandse Zaken was er eigenlijk een vrij brede consensus over de tekst die voorlag. Dat klopt helemaal, maar, zoals de collega's al aanhaalden, na de bespreking in de commissie is een brief van het FIRM binnengerold waarin toch wel een aantal opmerkingen staan die we volgens mij niet kunnen negeren. Eigenlijk hadden wij vanuit onze fractie gehoopt dat de Conferentie van voorzitters de tekst zou terugsturen naar de commissie om daar op zijn minst een ernstig debat te houden over de inhoud van die brief. De meerderheid had dan altijd nog kunnen beslissen om daar niet op in te gaan,

maar dan konden we op zijn minst ernstig de opmerkingen van het FIRM bestuderen. Wij betreuren wel dat we dat niet doen. Het zal op die paar weken wel niet aankomen. Men mag van parlementsleden verwachten dat ze goed werk leveren.

Een eerste belangrijke opmerking gaat over het toepassingsgebied. Er is een regeling voor de privésector en een regeling voor ambtenaren, maar die komen niet volledig overeen. Het is echter niet noodzakelijk om voor iedereen een gelijke regeling te hebben. Wij begrijpen wel niet waarom er een onderscheid zou moeten zijn tussen het personeel van de overheid en het personeel van Kamer en Senaat. Zij zijn immers collega's.

Het onderscheid is bovendien restrictief. Mijnheer de voorzitter, u hebt zelf aangegeven dat onderhavig voorstel alleen het verplichte minimum minimum van de richtlijn zal uitvoeren, terwijl het voor overheidsmedewerkers veel breder gaat. U hebt aangegeven dat dit een politieke keuze is en ik ben bereid dat te aanvaarden. Ik zou daar echter graag van gedachten over wisselen in een commissie. Ik hoop alleszins dat we hier straks met elkaar in debat kunnen gaan en dat we misschien toch tot die nieuwe inzichten komen. Verder wordt het beoogde onderscheid in behandeling ook onvoldoende gemotiveerd, aldus het FIRM.

De tweede opmerking gaat over de steunmaatregelen voor mensen in een klokkenluidersprocedure. U hebt gezegd dat dit een politieke keuze is. Dat klopt, het is een zuiver politieke keuze. Ik kan met de beste wil van de wereld niet begrijpen waarom wij, parlementsleden, ervoor zouden kiezen om de ambtenaren van Kamer en Senaat die de moed hebben om een klokkenluidersprocedure op te starten, minder te ondersteunen dan hun collega-ambtenaren bij eender welke andere overheidsdienst of dan werknemers in de privésector.

Mijnheer de voorzitter, ik ben erg benieuwd naar de inhoudelijke politieke argumenten om deze ambtenaren, die hier dag in dag uit werken, ook als wij marathonzittingen van 40 uur houden om de democratie te laten zegevieren, minder financiële ondersteuning en begeleiding te bieden. Dat was mijn tweede belangrijke opmerking. Ik ben benieuwd naar de onderliggende argumentatie daaromtrent.

Mijn derde opmerking betreft de rol die het FIRM zelf speelt in de private en de publieke sector. Dat zal gaan over het centraal informatiepunt, over het tweejaarlijks onafhankelijk verslag, over de promotie van de bescherming en dergelijke meer. Ik zie niet in waar daar een gevaar in zou schuilen. Waarom zouden we het FIRM zijn rol in de private en de publieke sector niet kunnen laten spelen voor de medewerkers van dit Huis? Ik zie dat echt niet in. Misschien kunt u me meer inzicht verschaffen over de gemaakte keuze. Ik vind daarover ook opnieuw zeer weinig motivering om het verschil te rechtvaardigen.

Collega's, ik herhaal waarmee ik ben begonnen. Wij zijn positief over het wetgevend initiatief. Het is belangrijk, het is goed dat men stappen vooruit zet, maar laat ons – *reculer pour mieux sauter* – even een stapje terug zetten en een ernstig debat voeren over de bedenkingen geuit door het FIRM en die ook door andere partijen naar voor worden geschoven. Laat ons dat debat ten gronde voeren om op een goede manier beslissingen te nemen.

Mijn fractie hoopt evenwel dat de drie elementen die ik heb aangehaald nog aangepast zullen worden. Om die reden hebben wij amendementen ingediend, zodat we hier zouden kunnen komen tot een doorverwijzing naar de commissie of tot een beslissing die op basis van de argumenten is bijgespijkerd.

19.05 François De Smet (DéFI): Madame la présidente, tout d'abord, nous ne pouvons que remercier le président De Roover pour son travail et nous ne pouvons que souscrire aux objectifs de cette proposition de loi et de cette transposition. Cependant, à en croire nos propres instances de respect des droits humains, le travail pourrait être encore amélioré.

Comme tout le monde, j'ai reçu le courrier de l'Institut Fédéral des Droits Humains (IFDH) relatif à plusieurs éléments de cette loi. Il met notamment l'accent sur une différence de traitement qu'il juge objectivement comme n'étant pas raisonnable au regard des autres mesures de soutien et de protection dont peuvent bénéficier les auteurs de signalement dans les organismes du secteur public fédéral et au sein de la police intégrée sur la base de la loi du 8 décembre 2022.

En effet, sur la base de l'article 20 du texte adopté en commission, les auteurs de signalement parmi le personnel de la Chambre et du Sénat ne bénéficieront pas de certaines mesures de soutien applicables à l'ensemble des autres travailleurs des secteurs public et privé, à savoir des mesures de soutien – y compris

un soutien technique, psychologique, médiatique et social – ainsi qu'une assistance financière dans le cadre des procédures judiciaires.

Je propose, comme certains de mes collègues, un amendement afin de rétablir une égalité de traitement sur ce point.

L'IFDH déplore également que le champ d'application de la loi soit strictement limité aux violations visées par la directive, alors que les personnels du secteur public et de la police intégrée bénéficient d'une protection en signalant des atteintes à l'intégrité. Enfin, l'Institut regrette de ne pas être repris comme point central d'information en matière de protection des auteurs de signalement et de ne pas être chargé d'élaborer un rapport indépendant relatif à la protection des auteurs de signalement en Belgique, qui serait adressé au Parlement et au gouvernement fédéral, mission que l'IFDH exerce déjà à l'égard de signalements des acteurs du secteur public et également privé.

Si l'IFDH reconnaît – et je partage cet avis – qu'il est parfaitement légitime de tenir compte des spécificités du travail parlementaire, qui n'est pas comme les autres, et de l'indépendance du pouvoir législatif pour élaborer une protection des lanceurs d'alerte, on peut souscrire à son raisonnement selon lequel pareille différence de traitement entre lanceurs d'alerte émanant d'organismes publics fédéraux ou du secteur privé et ceux émanant du personnel des chambres législatives fédérales manque assurément de justification.

J'approuverai donc le présent texte, mais j'espère que les différents amendements que j'ai déposés ou que j'ai soutenus avec mes collègues des autres partis seront adoptés. Je souhaiterais aussi que, si ce n'est pas le cas, l'IFDH puisse recevoir une réponse circonstanciée à son courrier, car il est véritablement partie prenante à ce dispositif.

19.06 Peter De Roover (N-VA): Ik dank de collega's. We zetten hier effectief een belangrijke en een noodzakelijke stap.

Ik heb daarnet al gezegd dat wij het voorstel van mevrouw Tillieux overnemen, weliswaar licht aangepast op basis van de adviezen die we onder meer van de Raad van State hebben ontvangen, zoals dat hoort. In die zin ben ik enigszins verbaasd dat sommige fracties, hoewel ze dit ongetwijfeld volmondig hadden goedgekeurd indien wij tot een stemming hadden kunnen overgaan in de vorige legislatuur, nu vanuit een begrijpelijke oppositiereflex plots problemen ontdekken die ze bij de indiening van de oorspronkelijke tekst blijkbaar niet hadden opgemerkt.

De opmerkingen van het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens zijn wel degelijk aan bod gekomen in de discussies in de commissie, minstens wat de essentiële onderdelen betreft. Omdat de vraag hier wordt gesteld, wil ik een aantal zaken herhalen, zonder de discussie uit de commissie over te doen.

Wat de steunmaatregelen betreft, mogen we niet uit het oog verliezen dat de wet op de overheidssector waarnaar het FIRM verwijst, niet verduidelijkt wat die steunmaatregelen concreet zouden moeten inhouden. Die steunmaatregelen in deze wet inschrijven zou dus een lege doos zijn, want we weten helemaal niet wat die zouden inhouden. Daarom is de vraag die werd opgeworpen volgens mij, en ook volgens degenen die achter het voorstel staan, een zinledige vraag.

Ik heb gewezen op het specifieke karakter van onze instelling, dus dat hoeft ik niet te herhalen. Wat de bevoegdheden van het FIRM betreft, daar is geen specifieke voorziening omdat de grondslag daarvoor voorzien is in de twee andere wetten. Die kennen een algemene bevoegdheid toe aan het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens die betrekking heeft op alle federale regelingen voor de bescherming van klokkenluiders. Dat betekent dat de meldingen die desgevallend onder de toepassing van deze wet worden gedaan, uiteraard onder de bevoegdheid van het FIRM vallen. Volgens ons is het juridisch dus niet nodig om dat in deze wet te herhalen.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? *(Non)*

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen

Discussion des articles

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(656/3)**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(656/3)**

Het wetsvoorstel telt 28 artikelen.

La proposition de loi compte 28 articles.

Ingediende amendementen:

Amendements déposés:

Art. 3

- 2 – *Éric Thiébaut cs (656/4)*
- 5 – *Matti Vandemaele cs (656/4)*

Art. 4

- 6 – *Matti Vandemaele cs (656/4)*
- 7 – *Matti Vandemaele cs (656/4)*

Art. 20

- 3 – *Éric Thiébaut cs (656/4)*
- 1 – *François De Smet (656/4)*
- 8 – *Matti Vandemaele cs (656/4)*
- 9 – *Matti Vandemaele cs (656/4)*

Art. 20/1(n)

- 4 – *Éric Thiébaut cs (656/4)*

Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Conclusion de la discussion des articles:

Aangehouden: de amendementen en de artikelen 3, 4 en 20.

Réservés: les amendements et les articles 3, 4 et 20.

Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1 en 2, 5 tot 19 en 21 tot 28.

Adoptés article par article: les articles.1 et 2, 5 à 19 et 21 à 28.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen, de aangehouden artikelen en over het geheel zal later plaatsvinden.

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

[20] Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers ingevolge de omzetting van Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden, wat de Kamer van volksvertegenwoordigers betreft (657/1-3)

[20] Proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants à la suite de la transposition de la directive (UE) 2019/1937 du Parlement européen et du Conseil du 23 octobre 2019 sur la protection des personnes qui signalent des violations du droit de l'Union, en ce qui concerne la Chambre des représentants (657/1-3)

Voorstel ingediend door:

Proposition déposée par:

Peter De Roover.

Algemene bespreking

Discussion générale

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

Le rapporteur, Mme Barbara Pas, renvoie au rapport écrit.

20.01 **Peter De Roover** (N-VA): Deze aanpassing van het Reglement vloeit voort uit de discussie die we daarnet hebben gevoerd. Ik denk dat daarover geen bijkomend debat nodig is.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen **Discussion des articles**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(657/3)**
Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(657/3)**

Het voorstel telt 2 artikelen.
La proposition compte 2 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

21 **Voorstel van resolutie betreffende de maatregelen die moeten worden genomen als gevolg van de erkenning dat kinderen illegaal werden geadopteerd in België (461/1-4)**
- Voorstel van resolutie betreffende concrete maatregelen om herstel te bieden aan de slachtoffers van illegale interlandelijke adopties (163/1-2)
21 **Proposition de résolution concernant les mesures à prendre à la suite de la reconnaissance de la survenance de cas d'adoptions illégales en Belgique (461/1-4)**
- Proposition de résolution relative à la prise de mesures concrètes pour offrir réparation aux victimes d'adoptions internationales illégales (163/1-2)

Voorstellen ingediend door:
Propositions déposées par:
- 461: Michel De Maegd, Els Van Hoof
- 163: Els Van Hoof, Nawal Farih, Steven Matheï.

Bespreking **Discussion**

De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking (Rgt 85, 4) **(461/4)**
Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(461/4)**

De bespreking is geopend.
La discussion est ouverte.

Les rapporteurs, Mmes Britt Huybrechts et Kathleen Depoorter, renvoient au rapport écrit.

21.01 Michel De Maegd (MR): Madame la présidente, chers collègues, en juin 2021, je recevais un simple message d'une dame que je ne connaissais pas. Elle voulait me livrer son récit: une histoire incroyable, inimaginable, à un point tel qu'elle en a écrit un livre *Maman, je ne suis pas morte*, ou, en néerlandais, *Mama, ik ben niet dood*. Elle l'a écrit en espagnol également. Ce livre a été traduit en plusieurs langues et se vend désormais à l'international.

Je devais lui consacrer une heure, et nous sommes restés ensemble plus de trois heures. C'était le début d'un long combat parlementaire. Cette femme s'appelle Coline Fanon, son histoire est celle d'une identité volée, d'une vie confisquée. Coline a été enlevée, presque à la naissance, au Guatemala, après avoir été déclarée morte à sa famille. Elle a été victime d'un trafic et vendue à un réseau illégal d'adoption internationale vers la Belgique; attachée des mois durant aux barreaux d'un lit avec d'autres enfants, dans un orphelinat clandestin, avant d'être envoyée vers la Belgique et adoptée par une famille qui, bien évidemment, ignorait tout de cette horrible vérité.

C'était une adoption illégale, et pourtant authentifiée par la Belgique malgré les indices parfois évidents d'irrégularités. Son histoire, c'est celle de milliers d'autres personnes, venues des quatre coins du monde. J'en ai rencontré de nombreuses, qui ont découvert la vérité et retrouvé leurs parents biologiques après bien des années. D'autres cherchent encore aujourd'hui, péniblement, à retrouver leurs origines. Nous en avons entendu plusieurs en commission, à plusieurs reprises.

Leurs témoignages étaient à la fois terriblement glaçants et émouvants. Au-delà de leur histoire dramatique, ils se retrouvent une deuxième fois victimes, dans bien des cas, faute de documents de naissance authentiques. Victimes de difficultés administratives, dans leur vie de tous les jours: l'impossibilité de se rendre dans certains pays; des difficultés pour se marier, ou reconnaître leur propre enfant; l'impossibilité de s'inscrire dans certaines universités en Belgique. Voilà quelques exemples concrets que nous avons entendus.

À la suite de ces rencontres, qui m'ont marqué, je l'avoue, à vie, j'ai déposé en juin 2021 une proposition de résolution sur le sujet. Son objectif était clair: soutenir les victimes et éviter qu'il y en ait d'autres. Cette proposition fut adoptée à l'unanimité. Depuis, des avancées significatives ont eu lieu. La Belgique a reconnu officiellement ces adoptions illégales par une déclaration du premier ministre, ici-même. C'était le 8 mai dernier, en présence de nombreuses victimes d'adoptions illégales.

Un cadre juridique a été mis en place pour garantir que celles-ci ne perdent pas leur nationalité belge ni leurs droits civils. Les archives de l'État leur ont été ouvertes pour les soutenir dans la recherche de leurs origines. Les procédures de changement de nom ont été allégées pour elles et, surtout, la loi qualifie désormais ces faits de "traite des êtres humains". Grâce à ces avancées, la Belgique est désormais l'un des pays les plus proactifs en la matière, et sert d'exemple.

Lundi prochain, un colloque parlementaire sera organisé en Argentine. Je l'introduirai à distance, bien sûr, afin de partager nos acquis, tout comme j'ai été invité à le faire devant les Nations Unies, ce qui a mené à l'adoption d'un *joint statement* dans lequel l'ONU considère ces adoptions illégales comme étant des crimes contre l'humanité.

Et ce n'est pas tout. Chers collègues, nos textes belges servent de base à une résolution actuellement en discussion au sein de l'Union interparlementaire qui, comme vous le savez, est la plus ancienne organisation politique au monde.

Tout cela montre, madame la présidente, que nous sommes sur la bonne voie. Les textes que nous adoptons ici peuvent faire bouger les lignes et avoir de réels impacts ici et ailleurs. Mais, pour cela, ils doivent porter leurs fruits jusqu'au bout et, parfois, ils doivent être complétés en fonction de nouveaux éléments.

C'est la raison même de l'existence de cette résolution dont nous débattons aujourd'hui. Nous avons réentendu les victimes en commission en décembre. Elles attendent encore d'autres mesures concrètes. L'enquête administrative fédérale que nous avons demandée voici deux ans doit aboutir pleinement. L'aide aux victimes doit être renforcée et il est grand temps que l'on prévoie une réparation en droit.

La découverte de la vérité pour ces victimes arrive souvent des décennies après les faits. La prescription

judiciaire empêche trop souvent que justice leur soit rendue. Nous devons aussi agir sur cet aspect. Nous ne pouvons pas abandonner les victimes en si bon chemin. Nous devons agir. Nous devons leur garantir un droit à la vérité, un droit à la justice, un droit à la réparation. Et c'est pourquoi cette résolution demande notamment que l'enquête administrative soit menée à son terme et présente des conclusions concrètes: que l'on facilite l'accès des victimes à leurs origines, que le délai de prescription pour ces crimes soit allongé ou même que ces faits criminels soient imprescriptibles, qu'un guichet unique soit mis en place, un point de contact qui centraliserait toute l'aide dont les victimes peuvent bénéficier et, qu'une fois cela fait, la Belgique, qui a reconnu les victimes d'adoption illégale, leur présente des excuses officielles, excuses symboliques mais extrêmement importantes pour leur reconstruction psychologique, comme elles nous l'ont répété ainsi que les spécialistes lors de nos nombreuses auditions en commission. Ce sont des mesures essentielles pour enfin tourner cette page sombre de notre histoire, non pas en l'oubliant mais en la regardant en face avec courage et avec dignité.

Madame la présidente, chers collègues, ce combat est avant tout un combat humain, un combat pour celles et ceux à qui on a volé une part d'eux-mêmes ou d'elles-mêmes. Notre compatriote, Benoît Van Keirsbilck, membre du Comité des droits de l'enfant de l'ONU, a déclaré au sujet de ces adoptions internationales illégales: "Ces victimes découvrent que leur propre adoption repose sur des manquements administratifs, des fautes avérées, des enlèvements, des rachats d'identité, un trafic d'êtres humains. Elles constatent que ce ne sont pas leurs parents d'origine qui ont formellement consenti à l'adoption, au point de se demander si tous les fonctionnaires qui ont validé ces adoptions étaient à tout le moins incompétents." Ce constat est bien sûr glaçant; il est insupportable et, pourtant, il nous oblige moralement à agir parce que, chaque jour qui passe sans que nous allions au bout de ce combat, est un jour de plus d'injustice pour les victimes.

Aujourd'hui, nous avons l'opportunité de réparer. Alors, ne laissons pas tout simplement passer cette chance.

Je vous remercie.

21.02 Kathleen Depoorter (N-VA): Collega's, ik kom hier even op het spreekgestoelte staan, want het feit dat vandaag wordt gestemd over de resolutie over de illegale adopties, de erkenning van de problematiek van de illegale adopties en van de kinderen die worden geconfronteerd met de zoektocht naar hun eigen identiteit, komt er niet zomaar. De stemming komt er door het initiatief van de heer De Maegd en mevrouw van Hoof, waarvoor ik hen dank.

Ik keer echter met de leden die hier tijdens de vorige legislatuur zaten even terug naar de zeer moedige getuigenis van mijn collega Yngvild Ingels, die hier parlamentslid was. Zij was zelf geadopteerd in een heel warm nest, in een thuis waarvan men alleen maar kan dromen. Toch werd ze geconfronteerd met het feit dat ze ooit ergens voorbij de Franse grens was geboren en in de armen van haar niet-biologische moeder was terechtgekomen. Wie was haar biologische moeder? Wie was zijzelf? Waarom werd ze geadopteerd? Hoe zat dat in elkaar? Die zoektocht die Yngvild heeft doorgemaakt, maken heel veel kinderen mee. Het hoeft niet uit Frankrijk te zijn; het kan ook uit Chili, Cambodja of Vietnam zijn. De betrokkene weet dat hij of zij ergens vandaan komt. Die wortels onderzoeken is een heuse, moeilijke zoektocht.

Toen wij over het arizonaregeerakkoord hebben onderhandeld, was er onder de vijf partijen consensus dat zij hun steentje wilden bijdragen en ervoor wilden zorgen dat die kinderen, die volwassen worden en hun wortels niet kunnen onderzoeken, beter worden begeleid. Daarom is het zo belangrijk dat de regering heeft beslist dat ze de resoluties van de vorige legislatuur, waarnaar de heer De Maegd heeft verwezen, zal uitvoeren.

Wij parlamentsleden doen daar nog iets bovenop. Wij gaan nog iets verder, door de regering te vragen om daar met de werkgroep nu onmiddellijk aan te beginnen. Wij vragen haar het historisch onderzoekswerk te doen van alle gevallen tussen 1960 en 2005, in samenspraak met de slachtoffers. Betrek hen erbij, luister naar hen en zorg ervoor dat zij, wanneer ze die zoektocht aangaan, een goed juridisch kader en psychologische ondersteuning hebben, en dat ze ook bijgestaan worden in de kosten die ze maken wanneer ze hun echte of oorspronkelijke naam officieel willen maken of wanneer ze hun verjaardag willen aanpassen. Toevallig zijn heel veel van de betrokken kinderen immers geboren op 1 januari. Ook de verjaardag van mevrouw Ingels was 1 januari. Is dat echter wel juist?

Collega's, een onmiddellijke start van het onderzoek is essentieel. Het is ook heel belangrijk dat de Staat zich tegenover de slachtoffers verontschuldigt. België heeft dit immers jammer genoeg mee gefaciliteerd. Die excuses zijn dus belangrijk, die erkenning van al die kinderen. We gaan dit onderzoek voeren in een heel

exhaustieve lijst van zogeheten zendlanden, vanwaar al de kinderen afkomstig zijn.

Ook heel belangrijk is het strafrecht met de verjaring, collega's. Het zal iemand maar overkomen dat men net te laat is. We gaan dat laten onderzoeken. Kunnen we ervoor zorgen dat de verjaring verlengd kan worden of volledig kan vervallen?

Het allerbelangrijkste, met alle respect voor elk slachtoffer, is dat wij in de toekomst onze verantwoordelijkheid nemen – UNICEF heeft die aanbeveling ook al gedaan – om ervoor te zorgen dat dit niet meer gebeurt. *Never again*. Daarom is het essentieel dat in deze resolutie is opgenomen dat we ervoor zorgen dat dergelijke praktijken in oorlogssituaties, in uitzichtloze situaties, bijvoorbeeld in Oekraïne, niet meer kunnen gebeuren, zodat kinderen niet meer ergens terechtkomen zonder dat ze weten wie hun biologische identiteit heeft gegeven.

Daarom zal mijn fractie, de N-VA, dit voorstel van resolutie absoluut steunen. Wij willen de initiatiefnemers nogmaals danken.

21.03 Werner Somers (VB): Collega's, de Vlaams Belangfractie zal uiteraard voor het onderhavige voorstel van resolutie stemmen, omdat het een duidelijke stap voorwaarts is in de erkenning van het leed dat de slachtoffers van illegale adoptie is aangedaan. Decennialang bestond er een weerzinwekkende praktijk waarbij kinderen uit onderontwikkelde landen, uit Afrika, Azië en Zuid-Amerika, vaak tegen de wil van hun ouders in als een soort handelswaar werden geëxporteerd naar België en naar andere westerse landen.

De getuigenissen van de slachtoffers van die praktijk tarten vaak elke verbeelding. Inmiddels worden illegale adopties in het strafrecht terecht gekwalificeerd als wat ze zijn: een vorm van mensenhandel of zelfs bijna een vorm van kinderroof. Er bestaan voldoende aanwijzingen dat die illegale adopties niet alleen hebben plaatsgevonden met medeweten, maar ook met de actieve medewerking van overheidsinstanties van westerse landen, ook van de Belgische overheidsinstanties.

We mogen evenmin vergeten dat een aantal politieke families rechtstreeks betrokken waren bij die schandalige, mensonterende praktijken. Zo waren mensen uit het christelijke middenveld, die banden hebben met cd&v, betrokken bij fraudeleuze adopties uit Afrika. Ook de Franstalige socialisten lieten zich in dezen niet onbetuigd en verleenden hand- en spandiensten bij illegale adopties uit Congo. Die laakbare betrokkenheid moet tot op het bot worden uitgespit.

Zoals gezegd valt het voorstel van resolutie zeker toe te juichen, maar men moet ook een aantal kanttekeningen maken. De feiten zijn reeds lang bekend. Waarom moet er dan worden gewacht op de resultaten van een nog te verrichten historisch onderzoek om de nodige maatregelen te nemen teneinde de strafrechtelijke verjaringstermijnen te verlengen of zelfs af te schaffen, om de organisaties die illegale adopties mogelijk hebben gemaakt en gefaciliteerd bij naam te noemen en aan de kaak te stellen, om ervoor te zorgen dat de verantwoordelijke personen en organisaties hun verdiende straf niet ontlopen? Waarom moet er worden gewacht op de resultaten van een dergelijk historisch onderzoek om de slachtoffers van illegale adopties in naam van België officiële excuses aan te bieden? De slachtoffers hadden die officiële excuses allang moeten krijgen. Nog fundamentele, waarom moet er worden gewacht op de resultaten van dat historisch onderzoek om doortastende maatregelen te nemen – en dit is het belangrijkste – die ervoor zorgen dat een herhaling van de misstanden uit het verleden uitgesloten is, met andere woorden, om interlandelijke adoptie uit onderontwikkelde landen geheel en al te verbieden of op zijn minst afhankelijk te maken van veel strengere voorwaarden, die het risico op misbruik sterk reduceren?

Ten slotte roept ook de wijze waarop het historisch onderzoek zal worden gevoerd heel wat vragen op. De werkgroep die met het onderzoek wordt belast, zal immers niet alleen bestaan uit experts en vertegenwoordigers van het Rijksarchief, maar ook bijvoorbeeld uit vertegenwoordigers van de FOD Justitie, de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en uit leden van verschillende ministeriële kabinetten. Daardoor loert het gevaar van politieke inmenging om de hoek en is er geen sprake van een volstrekt onafhankelijk onderzoek. Dit klemmt des te meer omdat er in dit dossier duidelijk sprake is van politieke betrokkenheid. Het zou dus beter zijn geweest om het onderzoek toe te vertrouwen aan een panel van bij voorkeur internationale deskundigen.

Voorzitter: Peter De Roover, voorzitter.

Président: Peter De Roover, président.

21.04 Lydia Mutyebele Ngoi (PS): Monsieur le président, chers collègues, la reconnaissance des dommages subis par des personnes victimes d'adoption illégale ainsi que l'accompagnement solidaire à leur égard sont des enjeux essentiels en termes de dignité humaine.

C'est pourquoi mon groupe est pleinement solidaire de la proposition de résolution soumise à notre vote, car il est fondamental d'éviter que de tels drames puissent se produire à nouveau.

Pour le PS, tout projet d'adoption doit absolument tenir compte des intérêts et des droits de l'enfant. Le respect de l'intérêt supérieur de l'enfant, garanti par la Convention internationale des droits de l'enfant, mais aussi par la Constitution belge, doit être le socle de toutes les décisions qui concernent les enfants.

Le Comité des droits de l'enfant, dans son observation générale n° 14, a d'ailleurs rappelé qu'en matière d'adoption, le principe de l'intérêt supérieur de l'enfant est encore plus renforcé. Il ne doit pas être simplement une considération primordiale, mais la considération primordiale.

Dans les situations d'adoption illégale, ce principe n'a absolument pas été respecté. Il convient d'y remédier en mettant en place des dispositifs préventifs ambitieux ainsi que des mesures réparatrices à l'égard des victimes, ce qui est prévu dans le texte soumis à notre vote cet après-midi.

En parallèle, il est fondamental d'intensifier la collaboration entre le niveau fédéral et les entités fédérées et de mettre en place des mécanismes de dénonciation lorsque des soupçons de fraude se portent sur un État.

J'ajouterai qu'à l'instar du dossier dramatique concernant la situation des enfants métis durant la colonisation du Congo par la Belgique, il semblerait tout à fait opportun de rendre le délai de recherche des origines imprescriptible.

Je remercie mon collègue Michel De Maegd. Bien sûr, le groupe socialiste soutiendra ce texte.

21.05 Ayse Yigit (PVDA-PTB): Mijnheer de voorzitter, collega's, vandaag hebben wij de kans om een groot onrecht te erkennen dat de geschiedenis van vele families heeft getekend. Decennialang werden kinderen bij hun ouders weggerukt via corrupte netwerken, als slachtoffer van een ware handel in illegale adopties. Die praktijken, door de VN bestempeld als misdaden tegen de menselijkheid, hebben levens verwoest en duizenden slachtoffers achtergelaten zonder antwoorden, zonder kennis over hun afkomst en zonder gerechtigheid. Deze praktijken hebben geleid tot onbeschrijfelijk leed bij de betrokkenen, gebroken identiteiten, verscheurde gezinnen en gestolen levens.

Coline Fanon, die in 1987 in België werd geadopteerd, ontdekte jaren later dat haar adoptie het resultaat was van een babyhandel in Guatemala. Net als zij werden duizenden andere kinderen ten onrechte als wees verklaard en naar het buitenland gestuurd, terwijl hun biologische families werden misleid of gedwongen tot afstand.

In 2022 heeft deze Kamer een eerste stap gezet, door deze praktijken te erkennen. Vandaag is het tijd om verder te gaan. We moeten deze resolutie aannemen om drie fundamentele redenen.

De resolutie waarover we vandaag stemmen is een essentiële stap vooruit. Ze erkent officieel de slachtoffers en opent zo de weg naar een onafhankelijk onderzoek, naar bestraffing en naar administratieve en psychologische steun voor de betrokkenen. Ze wil echter vooral voorkomen dat dergelijke praktijken zich in de toekomst herhalen.

Onze stemming is ook een krachtig signaal op het internationale toneel. België is ondertekenaar van het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind en van het Haags Adoptieverdrag uit 1992. Door deze resolutie aan te nemen, respecteren we onze verplichtingen en bevestigen we onze inzet om fraudeleuze adopties te bestrijden.

We kunnen de geleden pijn niet ongedaan maken, maar we kunnen wel onze collectieve verantwoordelijkheid opnemen. De goedkeuring van deze resolutie betekent gerechtigheid brengen voor de slachtoffers en actie

ondernemen, zodat geen enkel kind, en ook geen enkele ouder, ooit nog het slachtoffer wordt van een dergelijk systeem. Ik roep u dan ook op om deze resolutie met overtuiging te steunen.

21.06 Carmen Ramlot (Les Engagés): Mesdames, messieurs, chers collègues, qui n'a pas été ému par les témoignages bouleversants que nous avons pu écouter en commission des Relations extérieures lors des auditions de victimes d'adoption internationale illégale. Ce qu'il s'est passé dans ces procédures est inadmissible. N'ayons pas peur des mots, l'État belge a failli. Il est bien que le Parlement rappelle l'exécutif à ses devoirs par une nouvelle résolution complétant celle qui a été adoptée par cette Assemblée en 2022. C'est notre rôle.

Il faut reconnaître que quelques progrès ont été accomplis depuis 2022, notamment au SPF Affaires étrangères. Mais beaucoup reste encore à faire, dont une enquête approfondie qui permettra d'objectiver une fois pour toutes ces événements dramatiques. Et surtout, nous devons aider les victimes. Premièrement, en leur facilitant la vie pour retrouver leurs origines et leurs parents. Deuxièmement, par l'accès à une justice réparatrice. Troisièmement, par l'accès à un soutien psychologique. Nous devons leur montrer que nous sommes là pour les soutenir et les aider à gérer ce passé que nous ne pourrions malheureusement pas changer. Et nous devons tout faire pour qu'il n'y ait plus la moindre chance que ces événements puissent se reproduire.

C'est pourquoi, nous, Les Engagés, soutiendrons sans réserve cette résolution.

21.07 Annick Lambrecht (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, collega's, we bespreken nu een onderwerp met zeer diepe menselijke gevolgen. De slachtoffers van illegale adoptie, die als kinderen zonder hun toestemming of met vervalste documenten uit hun geboorteland zijn weggehaald, verdienen gerechtigheid. De emotionele rollercoaster waarin die kinderen terechtkomen, is immens. Hoe hartelijk ze ook zijn opgevangen door hun adoptieouders in België, de verloren jaren komen nooit terug. De zoektocht naar hun identiteit en oorsprong en de vaak complexe en pijnlijke emoties die daarmee gepaard gaan, zijn onomkeerbaar. Die ervaring kan niet worden uitgevlakt door de liefde en zorg van de adoptieouders. Ook de adoptieouders moeten leven met hun eigen verdriet en schuldgevoelens, want ze wilden geen kind afnemen van een andere familie, maar kwamen onbedoeld terecht in een zeer corrupt systeem. Het is cruciaal dat we ons als Parlement inzetten voor de uitvoering van de resolutie daarover, die in de vorige legislatuur goedgekeurd is en die tot mijn tevredenheid ook is opgenomen in het regeerakkoord.

Vandaag gaan we nog een stap verder en stemmen we over een verdere uitbreiding van de maatregelen. Tijdens de hoorzittingen werd zeer duidelijk dat het federaal niveau, naast de deelstaten, nog een cruciale rol te vervullen heeft, bijvoorbeeld voor de verlenging van de verjaringstermijn, het statuut van het slachtoffer en het behoud van de nationaliteit van die kinderen. Het is van essentieel belang dat we nu zonder uitstel die nog uitstaande maatregelen uitvoeren en zo het vertrouwen kunnen herstellen bij de slachtoffers, in de adoptiepraktijk, maar ook bij de samenleving als geheel. Het is onze plicht om alles in het werk te stellen opdat zulke wantoestanden nooit meer gebeuren.

Tot slot, met Vooruit steunen we ook volledig de oproep in deze resolutie om officieel excuses aan te bieden aan de slachtoffers. Alleen zo erkennen we op een correcte manier het leed dat hun werd berokkend. Met Vooruit zullen we de voorliggende tekst dus zeer graag goedkeuren.

21.08 Els Van Hoof (cd&v): Inderdaad, een kind wegnemen bij zijn ouders zonder hun medeweten of tegen hun wil, is een misdaad. Zoals collega De Maegd heeft getuigd, voor de Verenigde Naties is het eigenlijk een misdaad tegen de menselijkheid. Geen misdaad uit een ver verleden, maar een misdaad die decennialang onder onze ogen heeft plaatsgevonden.

We hebben in de vorige legislatuur heel belangrijke stappen ondernomen voor de erkenning en het herstel van de slachtoffers. We herinneren ons allemaal de emotionele getuigenis van voormalig collega Yngvild Ingels. Vandaar dat we verdere stappen willen ondernemen. Vandaag zijn de archieven van Buitenlandse Zaken al toegankelijk. Er is een aantal wetswijzigingen goedgekeurd op het vlak van naam en nationaliteit, maar uit de hoorzittingen weten we dat die niet volstaan. We moeten verder gaan richting herstel. We moeten antwoorden bieden.

Daarom hebben we zelf een resolutie ingediend. Ik heb ze samen met collega De Maegd tot één tekst

gemaakt, om ervoor te zorgen dat die antwoorden er komen. We willen een volledig en systematisch onafhankelijk onderzoek dat door experts gedaan wordt. Om ervoor te zorgen dat dit snel gedaan wordt, is de betrokkenheid van administraties en kabinetten belangrijk. We hebben een heel goed voorbeeld met het onderzoek inzake de metissen. U mag vragen aan de metissenorganisaties of dat *the way to go* is. We moeten op dezelfde manier werken voor de slachtoffers van illegale adopties. De slachtoffers hebben recht op antwoorden.

Het was niet toevallig cd&v dat via Wouter Beke en Hilde Crevits in de Vlaamse regering de interlandelijke adopties heeft gestopt. Er is immers zoveel gebeurd waar we eigenlijk niets van wisten. We vragen ook dat slachtoffers toegang krijgen tot hun afkomstgegevens. Het recht op identiteit staat in artikel 8 van het Kinderrechtenverdrag. Iedereen heeft het recht te weten van wie hij afstamt, welke familiebanden hij heeft, wat zijn originele naam was. Daar staan we volledig achter. We moeten illegaal geadopteerden hun naam teruggeven. Het is onze plicht daarbij te helpen.

Daarom vragen we in deze resolutie dat de archiefstukken, die nu blijkbaar na 10 jaar op de ambassades vernietigd worden, bewaard blijven. Het is onaanvaardbaar die te vernietigen. Het gaat over stukken die heel lang meegaan, terwijl slachtoffers zelfs niet wisten dat ze illegaal geadopteerd waren. Het is van belang dat die archiefstukken een onbepaalde datum krijgen. Wij willen ook verder gaan, door de oprichting van een afstammingscentrum. We hebben een prachtig voorbeeld, ook op initiatief van cd&v, van een afstammingscentrum in Vlaanderen. Wel, dat moet over het hele grondgebied gelden. Het moet een gecoördineerd mechanisme worden. Er moet een centraal contactpunt komen.

Ik kijk naar collega De Maegd, die daar mee voor heeft gepleit. De slachtoffers hebben behoefte aan ondersteuning en hulp. Ze hebben behoefte aan juridische en administratieve hulp, en ook aan een kosteloze wijziging van hun naam of geboortedatum.

Het recht om zijn identiteit te kennen is van cruciaal belang, alsook het recht op herstel. Daarnaast moet het strafrecht gewijzigd worden en moet de verjaringstermijn onder de loep worden genomen. Slachtoffers moet psychologische hulp worden geboden indien zij op onverwachte zaken stoten. Zij verdienen ook excuses, want we weten immers wat er aan de hand was. We moeten daarvoor ook naar de andere landen kijken en alleszins wachten tot het onderzoek afgerond is. De regering mag uiteraard ook eerder met het initiatief komen.

Collega's, veel slachtoffers hebben decennialang in onzekerheid geleefd, op zoek naar hun biologische familie, op zoek naar hun identiteit, op zoek naar antwoorden. Dit is geen ideologische kwestie en dat moet u er ook niet van maken, mijnheer Somers. Het gaat over rechtvaardigheid en menselijkheid. We moeten samen deze donkere bladzijde in onze geschiedenis durven bekijken en doen wat we allang hadden moeten doen, namelijk erkennen, onderzoeken en herstellen. De cd&v-fractie steunt vanzelfsprekend deze resolutie.

21.09 Rajae Maouane (Ecolo-Groen): Monsieur le président, chers collègues, je remercie le collègue De Maegd, dont c'est un combat historique, et Mme Van Hoof de continuer à avancer pour réparer cette injustice.

Aujourd'hui, nous avons l'occasion de franchir une nouvelle étape essentielle dans la reconnaissance et la réparation d'une injustice historique. C'est un combat qui dépasse complètement les clivages politiques et qui nous engage toutes et tous collectivement afin de faire toute la lumière sur un drame qui a bouleversé la vie de centaines de familles. Des enfants arrachés à leurs parents sous de faux prétextes, des familles biologiques condamnées à un deuil forcé, des parents adoptifs trompés qui pensaient offrir un avenir à un enfant orphelin: ce sont des victimes et des souffrances qu'il est de notre responsabilité de reconnaître et d'accompagner.

M. De Maegd avait évoqué la première résolution, qui avait été votée en 2022, marquant ainsi une avancée intéressante et importante en reconnaissant ces adoptions comme illégales et abusives. Elle a permis justement d'ouvrir un chantier de vérité et de justice. On a vu un engagement sincère du précédent gouvernement. Cependant, ce travail ne peut pas s'arrêter en chemin. Des engagements ont été pris, et il faut les honorer. La proposition des collègues va dans le bon sens en apportant des avancées essentielles, notamment en demandant de présenter des excuses officielles aux victimes – acte de reconnaissance indispensable pour leur reconstruction.

Présenter des excuses officielles n'est pas un simple geste symbolique, mais représente une nécessité

absolue pour reconnaître une souffrance qui, pendant trop longtemps, a été tue, ignorée ou minimisée. Face à cette violence originelle et à ces destins brisés, nous avons un devoir: dire aux victimes qu'elles ne sont pas seules, que leur douleur est légitime et que l'État belge reconnaît sa responsabilité. Toutefois, ces excuses doivent être suivies d'actes concrets et s'accompagner de garanties pour que, jamais plus, un enfant ne soit arraché à sa famille sous prétexte de lui offrir un avenir meilleur.

En tant qu'écologiste, je tiens aussi à rappeler qu'il s'agit d'un combat pour la justice et la dignité humaine, qui nous concerne toutes et tous. Derrière ces adoptions illégales, il y a des systèmes de trafic, d'exploitation et de violence qui doivent être combattus avec détermination.

Bien évidemment, le groupe Ecolo-Groen soutiendra pleinement cette proposition de résolution. Nous resterons vigilants à sa mise en œuvre effective pour qu'elle ne soit pas une simple déclaration d'intention, en espérant que ce gouvernement se montre aussi volontariste que le précédent.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

De bespreking is gesloten.
La discussion est close.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De stemming over het voorstel zal later plaatsvinden.
Le vote sur la proposition aura lieu ultérieurement.

22 Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, en van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, inzake de mededeling van vertrouwelijke informatie (688/1-6)
22 Proposition de loi modifiant la loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations et la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité, en ce qui concerne la communication d'informations confidentielles (688/1-6)

Voorstel ingediend door:
Proposition déposée par:
Oskar Seuntjens, Bert Wollants, Koen Van den Heuvel, Christophe Bombled.

Algemene bespreking ***Discussion générale***

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

22.01 Luc Frank, rapporteur: Sehr geehrter Herr Präsident, werte Kolleginnen und Kollegen, cette proposition de loi a été déposée par Vooruit dans l'objectif de permettre la transmission d'informations confidentielles au Parlement et au ministre par la CREG.

Tijdens de debatten gaven de verschillende partijen hun mening. De eerste keer was op 18 februari, toen de commissieleden een reeks adviezen vroegen aan de CREG, het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators en FEBEG. De meerderheid van de commissieleden wees op de hoogdringendheid van de zaak om de CREG te laten rapporteren over de kosten en de timing voor het energie-eiland Prinses Elisabeth.

Un amendement visant à limiter le champ d'application au seul gestionnaire de réseau avait été déposé.

La commission s'est à nouveau réunie le 11 mars 2025. Les résultats des votes sont les suivants: l'article 1er est adopté à l'unanimité; l'article 2 est adopté à l'unanimité; l'amendement n° 1 est adopté par 11 voix contre 1 et 1 abstention; l'article 3 tel que modifié est adopté par 11 voix contre 1 et 1 abstention; l'article 4 est adopté à l'unanimité.

L'ensemble de la proposition de loi telle qu'amendée et corrigée sur les plans légistique et linguistique est adoptée par vote nominatif à l'unanimité.

Ich danke Ihnen für Ihre Aufmerksamkeit.

22.02 Bert Wollants (N-VA): Collega's, we weten allemaal wat de aanleiding is voor de tekst die hier vandaag voorligt. We werden immers allemaal geconfronteerd met het feit dat de kosten voor het energie-eiland explodeerden van 2,2 miljard enkele jaren geleden tot 7 à 8 miljard in de ramingen nu.

Het Parlement moet dan uiteraard kijken hoe het daar kan ingrijpen. We botsten onmiddellijk op een constructiefout in het hele systeem. We hebben namelijk een regulator, de CREG, die daar toezicht op moet houden en over alle informatie beschikt. Diegenen die uiteindelijk echter de controle moeten uitvoeren op het beleid, namelijk het Parlement, kon niet beschikken over die gegevens. Wij konden die informatie dus niet krijgen van de CREG. Het is bijgevolg wel heel moeilijk om politieke beslissingen bij te sturen als men niet wordt geïnformeerd met alle gegevens.

We moesten dus ingrijpen om ervoor te zorgen dat we die controle nu wel op een goede manier konden uitvoeren en het traject daar kunnen voortzetten. We hebben voor het energie-eiland al een aantal stappen gezet, maar we moeten beslissingen kunnen nemen met alle informatie voorhanden om die controle op een goede manier te kunnen uitvoeren.

We weten immers allemaal dat als die cijfers waarheid worden, ze uiteindelijk in de facturen van onze gezinnen en bedrijven terechtkomen. We zouden dus niet alleen de stijging van de transmissietarieven met 80 % krijgen, die vanaf januari van dit jaar al actief is, maar ook nog eens een verdubbeling van die tarieven binnen enkele jaren. Dat zou helemaal ongehoord zijn.

Het is met dat doel dat er nu wordt ingegrepen. De aanleiding is in dit geval het energie-eiland, maar laat ons wel wezen, er zullen ook heel veel andere gevallen zijn waarvoor het belangrijk is dat het Parlement op een goede manier toezicht kan houden. Dat brengt natuurlijk ook de nodige verantwoordelijkheid met zich mee. Laat ons eerlijk zijn, wij moeten er als Parlement ook over waken dat we op de juiste manier met die gegevens omgaan. Dat wil echter wel zeggen dat we erover moeten kunnen beschikken.

Ik ben dus blij dat we op relatief korte termijn dit euvel uit de wereld hebben kunnen helpen. We hebben in de commissie ook gezien dat het voorstel op een vrij brede steun kan rekenen. We willen die gegevens dus kunnen inkijken zodat we ons werk als volksvertegenwoordigers goed kunnen doen, om zo onze gezinnen en onze bedrijven te beschermen.

Mijn fractie, die al mee ondertekende, zal dit voorstel dus uiteraard met heel veel plezier goedkeuren.

22.03 Kurt Ravyts (VB): Collega's, we hebben het hier inderdaad over de ongekennde budgetstijging op het vlak van elektriciteitsnetwerkinfrastructuur voor het ondertussen befaamde energie-eiland. Die stijging werd aan het licht gebracht door de CREG, die daarop van ons, maar eigenlijk ook van de toenmalige minister, die hier niet aanwezig is zie ik, de opdracht kreeg om tegen eind januari een gedetailleerd rapport op te stellen over de verschillende cijfers die de netbeheerder na veel duwen en trekken heeft voorgesteld, met name over de opdrachten voor het gelijkstroomgedeelte van het energie-eiland.

De energieregulator zag zich geconfronteerd met juridische beperkingen inzake het aspect van de vertrouwelijkheid. Het gaat over enkele paragrafen in een artikel van de elektriciteitswet. Dit wetsvoorstel van de heer Seuntjens en andere mensen van de meerderheid, brengt hier soelaas. Wie zijn wij om ons daartegen te verzetten? Ook onze fractie, het Vlaams Belang, wil dat er zo snel mogelijk maximale transparantie komt en dat alle gegevens ter beschikking van het Parlement komen.

Heel belangrijk, de reikwijdte van de regeling wordt beperkt tot informatie met betrekking tot de netinfrastructuurbeheerders. Er werd met een amendement voorkomen dat vertrouwelijke informatie van commerciële energieleveranciers onder de regeling zou vallen. Dat is maar goed ook. Op die manier is ook de bezorgdheid van FEBEG, de leveranciersfederatie, ingedekt.

Eén zwaluw maakt echter de lente niet. Mijnheer Wollants, ik verwacht van de meerderheid of de regering – ik ga dat zelf niet indienen want het wordt toch weggestemd, die naïviteit ben ik al heel lang kwijt – dat ze een wetsvoorstel of wetsontwerp indient om het regulatorisch kader voor investeringsprojecten in de netinfrastructuur aanzienlijk te verbeteren, dit zowel met betrekking tot het energie-eiland als met betrekking tot andere lopende of toekomstige investeringsprojecten.

De CREG heeft een groot aantal aanbevelingen gedaan. Ik ga ze hier niet allemaal voorlezen, want dan zijn de interpellanten heel kwaad en lopen ze weg of beginnen ze te babbelen. Ik zal dat dus sparen voor de bespreking van de beleidsverklaring volgende week.

In ieder geval wil ik toch van de gelegenheid gebruikmaken om nog even kort over het energie-eiland verder te gaan. Het huidige concept van het energie-eiland is voor ons onaanvaardbaar. Er werd een bedrag van minstens 1,6 miljard euro aan kostenverhogende effecten geïdentificeerd die rechtstreeks kunnen worden gelinkt aan specifieke technische keuzes door Elia. Die kostenstijgingen bij het AC-gedeelte zijn destijds rimpelloos gepasseerd.

En wat met de verbinding in HVDC van 2 gigawatt in plaats van de afgesproken 1,4 gigawatt? Die wijziging komt zelfs niet voor in het federaal ontwikkelingsplan en evenmin in het ministerieel besluit inzake *grid design*. Mevrouw de Sutter zit hier wel en ik heb haar toen ze nog minister was gezegd dat men Elia heeft laten doen. Zij zei dat dat niet waar is, maar het is wel waar, want wat heeft de netbeheerder gezegd tijdens een lange hoorzitting in de commissievergadering op 18 februari? Er was geen proces van validering of goedkeuring, er was enkel een uitwisseling van informatie met de regering. Dan moest het nochtans bekwame kabinet van mevrouw Van der Straeten opboksen tegen de knowhow van Elia. Begin er maar aan. Ik denk ook dat Mathieu Bihet zich eventjes achter de oren zou krabben. Het Parlement blijft dus in het duister tasten rond de politieke afklopping en de politieke rugdekking voor de designwijzigingen van de voorbije jaren door de netbeheerder.

Ik lees dat de nieuwe CEO van Elia nu al probeert om de regering ervan te overtuigen de bepalingen in het regeerakkoord over het energie-eiland te wijzigen. Dat stelt dat men binnen twee weken moet landen met de nieuwe keuzes rond dit dossier, maar de CEO zegt dat er tijd is tot in de zomer. Wellicht wil Elia u met de nieuwe *adequacy and flexibility*-studie, voorzien voor eind juni, nog eens overtuigen om goed na te denken over bijvoorbeeld een vermindering van de capaciteit en de modaliteiten rond de Nautilusverbinding.

Stop met het aan de netbeheerder over te laten om ons beleid inzake bevoorradingszekerheid te bepalen. Er zou een Hoge Raad voor Energiebevoorrading worden opgericht om de regering bij te staan met aanbevelingen die onafhankelijk zijn van Elia en Fluxys, maar blijkbaar moet er nog een politiek akkoord worden gesloten over de modaliteiten.

Wij willen dat er niet langer wordt geaarzeld. Ja, dat zou resulteren in een beperktere hoeveelheid offshore wind door het eiland helemaal in wisselstroom te houden en de Nautilusverbinding zou dan via een point-to-pointconnectie moeten verlopen. Neem echter de onzekerheid weg, kies voor een energie-eiland light en ga inzake energiebevoorradingszekerheid vooral voluit voor een nucleaire renaissance in dit land.

22.04 Christophe Bombled (MR): Monsieur le président, chers collègues, la proposition de loi que nous examinons aujourd'hui constitue une avancée importante pour la transparence et la gouvernance de notre secteur énergétique. Son objectif? Permettre à la Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz (CREG) de transmettre des informations essentielles aux autorités politiques, tout en maintenant un cadre strict qui garantit la confidentialité des données commerciales. Soyons clairs, il ne s'agit en aucun cas d'affaiblir l'indépendance du régulateur, mais bien de doter les décideurs politiques des outils nécessaires pour agir efficacement, dans un contexte où la transition énergétique impose des choix stratégiques de grande ampleur.

Prenons l'exemple de l'île énergétique. Comment le gouvernement pourrait-il prendre des décisions éclairées sans disposer d'informations précises sur les flux d'énergie, les infrastructures ou encore les besoins du marché? Cette réforme vise justement à combler ce manque en assurant une transmission d'informations encadrée et responsable. Par ailleurs, elle renforce le suivi parlementaire, garantissant ainsi que les choix énergétiques du pays soient non seulement mieux informés, mais aussi plus transparents vis-à-vis des citoyens. Nous ne pouvons pas nous permettre de naviguer à l'aveugle dans un domaine aussi stratégique que l'énergie.

C'est pourquoi nous soutenons cette proposition de loi, qui apporte plus de clarté, plus d'efficacité et une meilleure prise de décision pour relever les défis énergétiques belges.

Je vous remercie pour votre attention.

22.05 Marc Lejeune (Les Engagés): Monsieur le président, la proposition mise au vote aujourd'hui permet au régulateur de transmettre des informations confidentielles au Parlement, pour qu'il puisse décider en connaissance de cause. Cette modification arrive à la suite du dossier de l'île énergétique Princesse Élisabeth, un projet qui est passé de 2 milliards à 8 milliards d'euros, ce qui fait 6 milliards à payer en plus par les consommateurs, car ce sont eux qui finalement payeront la facture, soit près de 1 500 euros par foyer.

Nous voulons faire la clarté et rechercher les raisons, les origines de cette augmentation, de ce dérapage, quasiment. Il en va de la crédibilité de l'État, de l'adhésion à la transition énergétique et de la bonne gouvernance. L'accès transparent et complet aux informations dont dispose la CREG est un premier pas dans ce sens. Il est évident que les travaux de la commission, en collaboration avec le ministre de l'Énergie, devront faire la lumière sur l'historique de ce dossier.

Pour ce qui concerne l'amendement, nous soulignons l'importance d'une application restreinte aux gestionnaires de réseau. La CREG, dans son rôle de régulateur indépendant, bénéficie de la confiance d'entreprises privées. Cette confiance, qu'elle doit conserver, se base sur la confidentialité. Il convient donc de manier cette dernière avec parcimonie. C'est ce que fait l'amendement.

Les Engagés soutiennent ce texte.

De **voorzitter**: Ere wie ere toekomt, de indiener, de heer Seuntjes, krijgt het laatste woord.

22.06 Oskar Seuntjens (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, collega's, betaalbare energie is voor Vooruit ontzettend belangrijk. We zitten vandaag echter met een groot probleem. We zijn een energie-eiland aan het bouwen dat 2 miljard zou kosten. Dat werd ons althans zo beloofd, maar het dreigt vandaag meer dan 7 miljard te kosten. Die kosten dreigen te worden doorgeschoven naar de gewone mensen die keihard werken en naar de kleine bedrijven die keihard hun best doen. Dat is onaanvaardbaar.

Als er een probleem is, dan is het aan de politiek om het op te lossen. Het probleem is vandaag echter dat we dit niet kunnen oplossen, want we kunnen niet eens zien wat het probleem precies is. De CREG heeft een rapport met een analyse opgesteld. Dat is heel interessant en we zouden dat heel graag zien, maar de CREG kan ons dat vandaag niet tonen omdat het vertrouwelijke en gevoelige informatie bevat en zij zou vervolgd kunnen worden als ze dat zou delen met onder andere het Parlement.

Dit voorstel is heel simpel en ik ben blij te horen dat het veel steun krijgt. We moeten ervoor zorgen dat de politici hun werk kunnen doen. Ik hoop dat u dit wetsvoorstel zult steunen, zodat we dit tot op het bot kunnen uitzoeken. Het gaat immers over de energiefactuur van mensen en die zijn voor ons heel belangrijk. Ik wil de collega's bedanken voor het vrij vlotte traject dat dit wetsontwerp de afgelopen weken heeft doorlopen in de commissie voor Energie.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? *(Non)*

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen ***Discussion des articles***

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(688/6)**
Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(688/6)**

Het wetsvoorstel telt 4 artikelen.
La proposition de loi compte 4 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

*De artikelen 1 tot 4 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 à 4 sont adoptés article par article.*

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

Geheime stemming (voortzetting)

Scrutin secret (continuation)

23 Federale Deontologische Commissie – Benoeming van een Franstalig lid voor de categorie 'voormalige leden Kamer/Senaat' – Uitslag van de stemming

23 Commission fédérale de déontologie – Nomination d'un membre francophone pour la catégorie 'anciens membres Chambre/Sénat' – Résultat du scrutin

Stemmen	109	Votants
Blanco of ongeldig	28	Blancs ou nuls
Geldig	81	Valables
Tweederde-meerderheid	54	Majorité des deux tiers

De heer Willem Draps heeft 81 stemmen gekregen.
M. Willem Draps a obtenu 81 voix.

De heer Willem Draps heeft de tweederdemeerderheid van de stemmen gekregen. Twee derde van de leden waren aanwezig. Bijgevolg wordt de heer Willem Draps uitgeroepen tot lid van de Federale Deontologische Commissie voor de categorie 'voormalige leden van de Kamer/Senaat'.

M. Willem Draps a obtenu la majorité des deux tiers des suffrages. Deux tiers des membres étaient présents. Par conséquent, M. Willem Draps est proclamé membre de la Commission fédérale de déontologie pour la catégorie 'anciens membres Chambre/Sénat'.

Interpellaties

Interpellations

24 Interpellations jointes de

- Hugues Bayet à Jean-Luc Crucke (Mobilité, Climat et Transition environnementale) sur "L'annonce de la fermeture de points d'arrêt à la SNCB" (560000019I)
- Farah Jacquet à Jean-Luc Crucke (Mobilité, Climat et Transition environnementale) sur "La fermeture de gares" (56000022I)
- François De Smet à Jean-Luc Crucke (Mobilité, Climat et Transition environnementale) sur "La fermeture annoncée par la SNCB de 22 points d'arrêt" (56000023I)
- Frank Troosters à Jean-Luc Crucke (Mobilité, Climat et Transition environnementale) sur "La possible fermeture de gares de la SNCB" (56000024I)
- Sarah Schlitz à Jean-Luc Crucke (Mobilité, Climat et Transition environnementale) sur "La fermeture de gares" (56000026I)
- Dimitri Legasse à Jean-Luc Crucke (Mobilité, Climat et Transition environnementale) sur "La fermeture de points d'arrêt à la SNCB" (56000027I)

24 Samengevoegde interpellaties van

- Hugues Bayet aan Jean-Luc Crucke (Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie) over "De aangekondigde sluiting vns stopplaatsen bij de NMBS" (560000019I)
- Farah Jacquet aan Jean-Luc Crucke (Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie) over "De sluiting van stations" (56000022I)
- François De Smet aan Jean-Luc Crucke (Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie) over "De door de NMBS aangekondigde sluiting van 22 stopplaatsen" (56000023I)
- Frank Troosters aan Jean-Luc Crucke (Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie) over "De mogelijke sluiting van stations van de NMBS" (56000024I)
- Sarah Schlitz aan Jean-Luc Crucke (Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie) over "De sluiting van stations" (56000026I)
- Dimitri Legasse aan Jean-Luc Crucke (Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie) over "De sluiting van stopplaatsen bij de NMBS" (56000027I)

De eerste interpellatie was ingediend door de heer Bayet, maar hij is verontschuldigd wegens ziekte. Uit collegialiteit is hier terecht geoordeeld dat de interpellatie van zijn partijgenoot, de heer Legasse, voorrang krijgt.

La parole est à M. Legasse.

24.01 Dimitri Legasse (PS): Monsieur le ministre, une vingtaine de points d'arrêt seraient en voie de fermeture. Sur cette vingtaine, 17 sont en Wallonie! Nous sommes complètement abasourdis d'apprendre une nouvelle fois par la presse l'existence d'accords dont il n'y a aucune trace dans la déclaration gouvernementale, débattue ici-même des heures durant.

Nous sommes complètement abasourdis d'apprendre une nouvelle fois que c'est la Wallonie qui "passe à la caisse" pour réaliser ce qui s'annonce comme une solide économie. Dix-sept points d'arrêt sur 20 ferment, notamment Leman à Flémalle et Hainin à Hensies. Je ne vais pas tous les citer, j'attends de vous que vous me les précisiez. C'est l'objet de mon interpellation.

La SNCB avait déjà abordé une telle liste en 2023 mais la Vivaldi s'y était opposée et l'avait écartée. Plusieurs administrateurs francophones de la SNCB s'étaient également opposés à ce plan déséquilibré, plan qui ne tient absolument pas compte de la spécificité de la Région Wallonne. Ce plan, comme pour les hôpitaux, ne tient pas compte de la physionomie de la Wallonie ni de la répartition et de la densité de sa population et ne garantit pas un accès universel aux services essentiels comme le transport public ou encore la santé.

L'accord de gouvernement nous promettait des chemins de fer qui constitueraient l'épine dorsale de notre système de transport public. Non seulement, nous avons pu constater que les tableaux budgétaires indiquaient 250 millions d'économies à la SNCB, mais nous apprenons aujourd'hui – selon les médias – l'existence d'une annexe qui avancerait déjà une série de fermetures de points d'arrêt.

Donc, pour réaliser les objectifs budgétaires et les gains d'efficacité – ce sont les mots que vous avez utilisés –, des lignes et des points d'arrêt seraient tout simplement fermés, majoritairement – pour ne pas dire quasi exclusivement – en Wallonie.

Monsieur le ministre, cette liste de points d'arrêt qui pourraient être fermés a-t-elle réellement été discutée au sein de l'Arizona? Peut-on nous communiquer les points d'arrêt qui auraient déjà fait l'objet d'une décision et ceux qui seraient encore à l'examen?

Voorzitter: Wouter Vermeersch, ondervoorzitter.

Président: Wouter Vermeersch, vice-président.

Envisage-t-on également de fermer des lignes? Après tout, tant que vous y êtes, pourquoi pas ne pas aller plus loin? La fermeture de guichets supplémentaires est-elle également sur la table?

Quels critères ont présidé à pareille décision? S'agit-il des critères notamment évoqués par la SNCB en 2023? Le chiffre de 200 voyageurs par jour est-il un critère de référence? À titre d'exemple, en Brabant wallon, le point d'arrêt Bierges-Limal-Walibi accueille 200 voyageurs par jour en semaine, un chiffre évidemment bien différent les week-ends en raison de sa spécificité. J'ai toutefois cru comprendre qu'aucun point d'arrêt n'était concerné en Brabant wallon. Me le confirmez-vous?

Quelles seront les conséquences pour tous les navetteurs qui seront privés de points d'arrêt proches de chez eux? Souhaitez-vous détourner du train les voyageurs et les navetteurs? Songeons par exemple à l'arrêt des travaux de l'extension du tram de Liège, décidé par le gouvernement MR-Les Engagés, qui se justifiait par un soi-disant recours au train. Or des points d'arrêt pourraient être fermés en région liégeoise! On s'interroge donc vraiment sur votre conception de l'intermodalité et sur votre soutien au transport public. Est-ce vraiment là votre vision de la mobilité durable?

J'attends vos réponses concernant les 17 gares wallonnes qui seront fermées, sur les 20 fermetures prévues. C'est énorme.

24.02 Farah Jacquet (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, aujourd'hui, je ne compte pas crier dans le micro. Pas encore, du moins.

La presse a révélé l'existence d'une liste de gares SNCB qui pourraient potentiellement être fermées. Il s'agit par exemple de Marchienne-Zone dans le Hainaut, de Stockem dans le Luxembourg, de Sclessin à Liège ou encore d'Alost Kerrebroek en Flandre orientale. On parle de près de 20 gares, soit des centaines et des centaines d'usagers qui vont être impactés par cette mesure.

Cette liste, qui a été élaborée par la SNCB en 2023, aurait été reprise par les négociateurs de l'Arizona dans le cadre de la préparation de l'accord de gouvernement. Ce même accord de gouvernement ouvre justement la voie, malheureusement, à des fermetures de gares pas assez rentables, si j'ose dire. "Rentable", cela ne va pas forcément avec service public. Un service public, normalement, n'est pas censé être rentable, mais être un service au public.

Dans la presse, vous expliquez que des études sont encore en cours. Mais vous confirmez malgré tout que des gares seront fermées si elles ne sont pas assez rentables. Vous expliquez alors que vous ne voyez pas de problème à ce que les usagers prennent leur voiture, comme vous, pour aller travailler via une autre gare.

Moi, je vois quand même que c'est un problème. Des travailleurs vont prendre leur voiture pour aller au travail. Ce sont encore une fois les travailleurs qui vont déboursier de l'argent pour l'entretien d'une voiture, l'essence, les frais de parking, etc. Tout cela coûte cher. Ce sont aussi des travailleurs qui ne passeront pas assez de temps en famille, ou des étudiants qui vont devoir se lever encore plus tôt pour se rendre à l'école.

C'est un peu catastrophique aussi au vu de l'état de nos routes, tout le temps embouteillées. Si on supprime des arrêts, les gens vont forcément reprendre la voiture. Cela ne va faire qu'amplifier les embouteillages actuels, qui sont déjà une catastrophe. Les temps de trajet vont aussi être plus longs pour toutes ces familles, pour tous ceux qui vont au travail, pour tous ceux qui vont à l'école.

Monsieur le ministre, quelles alternatives allez-vous proposer aux gens qui vont subir la fermeture de ces gares?

Je vais vous donner l'exemple d'une étudiante qui utilise le train pour aller suivre ses cours. Comment va-t-

elle faire, par exemple, si ses parents ne peuvent plus la conduire à la gare, étant donné qu'eux aussi doivent changer leurs habitudes?

Nous avons aussi des travailleurs qui se rendent au travail en train et qui n'ont pas de voiture, dont certains font ce choix par conviction. Comment vont-ils faire?

Je souhaiterais également ouvrir une parenthèse concernant la grève des cheminots de la SNCB prévue lundi prochain. Je les soutiens dans leur combat. J'aimerais qu'ils sachent que des usagers les soutiennent aussi vu que ces derniers sont aussi impactés par ces mesures. Il est donc bien normal que les travailleurs de la SNCB, qui soutiennent les usagers en refusant ces mesures, participent aux mouvements de grève.

Vous vantez souvent le modèle suisse mais la Suisse compte environ trois fois plus d'arrêts et de gares qu'en Belgique alors que la population y est moindre. Forcément, plus de voyageurs y empruntent le train. Si, comme l'affirme l'accord de gouvernement, vous voulez imiter la Suisse en augmentant le nombre de voyageurs, il faudrait déjà commencer par maintenir et renforcer les lignes qui sont peu fréquentées.

Vous expliquez que vous n'avez pas pris connaissance de la liste de 20 gares. Confirmez-vous que des discussions ont eu lieu concernant cette liste lors des négociations pour former le gouvernement? Et pour quels engagements des négociateurs? Quel sera concrètement le sort de ces 20 gares si aucune décision n'est prise à ce stade? Sur la base de quels critères déciderez-vous de l'avenir de ces gares? Au vu des difficultés que ces fermetures causeront pour les usagers, pouvez-vous vous engager à ne fermer aucun arrêt et à plutôt élaborer un plan ambitieux qui incite réellement les gens à emprunter le train plutôt que la voiture?

24.03 François De Smet (DéFI): Monsieur le ministre, la presse a rapporté, en parallèle à une forte mobilisation dans les communes concernées, puisque cette liste d'arrêts circule, la fermeture prochaine de 20 points d'arrêt de la SNCB, dont 18 rien qu'en Wallonie. Excusez du peu!

Alors, soyons honnêtes, puisqu'il faut toujours l'être, cette liste avait déjà été dressée en 2023 par la SNCB. Il s'agit donc d'une décision reportée que le gouvernement Arizona entend manifestement appliquer selon une conception du service public ferroviaire qui privilégie clairement la demande à l'offre. Cette philosophie est, du reste, assumée par l'accord de gouvernement, dont je cite un extrait: "Les arrêts seront adaptés aux évolutions de la demande effective et potentielle, avec la possibilité de fermer d'anciens arrêts actuellement désertés par les usagers."

Après les mesures prises sous la Vivaldi consistant à supprimer 44 gares et à réduire les horaires d'ouverture de 37 guichets supplémentaires, la présente décision semble, elle aussi, marquée du sceau de la pure rentabilité. On ne peut s'empêcher de penser qu'elle signifie un abandon progressif par la SNCB des territoires ruraux; et ce, surtout en Wallonie. En tout état de cause, elle n'encourage nullement le déplacement du centre de gravité des modes de transport de la voiture vers d'autres modes plus doux et plus respectueux de l'environnement. Les besoins des publics cibles – les travailleurs, les personnes âgées, les étudiants – passent clairement au second plan.

Sous la précédente législature, la présence de plus en plus accrue d'automates dans les gares avait justifié leur fermeture, 75 % des achats des titres de transport se faisant par voie numérique. En l'espèce, je n'en doute pas, des statistiques seront certainement utilisées pour montrer que ces points d'arrêt ne sont fréquentés que par un nombre sans cesse décroissant d'usagers. Il n'en demeure pas moins, et d'aucuns se sont déjà exprimés en ce sens, qu'en diminuant l'offre progressivement, on en arrive évidemment à la désertification et à la fermeture – selon le principe de la prédiction auto-réalisatrice. Au-delà de la fermeture, on risque d'assister à des inégalités croissantes entre les territoires couverts par le rail. C'est logique: plus on ferme d'arrêts, moins il y aura de demande.

Monsieur le ministre, mes questions seront simples. Confirmez-vous aujourd'hui cette décision de fermeture? Dans l'affirmative, quels sont les critères qui y ont présidé? Comment justifiez-vous cette répartition aussi disproportionnée entre les points d'arrêt situés respectivement en Wallonie et en Flandre? Un moratoire reste-t-il envisageable?

24.04 Frank Troosters (VB): Mijnheer de minister, het probleem is al voor een groot stuk geschetst door de vorige sprekers, maar met het Vlaams Belang zien we het eigenlijk iets breder. In uw arizonaregering zitten

enkele partijen die ook deel uitmaakten van de vorige regering, de vivaldiregering. Onder de vivaldiregering hebben die partijen beslist om zeer ambitieuze doelstellingen te formuleren inzake het spoorvervoer. Meer bepaald werd de ambitie geuit om het treinreizigersvervoer met 30 % te laten stijgen tegen 2032. Bij de start van de arizonaregering heb ik begrepen dat die doelstellingen overgenomen zijn. De vivaldiregering heeft die doelstellingen in een naar haar mening realistische spoorvisie gegoten, de Spoorvisie 2040, en vervolgens verankerd in twee beheerscontracten of beheersovereenkomsten, die afgesloten zijn tussen de federale overheid en de spoorbedrijven.

Nu de arizonaregering aan zet is, blijkt dat er toch wel ergens een fundamentele verandering is. De vorige regering zette in op steeds meer treinen op het spoornet zetten, een aanbodgericht model. Deze regering, zo heb ik begrepen, bekijkt veeleer waar er treinen nodig zijn en werkt zodoende meer op basis van een vraaggericht model. Dat is natuurlijk een andere benadering. We hebben vastgesteld dat dat in de teksten van het regeerakkoord geduid wordt door meer treinen aan te bieden daar waar eventueel bijkomende capaciteit nodig is, terwijl het treinaanbod eerder afgebouwd zal worden waar de vraag te klein is. Van dat eerste scenario, bijkomende capaciteit, heb ik nog niets gehoord, maar wat betreft die afbouw circuleert nu toch al wel het een en ander. In het regeerakkoord lazen we ook dat eventueel overwogen wordt om bepaalde haltes, stations of stopplaatsen te schrappen.

Volgens wat we lezen in de pers, zou tijdens de onderhandelingen voor de arizonaregering een lijst gebruikt zijn, die al bestaat sinds 2023, met stations die voor sluiting in aanmerking komen. Die lijst zou tijdens de besprekingen op tafel gelegen hebben en zou eventueel opnieuw besproken kunnen worden of zelfs effectief besproken worden binnen de arizonaregering. Dat leidt tot heel wat onrust.

Al wekenlang zien we onrust vanwege de teksten in het regeerakkoord over het spoor. De spoormensen, die ongerust zijn, voeren dan ook heel wat acties, zoals de recente negendaagse actie, de actie aanstaande zondag op maandag, een actie op 31 maart en nog heel wat aangekondigde acties tot aan de zomer. Niets sluit uit dat de acties nog veel langer zullen duren. Bijkomende ongerustheid door een eventuele lijst van stations die mogelijk geschrapt worden, kunnen we dan ook missen als de pest.

De treinreizigers worden nu al geconfronteerd met overvolle of te korte treinen, vertragingen en geschrapte treinen. Dat leidt ertoe dat treinreizigers afhaken, dat ze gedemotiveerd raken en weer de wagen nemen. Dat is net het tegenovergestelde van de ambities die werden geuit, zowel door de vivaldiregering als door de arizonaregering. Dus daar moeten we van weg.

Daarom is het heel belangrijk dat u duidelijkheid schept over de eventuele sluiting van stations – met ook sociale onrust tot gevolg –, waardoor opnieuw treinreizigers worden getroffen en zij misschien weer de wagen zullen gebruiken.

Was er zo'n lijst tijdens de onderhandelingen van de arizonaregering? Is die lijst er momenteel nog?

Welke stations staan op die lijst? Welke criteria werden gehanteerd om de selectie van stations te maken?

Als er effectief stations zullen worden gesloten, worden de lokale besturen daarin dan gekend? Wordt daarover gepraat? Wordt er met hen onderhandeld? Worden er voldoende vervoersalternatieven voorzien?

24.05 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, désormais les Belges ont pris un abonnement quotidien au catalogue des mauvaises nouvelles. Avec l'Arizona d'une part, le gouvernement bleu pétrole en Région wallonne et en Fédération Wallonie-Bruxelles d'autre part, chaque jour de mauvaises nouvelles viennent inonder l'actualité des Belges et bouleverser leur quotidien.

Nous avons, dans ce cas-ci, découvert que l'Arizona projetait de fermer vingt gares. La liste de ces gares existait déjà à la table des négociations. Je ne suis pas vraiment étonnée. J'entends des collègues dire que ce n'était pas inscrit dans l'accord de majorité. Néanmoins, un passage de l'accord évoque quand même la possibilité de limiter le nombre d'arrêts de train dans les gares à faible demande.

Rappelons que cela avait déjà été envisagé sous la précédente législature, mais refusé par une majorité du conseil d'administration, après que votre prédécesseur avait exprimé de façon explicite et ferme son opposition à ces fermetures. De même, le contrat de service public de la SNCB prévoit qu'une telle décision ne peut être

mise en œuvre sans l'aval du gouvernement. Vous disposez donc, monsieur le ministre, d'un droit de veto pour ce projet de fermeture.

Si cette décision était prise, elle s'inscrirait en contradiction directe avec votre accord de majorité, qui confirme, contrairement à la phrase que je vous ai lue plus tôt, que le train est un maillon essentiel dans un réseau de mobilité durable et efficace. C'est là tout l'intérêt de poser des questions, quand des passages du même texte s'opposent. Il nous dit également que vous vous fixez l'objectif d'une augmentation de 30 % des voyageurs, ainsi qu'une ponctualité supérieure à 90 %, 50 % de nouveaux trains et une réduction de 30 % du nombre de trains supprimés. Le même accord prévoit également que les ressources et personnel nécessaires à la mise en œuvre de cet objectif seront prévus. On observe en outre une volonté de réduire les budgets de 675 millions d'euros sur la législation.

Je ne sais pas si vous êtes alchimiste, mais comment allez-vous parvenir à remplir tous ces objectifs, extrêmement ambitieux, avec moins? Nous attendons de voir.

Monsieur le ministre, fermer des gares, ne pas en ouvrir là où ce serait particulièrement utile pour répondre à la demande – je pense à certains villages, certains quartiers, en région liégeoise notamment, comme à Saint-Léonard, qui se sont fortement densifiés ces dernières années – ou renoncer aux ambitions en matière d'accessibilité et d'augmentation progressive de l'offre de trains, telles que négociées avec les entreprises ferroviaires et financées par la trajectoire pluriannuelle, ce serait agir à contre-courant de l'histoire et des besoins cruciaux en matière de mobilité, de climat et de sécurité routière.

Inutile de rappeler le nombre de morts sur les routes, le fait que les embouteillages coûtent chaque année plus de 5 milliards d'euros à la Belgique.

Monsieur le ministre, quelle attitude allez-vous prendre par rapport à ce dossier? Vous y opposerez-vous de façon claire? Exigerez-vous de la SNCB qu'elle réponde d'abord à ses obligations contractuelles et qu'elle ouvre de nouveaux points d'arrêt là où cela se justifie? Ou alors, laisserez-vous faire au nom d'une prétendue autonomie de la SNCB?

24.06 Minister **Jean-Luc Crucke**: Het onderwerp van de spoordiensten roept veel reacties op en geeft aanleiding tot bezorgdheid. Dat is begrijpelijk. Die belangrijke kwestie heeft immers gevolgen voor de ruimtelijke ordening, de mobiliteit en de sociale cohesie. Daarom wil ik het onderwerp rationeel en, indien mogelijk, evenwichtig benaderen, in overeenstemming met de verbintenissen die de regering is aangegaan. Het regeerakkoord bepaalt dat elke wijziging van de spoorwegdiensten deel moet uitmaken van een globale, coherente aanpak, waarbij rekening wordt gehouden met verschillende criteria. Die aanpak is ook opgenomen in het door Vivaldi goedgekeurde openbaredienstcontract tussen de Staat en de NMBS, dat een kader biedt voor wijzigingen aan de dienstverlening.

Cela a été rappelé à raison par notre collègue d'Ecolo.

Het regeerakkoord bepaalt dat de federale regering het openbaredienstcontract met de NMBS, het prestatiecontract van Infrabel en de meerjareninvesteringsplannen bevestigt. De NMBS mag dus projecten opstarten om de dienstverlening te wijzigen, hetzij door stations te sluiten, hetzij door nieuwe stations te openen, op basis van strenge kosten-batenanalyses die worden uitgevoerd in samenwerking met de federale overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer.

De criteria waarmee rekening wordt gehouden zijn onder meer het aantal potentiële passagiers binnen een straal van twee kilometer van de geplande halte, projecten om de dichtheid te verhogen of diensten te ontwikkelen die waarschijnlijk nieuwe gebruikers zullen aantrekken, de impact in termen van gewonnen of verloren passagiers per dag en per trein, marginale bedrijfs- en investeringskosten, de impact op de commerciële snelheid, op algemene netwerkprestaties en op de capaciteit op de betreffende lijn, bestaande alternatieve vervoerdiensten, de afstand tot het dichtstbijzijnde station en de bereikbaarheid van het betreffende gebied per spoor. Het is dus geen kwestie van een dogmatische visie op spoordiensten. Er is geen taboe of fetisjisme. Wanneer wij het over stations hebben, hebben wij het zeker over mogelijke sluitingen, maar ook over mogelijke openingen.

Mijn doel is het netwerk aan te passen aan de redelijk veranderende behoeften van de bevolking. Ik spreek

dus van geen enkele lijst, maar van efficiëntie in de diensten.

Mijn visie is gebaseerd op een mobiliteitsecosysteem waarin elke publieke vervoerswijze een complementaire rol speelt. Het doel is mensen in staat te stellen zich efficiënter van plaats A naar plaats B te verplaatsen, ongeacht de vervoerswijze of publieke operator. Daarom moeten strategische toegangspunten tot het spoornet behoren en in verbinding staan met andere publieke vervoersmiddelen. De mogelijkheden moeten dan ook bestaan voor de gewesten om bussen en andere diensten aan te bieden en te coördineren om deze hotspots met de omliggende gebieden te verbinden. In die zin zal ik een beroep doen op mijn gewestelijke collega's tijdens een toekomstige IMC Mobiliteit.

Dans cette réflexion, il faut prendre en compte l'évolution des vitesses techniques et commerciales du rail ces 20 dernières années. J'ai donc demandé à la SNCB et à Infrabel de me fournir des éléments concrets et étayés en ce sens, et de justifier les évolutions constatées.

Mon objectif est d'instaurer un réseau ferroviaire à deux niveaux, complémentaires l'un de l'autre, pour irriguer efficacement l'ensemble du territoire.

Premièrement, un réseau de trains IC reliant les grands pôles avec peu d'arrêts intermédiaires – des grandes villes et bassins m'ont en effet fait savoir que les liaisons devaient se faire plus rapidement, en termes de vitesse commerciale, j'entends. Deuxièmement, une desserte plus fine de réseau S ou L, permettant un arrêt dans davantage de gares intermédiaires avec des correspondances soignées avec le réseau IC. Toute évolution de la desserte des gares doit s'inscrire dans une concertation avec les autorités régionales et locales. Il est essentiel que les Régions puissent adapter leur offre de transports en conséquence.

Enfin, un effort doit être poursuivi en matière de coordination tarifaire entre les différents opérateurs. Les exemples suisses, mais aussi hollandais, proposent une tarification intermodale sans pénalité en cas de changement de mode de transport. Il s'agit d'une piste intéressante pour encourager une mobilité plus fluide et plus attractive. Elle permet également un partage équitable des recettes supplémentaires, chacun des opérateurs ayant, dans le cadre d'un accord gagnant-gagnant, un intérêt à optimiser le fonctionnement du transport public et du service au public.

Vous l'avez compris, ma vision ne concerne pas uniquement le rail, mais le transport public dans son ensemble. Car il faut une vue globale des transports publics, et ne pas considérer chacun de ces transports individuellement (train, tram, bus). C'est un engagement de la coalition Arizona de travailler à une coordination plus forte entre les Régions et le niveau fédéral, aussi pour ce qui concerne les différents transports publics. Et le jour où cette coordination sera complète, il sera possible de répondre aux questions de l'efficacité en matière de service, de l'efficacité recherchée, et du transport public en mesure de rendre le meilleur service dans une coordination globale.

Je vous confirme donc que s'il n'y a pas de tabou ni de fétichisme par rapport à des études qui devront être complètes et vérifier ce qui existe déjà, l'Arizona n'a en cela strictement rien inventé. La Vivaldi avait approuvé le contrat de service. Si les critères qui sont repris dans le contrat de service permettent de considérer que soit il faut ouvrir, soit il faut fermer certains arrêts, dans la logique que j'ai exposée, c'est évidemment sans tabou que nous travaillerons en collaboration avec les collèges, les communes et les régions.

24.07 Dimitri Legasse (PS): J'entends que M. le ministre ne dément pas, et au contraire qu'il se réfère finalement à un accord antérieur de la Vivaldi qui en fait n'en était pas un, les partenaires francophones membres du conseil d'administration s'étant d'ailleurs opposés finalement à la mise en œuvre de ce dispositif. Vous ne semblez pas être, pour votre part, disposé à vous opposer à cela, au contraire, et je suis très sincèrement curieux de voir le moment où l'on ouvrira une nouvelle gare. Je ne vous entends pas prendre une position contraire pour les 20 gares qu'il est question de supprimer. *A contrario*, vous prenez comme référence le nombre de voyageurs par jour, mais dans un village de quelques milliers d'âmes, s'il y a une centaine de voyageurs par jour qui embarquent, cela représente proportionnellement plus que dans d'autres zones. Cela me semble être aussi un critère qui doit entrer en ligne de compte.

Nous sommes, déjà maintenant, confrontés à des difficultés et nous avons siégé ensemble au Parlement de Wallonie pour faire en sorte que certains acteurs du transport – même parfois intra-régionaux –, fonctionnent ensemble. Or aujourd'hui, vous me faites l'éloge d'une coordination à laquelle vous arriverez apparemment

sans difficulté, ce dont je doute. Même à la page 103 de l'accord du gouvernement, il y a des contradictions.

Je ne vais donc pas redire les propos de Mme Schlitz à ce sujet mais il y a bien des contradictions puisque, en réalité, vous parlez à la fois de fermetures, d'ouvertures, certes, mais toujours en faisant référence à un nombre de voyageurs par jour qui n'est pas défini, ou sur lequel, en tout cas, vous restez très vague.

La presse n'a donc pas livré d'intox: c'est bien une réalité. Vous peinez à le dire mais on va bien fermer 20 gares en Wallonie.

Vous êtes le ministre du transport public. Comme cela a déjà été évoqué, la notion de vitesse commerciale, ou de commerce dans l'absolu, n'est pas la seule référence en termes de transport et de service au public. Ce n'est en tout cas pas la mienne. Vouloir réduire l'offre à la demande, ce n'est pas du tout le chemin que vous devriez suivre. C'est pourtant celui que vous semblez emprunter alors que vous nous indiquez vouloir faire l'inverse, c'est-à-dire augmenter l'offre pour rendre le transport ferroviaire plus attractif.

Monsieur le ministre, je vous interrogerai régulièrement en commission parce qu'il y a là toute une série de contradictions, vous en conviendrez.

Je vous remercie.

Voorzitter: Peter De Roover, voorzitter.

Président: Peter De Roover. président.

24.08 Farah Jacquet (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses.

J'ai entendu que ces changements sont encore à l'étude et que rien n'a encore été décidé mais je voudrais cependant vous avertir que la fermeture de petites gares sera incompatible avec votre logique. Je comprends où vous voulez aboutir avec votre projet de transport multimodal et c'est franchement un beau rêve, mais si vous voulez augmenter le nombre de voyageurs de 30 % et amener les usagers à délaisser leur voiture en faveur des transports en commun, il ne faudra pas défavoriser les petites lignes car elles sont nécessaires pour alimenter les grandes lignes.

En effet, si les voyageurs qui avaient l'habitude de se rendre dans ces petites gares ne savent plus accéder aux grandes gares pour pouvoir prendre d'autres moyens de transport – comme vous l'indiquez dans votre projet de modalité –, cela ne fonctionnera pas. Comment allez-vous donc faire pour y arriver?

Selon moi, votre volonté de fermer des petites gares augmentera le nombre de voitures sur les routes, augmentant ainsi la pollution, puisque nos infrastructures ne sont pas encore prêtes pour le modèle auquel vous pensez.

Cela va un peu à l'encontre de nos engagements en matière climatique, mais je ne vous apprends rien parce que vous êtes quand même ministre du Climat. Avec vos mesures, la voie est tracée pour la libéralisation. Cela revient à fermer ce qui n'est pas rentable pour ensuite ouvrir le marché aux acteurs privés. Cependant, on voit bien que cela ne mène nulle part. Le Royaume-Uni, par exemple, revient en arrière parce que cela ne fonctionne pas. Là-bas, la libéralisation, puis la privatisation de certaines lignes a mené au chaos, tant pour les travailleurs avec des baisses de salaire et la dégradation des conditions de travail que pour les usagers avec des trains en moins et une ponctualité en baisse.

Dès lors, le PTB vous propose une autre logique. Au lieu de faire 675 millions d'euros d'économies sur la législature et de démanteler le rail – c'est effectivement ce qui va se passer –, on vous propose plutôt d'investir massivement tant sur les petites lignes que sur les grandes lignes.

Cela nous permettra de voir des trains à l'heure et de bénéficier d'une offre diversifiée. Selon nous, c'est de cette manière que l'on parviendra à attirer davantage d'usagers vers les transports en commun, ce qui rendra aussi la vie plus facile aux travailleurs et travailleuses du pays.

Par ailleurs, cela nous permettra d'avancer vers la transition écologique. Je dépose donc une motion de recommandation auprès du président de la Chambre afin de demander au gouvernement de s'engager à ne

fermer aucun arrêt durant la législature et à élaborer à la place un plan ambitieux incitant à prendre le train.

24.09 François De Smet (DéFI): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses.

Donc ni tabou ni fétichisme, pas de décision définitive à ce stade, et tant mieux. Mais tout de même une ligne qui est celle de l'accord de gouvernement, à savoir adapter les arrêts aux habitudes supposées mesurées des usagers et non pas l'inverse.

Je le précise car l'on pourrait imaginer, dans un monde où l'on tente de ressusciter certaines petites lignes et de susciter l'intérêt vers le train, que l'on fasse en sorte de desservir certains arrêts par des modes de transports alternatifs. Vous n'y êtes pas opposé.

J'attire votre attention sur les bus auxquels vous avez fait référence. En Wallonie, la réalité n'est pas la même qu'en Flandre, où les bus doivent faire des trajets beaucoup plus longs sur ce territoire. Cependant, vous vous réfugiez derrière l'idée que l'accord de gouvernement prévoit tant la possibilité d'ouvrir de nouvelles gares que d'en fermer. Je crois que nous sommes tous bien conscients que le passage relatif à l'ouverture potentielle de nouvelles gares est ce que l'on nomme un passage rhétorique. Moi aussi, je demande à voir. Invitez-nous et allons-y avec toute la commission lorsque vous rouvrirez une gare parce que tout à coup des usagers auront fleuri autour de celle-là alors que la tendance depuis toutes ces années va dans un seul et même sens: celle de la fermeture des gares.

Par conséquent, l'ensemble de ce passage de l'accord vise à nous endormir en nous disant que davantage d'arrêts seront fermés mais que, dans un monde hypothétique, on aurait pu en ouvrir, donc: "soyez heureux"!

Nous allons évidemment surveiller cela. Je sais que vous êtes un homme de parole et que vous allez essayer de modaliser, d'évaluer le mieux possible. Mais il va aussi être de notre responsabilité de faire en sorte que l'Arizona ne transforme pas la Wallonie en désert ferroviaire.

Pour cette raison, moi aussi, j'introduirai auprès du président de la Chambre une motion recommandant un moratoire sur toute fermeture potentielle d'arrêts dans les années à venir.

Je vous remercie, monsieur le ministre.

24.10 Frank Troosters (VB): Mijnheer de minister, ik heb er daarnet bewust op gewezen dat bepaalde partijen in de vorige legislatuur in de vivaldiregering zaten en nu in de arizonaregering zitten. Ik deed dat omdat ik iets vreemd vond. U zei dat er op dit moment niet echt een lijst is en dat u de zaak zult bestuderen op basis van een aantal parameters. Ik had daarnaar gevraagd en u hebt er een aantal opgesomd. U zult de zaak analyseren en bestuderen welke stations in aanmerking komen voor een eventuele sluiting. U zult ook een oefening maken inzake extra capaciteit.

Het straffe is dat in de vorige legislatuur, in 2023, die studie al voor een stuk gemaakt is door de NMBS. De NMBS is toen tot een lijst van stations gekomen die in aanmerking kwamen om gesloten te worden, maar de vivaldiregering heeft daar toen geen akkoord voor gegeven. Ze is op de rem gaan staan en zei dat ze dat niet zou doen. Enkele partijen die toen neen zeiden, keren nu plotseling hun kar of hebben een andere visie ontwikkeld. Nu willen ze wel meegaan in dat verhaal om de sluitingen te bestuderen. Ik vind dat redelijk opvallend.

Los daarvan lijkt het me logisch dat er wordt overlegd met de gewesten, want het gewestelijke vervoer, in Vlaanderen bijvoorbeeld De Lijn, speelt natuurlijk een belangrijke rol in het aanbieden van alternatieven indien er een station zou worden gesloten. Het is dus logisch dat u met die mensen aan tafel gaat.

U verwijst ook naar de lokale besturen, maar daarvoor houd ik mijn hart vast. Daar heb ik wel wat vragen bij, het democratisch gehalte van de NMBS kennende, zoals ik dat de voorbije legislatuur heb gezien. Zo was er een verhaal over de sluiting van overwegen waar toch wel wat over gedebatteerd is en waarover een partij zei dat de lokale besturen zouden worden meegenomen. Als men echter met de lokale besturen sprak, zeiden die dat er helemaal niet met hen werd gesproken of dat er alleszins geen rekening met hen werd gehouden. Daar heb ik dus mijn twijfels over, vandaar dat ik toch een motie van aanbeveling zal indienen waarin ik vraag om de lokale besturen echt te betrekken bij het overleg over de eventuele sluiting van stations en om te allen

tijde een volwaardig alternatief inzake openbaar vervoer aan te bieden. Voor de rest dank ik u voor uw antwoord.

24.11 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, nous n'avons pas reçu de confirmation de la liste, mais nous partons du principe qu'elle existe. Comme vous le disiez, vous êtes sans tabou. Donc, nous tendons à comprendre que c'est bien ce qui va se passer. Nous aurions toutefois souhaité une réponse plus claire. J'aurais aussi voulu entendre comment vous allez consulter les communes et organiser le travail avec les Régions. Or nous n'avons rien entendu à ce sujet.

Au demeurant, je ne comprends pas très bien la rhétorique sur le "sans tabou". Nous sommes en train de parler de la vie quotidienne de milliers de personnes qui va être chamboulée par une décision purement budgétaire. Ces gens ont fait des choix de vie concernant la localisation de leur logement, de leur travail, de l'école de leurs enfants en fonction de certaines gares. Et ils découvrent tout à coup dans la presse que la gare autour de laquelle est organisée leur vie familiale va peut-être disparaître. Aucune réponse n'a encore été apportée sur son éventuelle fermeture. Peut-être des personnes qui sont en train de négocier l'achat d'une maison se disent-elles: "Bon, j'y vais ou pas?" Donc, vous pouvez être sans tabou tant que vous le voudrez; ce n'est pas de cela que nous parlons, mais bien de quelque chose de concret qui touche à la vie des gens.

Par ailleurs, une gare qui ferme, c'est de toute façon une mauvaise nouvelle, vu notamment les embouteillages qui coûtent plus de 5 milliards d'euros par an. Vous allez pourtant mettre plus de voitures sur les routes. Et je ne parle même pas de la crise climatique! Or, quand une gare se porte mal, ne faudrait-il pas plutôt se demander comment la faire revivre? Ainsi, les habitants de Sy m'interpellent parce que leur gare pourrait fermer. Il y circule un train toutes les deux heures le week-end. Or plein d'étudiants y prennent le train pour se rendre à l'université et rejoindre leur kot le dimanche soir. En fait, si les trains étaient plus fréquents, ces étudiants ne loueraient peut-être pas de kot. Peut-être habiteraient-ils chez leurs parents, de sorte que leur famille pourrait faire des économies. Or, comme le maillage et la fréquence sont beaucoup trop faibles, ils sont obligés de dépenser davantage encore pour leurs études, alors que nous savons à quel point la précarité des étudiants et de leur famille augmente.

Par ailleurs, je n'ai pas très bien compris le charabia autour du bus et du train. Si votre idée, c'est de remplacer des trains par des bus, je vous le dis tout de suite: arrêtez! Le service n'est pas le même si on prend un bus ou un train. Il est possible de travailler dans un train. Le bus, ce n'est pas la même chose. D'autant plus qu'à partir du moment où on a une gare, des quais et des rails, alors on fait rouler des trains dessus. On ne les remplace pas par des bus qui vont engorger les routes et empirer les embouteillages. Là, on nage en plein délire!

La fermeture d'une gare entraîne l'effondrement de tout un écosystème: les commerces alentour, des appartements, des logements, des écoles. C'est débrancher la prise pour de nombreux secteurs et d'activités gravitant autour de cette gare. C'est une question qui relève en fait éminemment de l'aménagement du territoire et qui doit donc être concertée avec les communes et les Régions. C'est essentiel.

Pour conclure, je pense que vous avez fait beaucoup de promesses pendant la campagne concernant le soutien aux travailleurs et la valorisation du travail. Mais ici, quel coup faites-vous aux travailleurs en leur supprimant leur gare? Comment les gens que vous voulez remettre au travail iront-ils bosser? Ils doivent en plus s'acheter une voiture. Quel signal envoyez-vous à la population en fermant des gares?

Et franchement, je n'ai aucune confiance dans le fait que vous allez ouvrir des gares en parallèle. S'il vous plaît, alors ne faites rien! Maintenez ces gares et n'en ouvrez pas d'autres! Mieux vaut un tiens que deux tu l'auras, en la matière.

Je vous remercie.

Moties
Motions

De **voorzitter**: Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion, les motions suivantes ont été déposées.

Een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Farah Jacquet en luidt als volgt:

"De Kamer,

gehoord de interpellaties van mevrouw Farah Jacquet, van de heren François De Smet en Frank Troosters, van mevrouw Sarah Schlitz en de heer Dimitri Legasse

en het antwoord van de minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,

- overwegende dat de sluiting van stopplaatsen de trajecten van reizigers die moeten gaan werken of hun kinderen naar school moeten brengen zal bemoeilijken;
- overwegende dat het belangrijk is om alternatieven voor de auto te bieden teneinde onze milieudoelstellingen te halen;
- overwegende dat reizigers op kleine lijnen doorstromen naar de grote lijnen;
- overwegende dat de regering zich tot doel heeft gesteld om het aantal NMBS-reizigers te verhogen; vraagt de regering
- zich ertoe te verbinden om tijdens deze regeerperiode geen enkele stopplaats te sluiten;
- in plaats daarvan een ambitieus plan uit te werken dat ertoe strekt meer reizigers ertoe te bewegen de trein te nemen."

Une première motion de recommandation a été déposée par Mme Farah Jacquet et est libellée comme suit:

"La Chambre,

ayant entendu les interpellations de Mme Farah Jacquet, de MM. François De Smet et Frank Troosters, de Mme Sarah Schlitz et M. Dimitri Legasse

et la réponse du ministre de la Mobilité, du Climat et de la Transition environnementale,

- considérant que la fermeture d'arrêts va compliquer les trajets des usagers qui doivent travailler ou se rendre à l'école;
- considérant l'importance de proposer des alternatives à la voiture pour atteindre nos objectifs environnementaux;
- considérant que les petites lignes alimentent les grandes;
- considérant les objectifs du gouvernement d'augmenter le nombre de voyageurs de la SNCB: demande au gouvernement
- de s'engager à ne fermer aucun arrêt durant l'ensemble de la législature;
- d'élaborer, à la place, un plan ambitieux qui incite davantage d'usagers à prendre le train."

Een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Frank Troosters en luidt als volgt:

"De Kamer,

gehoord de interpellaties van mevrouw Farah Jacquet, van de heren François De Smet en Frank Troosters, van mevrouw Sarah Schlitz en de heer Dimitri Legasse

en het antwoord van de minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,

- overwegende de mobiliteitsplannen van de regering om meer mensen tot het gebruik van de trein te leiden;
- overwegende de bepalingen en doelstellingen in de beheersovereenkomsten die de federale regering met de spoorbedrijven heeft afgesloten;
- overwegende het hoge aantal van geheel of gedeeltelijk afgeschafte treinen;
- overwegende de ondermaatse stiptheid van de treinen;
- overwegende de plannen in het regeerakkoord van de regering-De Wever waarbij mogelijk een aantal van de 550 stations of stopplaatsen in dit land zullen gesloten worden;
- overwegende de mogelijke lokale vervoersimpact die het sluiten van stations met zich kan meebrengen; vraagt de regering
- onmiddellijk de nodige maatregelen te nemen om:
 - steeds de lokale besturen te betrekken wanneer er overwogen wordt tot de sluiting van een lokaal station over te gaan,
 - te allen tijde een goede, efficiënte en inclusief toegankelijke dienstverlening aan de gedupeerde lokale treinreizigers te garanderen."

Une deuxième motion de recommandation a été déposée par M. Frank Troosters et est libellée comme suit:

"La Chambre,

ayant entendu les interpellations de Mme Farah Jacquet, de MM. François De Smet et Frank Troosters, de Mme Sarah Schlitz et M. Dimitri Legasse

et la réponse du ministre de la Mobilité, du Climat et de la Transition environnementale,

- considérant les plans de mobilité du gouvernement visant à inciter davantage de personnes à utiliser le train;
- considérant les dispositions et les objectifs des contrats de gestion conclus entre le gouvernement fédéral et

les entreprises ferroviaires;

- considérant le nombre élevé de trains totalement ou partiellement supprimés;
- considérant le taux de ponctualité médiocre des trains;
- considérant la possible fermeture de certaines des 550 gares ou points d'arrêt dans ce pays envisagée dans l'accord de gouvernement de la coalition De Wever;
- considérant l'incidence potentielle de la fermeture de gares sur le transport au niveau local;

demande au gouvernement

de prendre sans délai les mesures nécessaires afin:

- de toujours associer au préalable les pouvoirs locaux aux projets de fermeture d'une gare locale;
- de garantir à tout moment aux usagers locaux lésés un service de qualité, efficace et inclusif en matière d'accessibilité."

Een derde motie van aanbeveling werd ingediend door de heer François De Smet en luidt als volgt:

"De Kamer,

gehoord de interpellaties van mevrouw Farah Jacquet, van de heren François De Smet en Frank Troosters, van mevrouw Sarah Schlitz en de heer Dimitri Legasse

en het antwoord van de minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,

- gelet op de sluiting van 44 stations tijdens de vorige zittingsperiode;
- gelet op het feit dat de spoormobiliteit gebaseerd moet blijven op de aantrekkelijkheid van het aanbod en niet op de rendabiliteit van de vraag;
- gelet op het feit dat de sluiting van 22 stopplaatsen, voornamelijk in Wallonië, de landelijke gebieden nog meer zal isoleren wat de toegang tot de openbare spoorwegdienst betreft;
- gelet op het feit dat door die sluiting een hele reeks doelgroepen die voor hun verplaatsingen in het kader van hun werk, gezin of studie op de trein aangewezen zijn gediscrimineerd zouden worden;

vraagt

- dat de federale regering de NMBS zou vragen een moratorium in te stellen op de sluiting van deze stopplaatsen en de opportuniteit van deze sluiting opnieuw te onderzoeken en te analyseren.

Une troisième motion de recommandation a été déposée par M. François De Smet et est libellée comme suit:

"La Chambre,

ayant entendu les interpellations de Mme Farah Jacquet, de MM. François De Smet et Frank Troosters, de Mme Sarah Schlitz et M. Dimitri Legasse

et la réponse du ministre de la Mobilité, du Climat et de la Transition environnementale,

- eu égard à la fermeture de 44 gares intervenue sous la précédente législature;
- eu égard au fait que la mobilité ferroviaire doit continuer à reposer sur une logique d'attractivité de l'offre plutôt que sur une logique de rentabilité de la demande;
- eu égard au fait que la fermeture de 22 points d'arrêt principalement en Wallonie contribue à isoler davantage les territoires ruraux en termes d'accès au service public ferroviaire;
- eu égard au fait qu'elle discrimine toute une série de publics cibles qui comptent sur le train pour leurs déplacements professionnels, familiaux ou liés aux études;

demande

- que le gouvernement fédéral sollicite de la SNCB un moratoire sur la fermeture de ces points d'arrêt;
- que celle-ci réexamine et analyse l'opportunité de cette fermeture."

Een vierde motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Dimitri Legasse en luidt als volgt:

"De Kamer,

gehoord de interpellaties van mevrouw Farah Jacquet, van de heren François De Smet en Frank Troosters, van mevrouw Sarah Schlitz en de heer Dimitri Legasse

en het antwoord van de minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,

vraagt de regering

- het behoud van alle stopplaatsen en stations op het bestaande spoorwegnet te garanderen en in nieuwe stopplaatsen te voorzien op locaties waar er daarvoor een objectief aantoonbare nood bestaat;
- alles in het werk te stellen om het bestaande spoorwegnet, wars van enige besparingslogica, te versterken;
- af te stappen van haar voornemen om tijdens deze regeerperiode 250 miljoen euro te besparen ten koste van de NMBS, waardoor onder meer de dienstverlening voor de reizigers zal verslechteren en de trein als vervoersmiddel minder aantrekkelijk zal worden;
- ervoor te zorgen dat alle stations op het bestaande spoorwegnet met goede openingsuren en in goede omstandigheden toegankelijk zijn voor de reizigers (met toiletten die echt in gebruik zijn, een verwarmde

wachtruimte voor reizigers en voldoende parkeerplaatsen) en daarbij af te zien van alle sluitingsplannen;

- de kwaliteit en stiptheid van de dienstverlening te verbeteren, zodat de trein aantrekkelijk is voor alle reizigers;
- ervoor te zorgen dat alle burgers toegang hebben tot de trein door de stationsloketten op goede uren open te houden en cashbetalingen door de reizigers mogelijk te maken;
- elke vorm van discriminatie van treinreizigers een halt toe te roepen, zowel op het vlak van de tarieven als wat betreft het al dan niet gebruikmaken van de digitale technologieën;
- middelen uit te trekken zodat personen met een beperkte mobiliteit de trein kunnen nemen, zodat er bijvoorbeeld standaard een oprijhelling gebruikt kan worden voor personen met een handicap;
- de betaalbaarheid voor de reizigers te verbeteren, zodat alle reizigers de trein kunnen nemen, ongeacht hun financiële situatie, leeftijd, gezinssamenstelling of het tijdstip waarop ze de trein willen nemen;
- de veiligheid van de reizigers en werknemers te verbeteren door Securail van het vereiste personeel en de nodige middelen te voorzien, zodat het zijn opdrachten kan uitvoeren;
- de spoorwegmaatschappijen van het vereiste personeel en de nodige middelen te voorzien zodat de spoorwegen centraal komen te staan in de duurzame mobiliteit van morgen;
- goede werkomstandigheden te verzekeren voor de werknemers van de overheidsbedrijven in kwestie;
- de rechten van de werknemers te vrijwaren, met name wat hun pensioen en de toegang tot hun statuut betreft, en te verhinderen dat het sociaal overleg bij de overheidsbedrijven in kwestie op een of andere manier wordt uitgehouden.

Une quatrième motion de recommandation a été déposée par M. Dimitri Legasse et est libellée comme suit:

"La Chambre,
ayant entendu les interpellations de Mme Farah Jacquet, de MM. François De Smet et Frank Troosters, de Mme Sarah Schlitz et M. Dimitri Legasse
et la réponse du ministre de la Mobilité, du Climat et de la Transition environnementale,
demande au gouvernement

- de garantir le maintien de l'ensemble des points d'arrêt et des gares sur le réseau existant, et de développer de nouveaux points d'arrêt là où la demande se fait objectivement sentir;
- de mettre en place tous les moyens pour permettre de renforcer l'ensemble du réseau existant, en refusant toute logique d'austérité;
- de revenir sur sa volonté d'économiser 250 millions d'euros sur le dos de la SNCB durant la législature, avec notamment pour conséquence une diminution des services pour les usagers et de l'attractivité du rail;
- de garantir le maintien de l'ouverture dans des horaires accessibles et avec de bonnes conditions pour les utilisateurs (toilettes réellement disponibles, lieu d'accueil chauffé pour l'attente des voyageurs, parkings en suffisance) de l'ensemble des gares sur le réseau existant, en supprimant tout projet de fermeture;
- d'améliorer la qualité et la ponctualité du service, pour permettre de garantir l'attractivité du rail pour tous les utilisateurs;
- de garantir un accès à toute la population au train, en maintenant les guichets de gares ouverts à des horaires accessibles et en permettant aux usagers de payer leurs billets en cash;
- de mettre fin à toute discrimination pour les utilisateurs du train, qu'elle soit tarifaire ou autre, selon que les voyageurs utilisent ou non des moyens digitaux;
- de dégager des moyens pour permettre aux personnes à mobilité réduite de prendre le train, notamment en généralisant le déploiement de la rampe d'accès pour les personnes en situation de handicap ;
- d'améliorer l'accessibilité financière aux usagers, pour permettre à ce que tous les usagers puissent prendre le train quel que soit leurs moyens financiers, leur âge, la composition de leur famille ou le moment où ils veulent prendre le train durant la journée;
- d'améliorer la sécurité des utilisateurs et des travailleurs, en donnant les moyens humains et financiers nécessaires à Securail pour garantir leurs missions;
- de permettre aux entreprises publiques du rail de disposer de moyens en termes financiers et de ressources humaines suffisantes pour que les chemins de fer soient les acteurs centraux de la mobilité durable de demain ;
- de garantir des bonnes conditions de travail aux travailleurs des entreprises publiques concernées;
- de maintenir les droits des travailleurs, en particulier en termes de pension et d'accès au statut, et d'empêcher tout détricotage des processus de concertation sociale au sein de ces entreprises publiques.

Een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Aurore Tourneur, de heren Axel Ronse, Benoît Piedboeuf en Oskar Seuntjens en mevrouw Nawal Farih.

Une motion pure et simple a été déposée par Mme Aurore Tourneur, MM. Axel Ronse, Benoît Piedboeuf et Oskar Seuntjens et Mme Nawal Farih.

24.12 Aurore Tourneur (Les Engagés): Je demande l'urgence pour la motion pure et simple.

Le **président**: Merci.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.
Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

Mededelingen

Communications

25 Nationale Evaluatiecommissie zwangerschapsafbreking – Voordracht van een kandidaat voor het mandaat van mannelijk Nederlandstalig, plaatsvervangend lid voor de categorie 'geneesheer'

25 Commission nationale d'évaluation de l'interruption de grossesse – Présentation d'un candidat pour le mandat de membre suppléant néerlandophone de sexe masculin pour la catégorie 'docteur en médecine'

Aan de orde is de voordracht van een mannelijk Nederlandstalig, plaatsvervangend lid van de Nationale Evaluatiecommissie inzake de toepassing van de wetgeving betreffende de zwangerschapsafbreking voor de categorie 'geneesheer'.

L'ordre du jour appelle la présentation d'un membre suppléant néerlandophone de sexe masculin de la Commission nationale d'évaluation chargée d'évaluer l'application des dispositions relatives à l'interruption de grossesse pour la catégorie 'docteur en médecine'.

De kandidatuur van de heer Johan Goiris voor het opengevallden mandaat van mannelijk Nederlandstalig, plaatsvervangend lid werd tijdens de plenaire vergadering van 27 februari 2025 aangekondigd.

La candidature de M. Johan Goiris pour le mandat de membre suppléant néerlandophone de sexe masculin devenu vacant a été annoncée en séance plénière du 27 février 2025.

Aangezien er slechts één kandidaat is voor dit mandaat, dient de Kamer niet over te gaan tot een geheime stemming.

Vu qu'il n'y a qu'un seul candidat pour ce mandat, la Chambre ne doit pas procéder à un vote secret.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 26 februari 2025, wordt voorgesteld om met toepassing van artikel 157, nr. 6, van het Kamerreglement, de heer Johan Goiris voor te dragen voor het mandaat van Nederlandstalig, plaatsvervangend lid voor de categorie 'geneesheer' van de Nationale Evaluatiecommissie zwangerschapsafbreking.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 26 février 2025, et en application de l'article 157, n° 6, du Règlement de la Chambre, il est proposé de présenter M. Johan Goiris pour le mandat de membre suppléant néerlandophone pour la catégorie 'docteur en médecine' de la Commission nationale d'évaluation de l'interruption volontaire de grossesse.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

26 Benoemingscommissies voor het notariaat – Hernieuwing van de helft van de mandaten – Nieuwe oproep tot kandidaten

26 Commission de nomination pour le notariat – Renouvellement de la moitié des mandats – Nouvel appel à candidats

Overeenkomstig de beslissing van de plenaire vergadering van 23 januari 2025 verscheen in het *Belgisch Staatsblad* van 27 januari 2025 een nieuwe oproep tot kandidaten voor de hernieuwing van de helft van de

mandaten van de leden van de Benoemingscommissies voor het notariaat.

Conformément à la décision de la séance plénière du 23 janvier 2025, un nouvel appel à candidats pour le renouvellement de la moitié des mandats des membres des Commissions de nomination pour le notariat a été publié au *Moniteur belge* du 27 janvier 2025.

De Kamer dient meer bepaald de volgende mandaten te hernieuwen:

Werkend lid:

- 2 mandaten van hoogleraar/docent in de rechten (1N+1F)
- 2 mandaten van lid niet-notaris (1N+1F)

Plaatsvervangend lid:

- 2 mandaten van magistraat (1N + 1F)
- 2 mandaten van lid niet-notaris (1N+1F)

La Chambre doit précisément renouveler les mandats suivants:

Membre effectif:

- 2 mandats de professeur/chargé de cours en droit (1N et 1F)
- 2 mandats de membre non-notaire (1N+1F)

Membre suppléant:

- 2 mandats de magistrat (1N+1F)
- 2 mandats de membre non-notaire (1N+1F)

De volgende bijkomende kandidaturen werden ingediend:

Nederlandstalige kandidaturen

Mandaten van werkend lid

Categorie 'hoogleraar/docent in de rechten'

- de heer Daniel De Wolf, hoofddocent aan de Faculteit Recht en Criminologie van de VUB.

Categorie 'lid niet-notaris':

- de heer Michiel Beek, zelfstandig juridisch adviseur.

Mandaten van plaatsvervangend lid

Categorie 'magistraat':

- de heer Vincent Verlaeckt, rechter in de ondernemingsrechtbank te Gent.

Categorie 'lid niet-notaris':

- de heer Michiel Beek, zelfstandig juridisch adviseur.

Franstalige kandidaturen

Mandaten van werkend lid

Categorie 'hoogleraar/docent'

Geen kandidatuur ingediend.

Categorie 'lid niet-notaris':

- de heer Patrick Gielen, gerechtsdeurwaarder
- mevrouw Muriel Clavie, advocaat aan de balie van Waals-Brabant

Mandaten van plaatsvervangend lid

Categorie 'magistraat':

Geen kandidatuur ingediend.

Categorie 'lid niet-notaris':

Geen kandidatuur ingediend.

Les candidatures complémentaires suivantes ont été introduites:

Candidatures néerlandophones

Mandats de membre effectif

Catégorie 'professeur/chargé de cours en droit'

- M. Daniel De Wolf, chargé de cours principal à la Faculté Recht en Criminologie de la VUB.
Catégorie 'membre non-notaire'
- M. Michiel Beek, conseiller juridique indépendant.

Mandats de membre suppléant

Catégorie 'magistrat'

- M. Vincent Verlaeckaert, juge au tribunal de l'entreprise à Gand.

Catégorie 'membre non-notaire'

- M. Michiel Beek, conseiller juridique indépendant.

Candidatures francophones

Mandats de membre effectif

Catégorie 'professeur/chargé de cours'

Aucune candidature introduite.

Catégorie 'membre non-notaire'

- M. Patrick Gielen, huissier de justice
- Mme Muriel Clavie, avocate au barreau du Brabant wallon

Mandats de membre suppléant

Catégorie 'magistrat'

Aucune candidature introduite.

Catégorie 'membre non-notaire'

Aucune candidature introduite.

De kandidatuur van mevrouw Muriel Clavie werd niet binnen de voorgeschreven termijn ingediend.
La candidature de Mme Muriel Clavie n'a pas été introduite dans le délai prescrit.

Er werden voldoende kandidaturen ingediend om alle mandaten te kunnen invullen behalve voor het mandaat van Franstalig werkend lid voor de categorie 'hoogleraar of docent in de rechten'.

Les candidatures ont été introduites en nombre suffisant pour remplir tous les mandats, à l'exception du mandat de membre effectif francophone pour la catégorie 'professeur ou chargé de cours en droit'.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 12 maart 2025 stel ik u voor de onontvankelijkheid van de laattijdig ingediende kandidatuur van mevrouw Muriel Clavie vast te stellen en een nieuwe oproep tot kandidaten in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken voor het mandaat van Franstalig werkend lid voor de categorie 'hoogleraar of docent in de rechten'.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 12 mars 2025, je vous propose de constater l'irrecevabilité de la candidature de Mme Muriel Clavie introduite tardivement et de publier au *Moniteur belge* un nouvel appel à candidats pour le mandat de membre effectif francophone pour la catégorie 'professeur ou chargé de cours en droit'.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

27 Bureau – samenstelling – wijziging

27 Bureau – composition – modification

Aangezien mevrouw Nawal Farih als fractievoorzitster werd aangewezen, stelt de cd&v-fractie voor om haar te vergangen door mevrouw Nathalie Muyle met de hoedanigheid van toegevoegd Bureau lid.

Mme Nawal Farih ayant été désignée présidente de groupe, le groupe cd&v propose de la remplacer en qualité de membre associé du Bureau par Mme Nathalie Muyle.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

28 Urgentieverzoek van de regering
28 Demande d'urgence émanant du gouvernement

De regering heeft de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp tot opening van voorlopige kredieten voor de maanden april, mei en juni 2025 (nr. 714/1).

Le gouvernement a demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi ouvrant des crédits provisoires pour les mois d'avril, mai et juin 2025 (n° 714/1).

Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.
Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.

28.01 Eléonore Simonet, ministre: Mesdames et messieurs les députés, je viens ici motiver l'urgence du projet de loi n° 714/1. Cette loi doit être publiée au *Moniteur belge* avant la fin du mois de mars afin de mettre à disposition les crédits pour les mois d'avril, mai et juin auprès des différents départements. Je me permets d'attirer votre attention sur le fait que si cette loi n'est pas publiée au *Moniteur belge* avant le 1er avril, aucune dépense ne pourra être effectuée à partir de ce 1er avril.

Je vous remercie.

Le **président**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.
L'urgence est adoptée par assis et levé.

29 Motie tot agendawijziging
29 Motion de modification de l'ordre du jour

Bij brief van 13 maart 2025 vraagt de voorzitter van de MR-fractie dat de Kamer in de plenaire vergadering van vandaag overgaat tot inoverwegingneming van het wetsvoorstel betreffende het tijdelijke uitstel van de registratie in de Federal Learning Account, nr. 784/1, dat vandaag wordt bekendgemaakt. Daartoe is een wijziging van de agenda vereist.

Par lettre du 13 mars 2025, le président du groupe MR demande l'ajout à la liste des prises en considération de la proposition de loi en vue du report temporaire de l'enregistrement dans le Federal Learning Account, n° 784/1. Cette proposition a été distribuée aujourd'hui. Pour ce faire, une modification de l'ordre du jour est nécessaire.

Overeenkomstig artikel 17, § 3, van het Reglement kan de agenda na goedkeuring ervan slechts worden gewijzigd door een stemming uitgebracht over een motie die schriftelijk wordt voorgedragen en wordt gesteund wordt door een derde van de leden van de Kamer.

Conformément à l'article 17, § 3, du Règlement, l'ordre des travaux ne peut être ultérieurement modifié que par un vote émis sur l'initiative, soit du président de la Chambre, soit du gouvernement ou par un vote émis sur une motion formulée par écrit et appuyée par le tiers des membres de la Chambre.

Ik heb daartoe een motie ontvangen van de heer Benoît Piedboeuf.
J'ai reçu une motion de la part de M. Benoît Piedboeuf.

29.01 Benoît Piedboeuf (MR): Monsieur le président, je souhaitais demander un report d'application, celle-ci étant normalement prévue pour le 1er avril. Or, le ministre va proposer un nouveau système.

Ma collègue Florence Reuter, qui porte cette proposition, va justifier la nécessité de l'urgence.

29.02 Florence Reuter (MR): Nous avons adopté, en décembre dernier, un texte pour le report du Federal

Learning Account (FLA), un outil d'enregistrement des formations qui s'est révélé extrêmement lourd, complexe et inefficace, pour des entreprises déjà surchargées administrativement. L'accord de gouvernement prévoit la suppression de ce dispositif. Le ministre Clarinval présentera un système alternatif beaucoup moins coûteux et plus efficace.

Pour éviter l'entrée en vigueur au 1er avril, nous demandons donc de pouvoir traiter en urgence un nouveau report pour permettre au gouvernement de préparer un texte et présenter un système alternatif beaucoup plus efficace et moins lourd pour nos entreprises.

29.03 Pierre-Yves Dermagne (PS): Monsieur le président, il me semble que vous avez été relativement ouvert, et ce, en contradiction avec notre Règlement. Il y avait d'abord une demande de modification de l'ordre du jour, qui vient d'être faite par M. Piedboeuf, chef de groupe, sur laquelle il faudrait voter avant de pouvoir éventuellement justifier une demande d'urgence. Vous avez laissé la latitude à Mme Reuter – que j'apprécie par ailleurs et dont je peux entendre les propos, même si, sur le fond, je ne soutiens pas sa demande – de s'exprimer à ce sujet.

Il me semble donc que vous venez de faire un accroc au Règlement en acceptant qu'elle justifie une demande d'urgence alors que la modification de l'ordre du jour n'avait pas été acceptée.

Je rappelle simplement qu'il y a quinze jours une demande similaire avait été déposée par mon groupe, afin de demander une modification de l'ordre du jour pour pouvoir prendre en considération une proposition. Cette demande a été refusée. Alors je voudrais que la logique majoritaire qui fut celle appliquée il y a deux semaines le soit aujourd'hui également. Et je vous demande aussi, monsieur le président, simplement de faire respecter le Règlement. Et je vous le demande gentiment.

De voorzitter: Wanneer ik iemand het woord verleen, weet ik niet wat die zal zeggen. De vraag tot urgentie is voortijdig gesteld en zal, indien er een vraag tot urgentie is, moeten worden herhaald nadat we in de omstandigheden zijn om die vraag te stellen; daarin hebt u gelijk. Wat de rest betreft, zullen we zo meteen zien of uw bede gevolgd wordt.

29.04 Benoît Piedboeuf (MR): Monsieur le président, vous n'êtes pas du tout en cause. Je demandais une modification de l'ordre du jour. J'en ai profité, par souci d'efficacité et pour faire perdre moins de temps à tout le monde, mais je me rends compte que l'on aboutit à l'effet inverse, de faire justifier l'urgence qui sera demandée par Mme Reuter, pour ne pas dire les choses à sa place étant donné qu'elle les redira tout à l'heure.

Je demande donc une modification de l'ordre du jour. On peut se prononcer sur cela mais vous n'êtes pas du tout responsable, monsieur le président. Le collègue Dermagne se trompe de cible.

De voorzitter: Ik geef u graag een afsluitend woord in deze discussie.

29.05 Pierre-Yves Dermagne (PS): Je ne vous mets pas en cause, monsieur le président. Je vous rappelle au Règlement et à son application. Vous êtes le gardien d'une application juste, impartiale et indépendante du Règlement.

Je peux entendre la justification qui vient d'être faite par Mme Reuter mais elle n'était pas d'usage. Il fallait d'abord procéder à un vote. Et ce n'est pas à M. Piedboeuf d'endosser ou pas une responsabilité par rapport à cela.

Je vous rappelle qu'il y a une demande de modification de l'ordre du jour et nous allons voter sur cette demande. Je rappelle qu'elle a été refusée au groupe PS pour une simple prise en considération d'une proposition de résolution ou de loi il y a 15 jours, ce que j'ai regretté. C'était, je pense, une première.

De voorzitter: We zullen eerst moeten vaststellen dat 50 collega's akkoord gaan met de vraag. De vraag werd ondertekend door de collega's Piedboeuf, Ronse, Tourneur, Seuntjens en Farih. Als u een stemming vraagt, wil ik die organiseren, maar ik denk dat dat vermoedelijk aantoon dat er 50 leden die vraag steunen.

Vraagt de heer Dermagne een stemming? (*Ja*)

*Er wordt overgegaan tot een stemming bij zitten en opstaan.
Il est procédé au vote par assis et levé.*

De motie tot agendawijzing wordt gesteund door een derde van de leden van de Kamer.
La motion de modification de l'ordre du jour a obtenu l'appui d'un tiers des membres de la Chambre.

Vraagt iemand de stemming over de agendawijzing? *(Nee)*
Quelqu'un demande-t-il le vote sur la modification de l'ordre du jour? *(Non)*

Dienvolgens neemt de Kamer de agendawijzing aan. Het wetsvoorstel betreffende het tijdelijke uitstel van de registratie in de Federal Learning Account (nr. 784/1) zal worden toegevoegd aan de lijst van inoverwegingen.

En conséquence, la Chambre adopte la modification de l'ordre du jour. La proposition de loi en vue du report temporaire de l'enregistrement dans le Federal Learning Account (n° 784/1) sera ajoutée à la liste des prises en considération.

30 Inoverwegingen

30 Prises en considération

In de laatst rondgedeelde agenda komt een lijst van voorstellen voor waarvan de inoverwegingneming is gevraagd.

Vous avez pris connaissance dans l'ordre du jour qui vous a été distribué de la liste des propositions dont la prise en considération est demandée.

Indien er geen bezwaar is, beschouw ik de inoverwegingneming van deze voorstellen als aangenomen. Overeenkomstig het Reglement worden die voorstellen naar de bevoegde commissies verzonden.

S'il n'y a pas d'observations à ce sujet, je considère la prise en considération de ces propositions comme acquise. Je renvoie les propositions aux commissions compétentes conformément au Règlement.

Geen bezwaar? (Nee)
Pas d'observation? (Non)

Urgentieverzoeken **Demandes d'urgence**

30.01 Florence Reuter (MR): Monsieur le président, je vais redemander l'urgence pour la proposition de loi n° 784/1, pour le plus grand plaisir de M. Dermagne, que j'apprécie par ailleurs également.

M. Piedboeuf et moi-même avons sans doute été un petit peu trop enthousiastes. Ce qui nous importe avant tout, c'est d'agir pour les entreprises qui croulent sous les lourdeurs administratives. Je pense que le report du Federal Learning Account (FLA) est vraiment quelque chose de capital. Nous savons que le gouvernement travaille pour supprimer ce dispositif. Rendre l'outil efficace, c'est ce qui nous importe!

Monsieur le président, je suis désolée pour le problème de procédure, mais il est important de voter l'urgence et de pouvoir reporter ce texte au moins pour la rentrée, pour laisser le temps au gouvernement de faire son travail convenablement.

Le **président**: Cette fois-ci, nous avons suivi les règles.

Madame Merckx, vous pouvez réagir.

30.02 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Monsieur le président, je ne comprends pas pourquoi les députés qui sont en retard avec leur texte veulent l'ajouter et demander l'urgence. Pourquoi le vote sur l'urgence de ce texte passe-t-il avant les textes déposés à l'heure et en bonne et due forme? Je suis désolée, mais ce n'est quand même pas normal!

De **voorzitter**: U bedoelt dat u ook urgentie vraagt?

30.03 Sofie Merckx (PVDA-PTB): En effet, nous avons également des demandes d'urgence. Je ne comprends pas pourquoi les urgences déposées en retard par la majorité reçoivent la priorité. Je ne pense pas que ce soit la coutume.

De **voorzitter**: We gaan hier geen revolutie laten uitbreken, al verwacht ik van de PVDA dat ze het op prijs zou stellen als ik hier chaos zou creëren en alle regels overboord zou gooien. Op uw vraag zal ik de nuttige volgorde hanteren.

De urgentie wordt gevraagd voor het wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 september 2013 ter vaststelling van een specifieke tegemoetkoming in de kostprijs van contraceptiva voor rechthebbenden, jonger dan 25 jaar, en voor rechthebbenden met recht op een verhoogde tegemoetkoming voor wat betreft de kosteloze anticonceptie, nr. 755/1.

30.04 Ayse Yigit (PVDA-PTB): Collega's, op 8 maart vierden we de internationale dag voor vrouwenrechten. Een van de grote mijlpalen in die strijd was de introductie van de anticonceptiepil. Dit gaf veel vrouwen controle over hun eigen lichaam, hun seksuele beleving en de keuze om al dan niet kinderen te krijgen.

Volgens onderzoek van Solidaris ligt de financiële en fysieke last om anticonceptie te gebruiken nog steeds vooral bij vrouwen. De kostprijs blijft voor veel vrouwen een hoge drempel, ook na de leeftijd van 25 jaar. Dit wetsvoorstel heeft als doel de zelfbeschikking van vrouwen verder te versterken door anticonceptie gratis toegankelijk te maken voor iedereen, ongeacht leeftijd en gender. Wij vragen de urgentie voor dit voorstel.

De **voorzitter**: Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.
Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.

*De urgentie wordt verworpen bij zitten en opstaan.
L'urgence est rejetée par assis et levé.*

Er wordt eveneens urgentie gevraagd voor het voorstel van resolutie teneinde in de nodige budgetten te voorzien voor toegankelijke projecten inzake het mentaal welzijn van jongeren, nr. 756/1.

30.05 Julien Ribaud (PVDA-PTB): Chers collègues, il y a urgence. Je travaille tous les jours comme animateur dans le mouvement de jeunes RedFox. Je suis tous les jours en contact avec des jeunes, et je vois qu'une grande partie d'entre eux galère. Je vois une société qui les met en difficulté, qui les pousse à bout. (...)

Riez si vous le souhaitez mais le sujet n'est pourtant pas marrant!

De **voorzitter**: Collega's, laten we even het woord aan de heer Ribaud.

30.06 Julien Ribaud (PVDA-PTB): Je vois donc une société qui pousse les jeunes à bout et, quand ils ont le plus besoin d'aide, leur tourne le dos. En Belgique, un jeune sur cinq entre 15 et 25 ans souffre de troubles mentaux. Le gouvernement en affaires courantes a décidé de couper net un financement de 3 millions d'euros destiné à leur bien-être mental. Une coupe de 3 millions d'euros signifie que des jeunes qui avaient trouvé de l'aide auprès de services accessibles sont maintenant abandonnés à leur sort. Des initiatives comme la cellule PsyJeunes à Charleroi ont dû fermer leurs portes, alors que depuis 2023, ils ont soutenu 500 jeunes. Tous ces projets ne sont pas des extras. Ce n'est pas du luxe; ce sont des soins, du soutien, et une véritable bouée de sauvetage pour une grande partie de notre jeunesse.

Il y a urgence, parce que la santé mentale des jeunes n'est pas une variable d'ajustement budgétaire. C'est la raison pour laquelle nous soumettons la demande d'urgence.

Le **président**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

*L'urgence est rejetée par assis et levé.
De urgentie wordt verworpen bij zitten en opstaan.*

Monsieur Daerden, vous demandez l'urgence pour la proposition de résolution visant une évaluation de l'accord de gouvernement par le Bureau fédéral du Plan, n° 761/1.

30.07 Frédéric Daerden (PS): Chers collègues, l'accord de gouvernement aura des impacts importants, et c'est même une ambition affichée par le gouvernement Arizona. Ces impacts seront directs et indirects, notamment sur les différentes entités. C'est pourquoi nous avons demandé une évaluation par le Bureau fédéral du Plan. La Belgique doit très prochainement rendre une trajectoire à la Commission, si ce n'est déjà fait. Nous devons débattre dans les prochaines semaines du budget et de la trajectoire de l'État fédéral en commission, puis en plénière. Pour pouvoir en débattre en totale transparence, en connaissance de cause, nous avons demandé une évaluation de cet accord par le Bureau fédéral du Plan. Compte tenu du timing, nous pensons qu'il faut l'urgence.

Le **président**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

*L'urgence est rejetée par assis et levé.
De urgentie wordt verworpen bij zitten en opstaan.*

Madame Reuter, vous demandez l'urgence pour la proposition de loi en vue du report temporaire de l'enregistrement dans le Federal Learning Account, n° 784/1.

30.08 Florence Reuter (MR): Chers collègues, voulez-vous que je vous réexplique, ou tout le monde a-t-il compris? (*Rires*)

Je demande l'urgence une troisième fois pour reporter l'entrée en vigueur du Federal Learning Account, qui est très lourd pour nos entreprises et qui devrait entrer en vigueur le 1er avril prochain.

Nous demandons de pouvoir traiter en urgence, dès la semaine prochaine si c'est possible, le report de ce texte afin de permettre au gouvernement de travailler à un outil d'enregistrement bien plus efficace et beaucoup moins lourd administrativement pour nos entreprises.

30.09 Pierre-Yves Dermagne (PS): Monsieur le président, je pense que nous avons bien compris les arguments qui sous-tendent la demande d'urgence portée par Mme Reuter, à savoir une demande du monde patronal et des entreprises.

Elle me semble totalement en contradiction avec les réalités du monde du travail, avec les attentes des vrais employeurs – pas des grandes entreprises, qui ne veulent effectivement pas financer la formation des travailleurs et des travailleuses.

Nous sommes vraiment en contradiction avec les enjeux, attentes et besoins du monde du travail, dont on sait que les pénuries sont en grande partie causées par l'inadéquation entre les profils, les compétences, les savoirs des travailleurs et les attentes des employeurs. Il faut donc faire en sorte que le droit individuel à la formation des travailleurs soit une réalité. Cela a porté ses fruits en France, notamment.

Je regrette très sincèrement que le MR et les partis de la majorité se fassent le porte-parole de la Fédération des Entreprises de Belgique, à savoir les grandes entreprises qui ne veulent pas financer la formation de leurs travailleurs, pour faire en sorte qu'ils soient à même de rencontrer les demandes et les besoins sur le marché du travail.

30.10 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Van uitstel komt afstel. Dat is hier duidelijk de bedoeling. Het recht op vorming voor werknemers is een maatregel die wij toejuichen. We zien vandaag echter dat niet alleen de N-VA, die oorspronkelijk een uitstel wou, maar ook Vooruit, dat de Federal Learning Account in de vorige legislatuur nochtans verdedigde, voor uitstel en misschien afstel gaat, terwijl het toch gaat over bijkomende rechten voor werknemers.

De **voorzitter**: Voor de goede orde, elke fractie mag het woord voeren als ze dat wenst. Mevrouw Reuter, u bent al aan het woord geweest. We voeren het debat hier niet.

30.11 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Nous ne pouvons que regretter la suppression d'un outil qui a été mis en place il y a moins d'un an par le précédent gouvernement, duquel plusieurs partis qui décident sa suppression aujourd'hui étaient partie prenante. Il s'agit d'un signal absolument lamentable de la part des politiques.

Cet outil permettait d'objectiver le droit à la formation. Il était en effet perfectible, mais les avis que nous avons reçus montraient que ces améliorations étaient en cours de mise en œuvre, et que les employeurs qui respectent les règles et leurs obligations utilisaient déjà cet outil.

Ici, nous sommes en train de faire un cadeau aux mauvais élèves, à ceux qui n'avaient pas envie de donner un droit à la formation, à ceux qui n'avaient pas envie de s'embarrasser de la qualité de la formation de leurs travailleurs. Nous prenons acte de la victoire de la N-VA. J'espère, chers collègues de gauche et du centre, que vous avez également obtenu des victoires contre cette régression sociale. Je vous félicite, monsieur Ronse, vous avez gagné!

De **voorzitter**: Voor alle duidelijkheid, de kwestie die hier op tafel ligt, is de vraag of de urgentie verleend moet worden.

30.12 Alexia Bertrand (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, we zijn alleen verrast. Toen collega Van Quickenborne het voorstelde, mocht het niet. En nu moet het snel snel gebeuren. Wij zijn een faire oppositiepartij, we zullen de urgentie dus steunen, maar we zijn wel heel verrast door de procedure en de methode.

De **voorzitter**: Gelukkig roept de heer Van Quickenborne geen persoonlijk feit in.

30.13 Axel Ronse (N-VA): Ik ben voor een spartaanse discipline wanneer het gaat over urgentievragen. Ik vind dat het dan absoluut niet over de inhoud mag gaan. De collega's hebben het allemaal over de inhoud gehad. Ik vind dat mevrouw Reuter minstens de kans moet krijgen de urgentie toe te lichten, zodat we allemaal goed weten waarover we stemmen.

Mevrouw Reuter, ik hoor u graag.

De **voorzitter**: Gelukkig zit ik hier niet als lid van de N-VA-fractie, maar als behoeder van het Reglement, en gaan we dus over tot de stemming.

Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.
Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.

*De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.
L'urgence est adoptée par assis et levé.*

Naamstemmingen

Votes nominatifs

Stemafspraken Pairages

Collega's, vooraleer tot de stemmingen over te gaan, zijn er stemafspraken?
Chers collègues, avant de passer aux votes, y a-t-il des accords de pairage?

30.14 Pierre-Yves Dermagne (PS): Nous avons en effet reçu deux demandes de pairage: une première pour Mme Lieve Truymen dont Mme Caroline Désir assurera le pairage et une seconde pour M. Michael Freilich dont le pairage sera assuré par M. Patrick Prévot.

30.15 Axel Ronse (N-VA): Mijnheer de voorzitter, wij willen collega Dermagne en de volledige PS-fractie ongelofelijk hard danken in naam van collega Freilich en collega Lotte Peeters. Collega Truymen is voor alle

duidelijkheid wel aanwezig.

De **voorzitter**: Collega Peeters bevindt zich op dit ogenblik in het buitenland in opdracht van dit Parlement.

31 Moties ingediend tot besluit van de interpellaties van:

- mevrouw Farah Jacquet over "de sluiting van stations" (22)
- de heer François De Smet over "de door de NMBS aangekondigde sluiting van 22 stopplaatsen" (23)
- de heer Frank Troosters over "de mogelijke sluiting van stations van de NMBS" (24)
- mevrouw Sarah Schlitz over "de sluiting van stations" (26)
- de heer Dimitri Legasse over "de sluiting van stopplaatsen bij de NMBS" (27)

31 Motions déposées en conclusion des interpellations de:

- Mme Farah Jacquet sur "la fermeture de gares" (n° 22)
- M. François De Smet sur "la fermeture annoncée par la SNCB de 22 points d'arrêt" (n° 23)
- M. Frank Troosters sur "la possible fermeture de gares de la SNCB" (n° 24)
- Mme Sarah Schlitz sur "la fermeture de gares" (n° 26)
- M. Dimitri Legasse sur "la fermeture de points d'arrêt à la SNCB" (n° 27)

Deze interpellaties werden gehouden in de plenaire vergadering van heden.
Ces interpellations ont été développées en séance plénière de ce jour.

Vijf moties werden ingediend (MOT nr. 22/1):

- een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Farah Jacquet;
- een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door de heer François De Smet;
- een derde motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Frank Troosters;
- een vierde motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Dimitri Legasse;
- een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Aurore Tourneur, de heren Axel Ronse, Benoît Piedboeuf, Oskar Seuntjens en mevrouw Nawal Farih.

Cinq motions ont été déposées (MOT n° 22/1):

- une première motion de recommandation a été déposée par Mme Farah Jacquet;
- une deuxième motion de recommandation a été déposée par M. François De Smet;
- une troisième motion de recommandation a été déposée par M. Frank Troosters;
- une quatrième motion de recommandation a été déposée par M. Dimitri Legasse;
- une motion pure et simple a été déposée par Mme Aurore Tourneur, MM. Axel Ronse, Benoît Piedboeuf, Oskar Seuntjens et Mme Nawal Farih.

Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.
La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 1)		
Ja	77	Oui
Nee	57	Non
Onthoudingen	2	Abstentions
Totaal	136	Total

De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervallen de moties van aanbeveling.

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, les motions de recommandation sont caduques.

32 Aangehouden amendementen en artikelen van het wetsvoorstel tot omzetting van Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van

personen die inbreuken op het Unierecht melden, wat de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat betreft (656/1-4)

32 Amendements et articles réservés de la proposition de loi visant à transposer la directive (UE) 2019/1937 du Parlement européen et du Conseil du 23 octobre 2019 sur la protection des personnes qui signalent des violations du droit de l'Union, en ce qui concerne la Chambre des représentants et le Sénat (656/1-4)

Stemming over amendement nr. 2 van Éric Thiébaud cs op artikel 3. **(656/4)**

Vote sur l'amendement n° 2 de Éric Thiébaud cs à l'article 3. **(656/4)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 2)</i>			
Ja	35	Oui	
Nee	98	Non	
Onthoudingen	3	Abstentions	
Totaal	136	Total	

Bijgevolg is het amendement verworpen.

En conséquence, l'amendement est rejeté.

(Mevrouw Funda Oru heeft gestemd zoals haar fractie.)

Stemming over amendement nr. 5 van Matti Vandemaele cs op artikel 3. **(656/4)**

Vote sur l'amendement n° 5 de Matti Vandemaele cs à l'article 3. **(656/4)**

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*

(Stemming/vote 2)

Bijgevolg is het amendement verworpen en is artikel 3 aangenomen.

En conséquence, l'amendement est rejeté et l'article 3 est adopté.

Stemming over amendement nr. 6 van Matti Vandemaele cs op artikel 4. **(656/4)**

Vote sur l'amendement n° 6 de Matti Vandemaele cs à l'article 4. **(656/4)**

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*

(Stemming/vote 2)

Bijgevolg is het amendement verworpen.

En conséquence, l'amendement est rejeté.

Stemming over amendement nr. 7 van Matti Vandemaele cs op artikel 4. **(656/4)**

Vote sur l'amendement n° 7 de Matti Vandemaele cs à l'article 4. **(656/4)**

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*

(Stemming/vote 2)

Bijgevolg is het amendement verworpen en is artikel 4 aangenomen.

En conséquence, l'amendement est rejeté et l'article 4 est adopté.

Stemming over amendement nr. 3 van Éric Thiébaut cs op artikel 20. **(656/4)**
Vote sur l'amendement n° 3 de Éric Thiébaut cs à l'article 20. **(656/4)**

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*
Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*

(Stemming/vote 2)

Bijgevolg is het amendement verworpen.
En conséquence, l'amendement est rejeté.

Stemming over amendement nr. 1 van François De Smet op artikel 20. **(656/4)**
Vote sur l'amendement n° 1 de François De Smet à l'article 20. **(656/4)**

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*
Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*

(Stemming/vote 2)

Bijgevolg is het amendement verworpen.
En conséquence, l'amendement est rejeté.

Stemming over amendement nr. 8 van Matti Vandemaele cs op artikel 20. **(656/4)**
Vote sur l'amendement n° 8 de Matti Vandemaele cs à l'article 20. **(656/4)**

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*
Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*

(Stemming/vote 2)

Bijgevolg is het amendement verworpen.
En conséquence, l'amendement est rejeté.

Stemming over amendement nr. 9 van Matti Vandemaele cs op artikel 20. **(656/4)**
Vote sur l'amendement n° 9 de Matti Vandemaele cs à l'article 20. **(656/4)**

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*
Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*

(Stemming/vote 2)

Bijgevolg is het amendement verworpen en is artikel 20 aangenomen.
En conséquence, l'amendement est rejeté et l'article 20 est adopté.

Stemming over amendement nr. 4 van Éric Thiébaut cs tot invoeging van een artikel 20/1(n). **(656/4)**
Vote sur l'amendement n° 4 de Éric Thiébaut cs tendant à insérer un article 20/1(n). **(656/4)**

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*
Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*

(Stemming/vote 2)

Bijgevolg is het amendement verworpen.
En conséquence, l'amendement est rejeté.

33 Geheel van het wetsvoorstel tot omzetting van Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden, wat de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat betreft (656/3)

33 Ensemble de la proposition de loi visant à transposer la directive (UE) 2019/1937 du Parlement européen et du Conseil du 23 octobre 2019 sur la protection des personnes qui signalent des violations du droit de l'Union, en ce qui concerne la Chambre des représentants et le Sénat (656/3)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (Nee)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (Non)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 3)		
Ja	100	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	36	Abstentions
Totaal	136	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. (656/5)

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale. (656/5)

Reden van onthouding? (Nee)

Raison d'abstention? (Non)

(M. Simon Dethier a voté comme son groupe.)

34 Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers ingevolge de omzetting van Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden, wat de Kamer van volksvertegenwoordigers betreft (657/3)

34 Proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants à la suite de la transposition de la directive (UE) 2019/1937 du Parlement européen et du Conseil du 23 octobre 2019 sur la protection des personnes qui signalent des violations du droit de l'Union, en ce qui concerne la Chambre des représentants (657/3)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (Nee)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (Non)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 4)		
Ja	101	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	36	Abstentions
Totaal	137	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel aan. Deze wijziging zal worden bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. (657/4)

En conséquence, la Chambre adopte la proposition. La présente modification sera publiée au Moniteur belge. (657/4)

Reden van onthouding? (*Nee*)

Raison d'abstention? (*Non*)

35 Voorstel van resolutie betreffende de maatregelen die moeten worden genomen als gevolg van de erkenning dat kinderen illegaal werden geadopteerd in België (461/4)

35 Proposition de résolution concernant les mesures à prendre à la suite de la reconnaissance de la survenance de cas d'adoptions illégales en Belgique (461/4)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 5)</i>			
Ja	137	Oui	
Nee	0	Non	
Onthoudingen	0	Abstentions	
Totaal	137	Total	

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van resolutie aan. Het zal ter kennis van de regering worden gebracht. **(461/5)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de résolution. Il en sera donné connaissance au gouvernement. **(461/5)**

Goede collega's, we gaan meteen over tot de laatste stemming, maar u bent uitgenodigd om ook volgende week nog te komen stemmen; althans de meesten onder u.

Voor één collega is het letterlijk de laatste stemming. Hij behoort niet tot mijn fractie en vorige legislatuur zelfs niet tot het deel van het Parlement waar ik toe behoorde, maar dat neemt niet weg dat ik bijzonder veel achting heb en altijd heb gehad voor de zeer correcte wijze van politiek bedrijven door Joris Vandenbroucke, want over hem hebben we het.

Ik dank hem voor zijn aangename samenwerking – hij was immers ook fractievoorzitter – en vooral ook voor zijn inbreng, die altijd gekenmerkt is geweest door kwaliteit en inhoudelijkheid.

Het is een waar verlies voor dit halfroond wanneer we afscheid moeten nemen van collega Vandenbroucke, maar andere einders openen zich voor hem en, om hemzelf te citeren, "elk zijn deel is niks te veel".

(Langdurig applaus)

(Applaudissements soutenus)

Volgende week zullen we zijn opvolging regelen, maar het zijn grote schoenen om te vullen.

36 Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen, en van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, inzake de mededeling van vertrouwelijke informatie (688/6)

36 Proposition de loi modifiant la loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations et la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité, en ce qui concerne la communication d'informations confidentielles (688/6)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 6)</i>		
Ja	135	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	135	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(688/7)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale. **(688/7)**

37 Goedkeuring van de agenda

37 Adoption de l'ordre du jour

We moeten overgaan tot de goedkeuring van de agenda voor de vergadering van volgende week.
Nous devons procéder à l'approbation de l'ordre du jour de la séance de la semaine prochaine.

Zijn er dienaangaande opmerkingen? *(Nee)*

Y a-t-il une observation à ce sujet? *(Non)*

Bijgevolg is de agenda aangenomen.

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 20 maart 2025 om 14.15 uur.

La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 20 mars 2025 à 14 h 15.

De vergadering wordt gesloten om 19.18 uur.

La séance est levée à 19 h 18.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 56 PLEN 034 bijlage.

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 56 PLEN 034 annexe.

DETAIL VAN NAAMSTEMMINGEN

DE DETAIL DES NOMINATIFS

Vote nominatif - Naamstemming: 1

Oui	77	Ja
-----	----	----

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Buysrogge Peter, Cornillie Hervé, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Delcourt Catherine, De Maegd Michel, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, Dethier Simon, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Mahdi Sammy, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Michel Mathieu, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Piedboeuf Benoît, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ronse Axel, Safai Darya, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Soete Jeroen, Taton Julie, Tourneur Aurore, Truymen Lieve, Vandenberg Victoria, Vandenbroucke Joris, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Non	57	Nee
-----	----	-----

Aerts Staf, Almaci Meyrem, Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Boukili Nabil, Bury Katleen, Chahid Ridouane, Coenegrachts Steven, Courard Philippe, Daems Greet, Daerden Frédéric, D'Amico Roberto, De Croo Alexander, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Dermagne Pierre-Yves, De Smet François, De Sutter Petra, De Witte Kim, Dillen Marijke, Eggermont Natalie, Hedebouw Raoul, Jacquet Farah, Keuten Dieter, Lacroix Christophe, Legasse Dimitri, Magnette Paul, Merckx Sofie, Mertens Peter, Meunier Marie, Moons Kurt, Moscufo Nadia, Mutyebele Ngoi Lydia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Ribaud Julien, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Sneepe Dominiek, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tonniau Robin, Troosters Frank, Van Belleghem Francesca, Vanbesien Dieter, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Vander Elst Kjell, Van Hoecke Alexander, Van Quickenborne Vincent, Van Rooy Sam, Van Tigchelt Paul, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Vermeersch Wouter, Yigit Ayse

Abstentions	2	Onthoudingen
-------------	---	--------------

Désir Caroline, Prévot Patrick

Vote nominatif - Naamstemming: 2

Oui	35	Ja
-----	----	----

Aerts Staf, Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bilmez Kemal, Boukili Nabil, Chahid Ridouane, Courard Philippe, Daems Greet, Daerden Frédéric, D'Amico Roberto, Dedonder Ludivine, Dermagne Pierre-Yves, De Smet François, De Sutter Petra, De Witte Kim, Eggermont Natalie, Hedebouw Raoul, Jacquet Farah, Lacroix Christophe, Legasse Dimitri, Magnette Paul, Merckx Sofie, Mertens Peter, Meunier Marie, Moscufo Nadia, Mutyebele Ngoi Lydia, Ribaud Julien, Schlitz Sarah, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tonniau Robin, Vanbesien Dieter, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Yigit Ayse

Non	98	Nee
-----	----	-----

Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Coenegrachts Steven, Cornillie Hervé, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, De Croo Alexander, De Knop Irina, Delcourt Catherine, De

Maegd Michel, Demesmaecker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, Dethier Simon, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Jadoul Pierre, Keuten Dieter, Kompany Pierre, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Mahdi Sammy, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Michel Mathieu, Moons Kurt, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Ponthier Annick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Ronse Axel, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Sneppe Dominiek, Taton Julie, Tourneur Aurore, Troosters Frank, Truyma Lieve, Van Belleghem Francesca, Vandeberg Victoria, Vandenbroucke Joris, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Vander Elst Kjell, Van Hoecke Alexander, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Rooy Sam, Van Tigchelt Paul, Van Vaerenbergh Kristien, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Verkeyn Charlotte, Vermeersch Wouter, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Abstentions	3	Onthoudingen
-------------	---	--------------

Désir Caroline, Prévot Patrick, Soete Jeroen

Vote nominatif - Naamstemming: 3

Oui	100	Ja
-----	-----	----

Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Coenegrachts Steven, Cornillie Hervé, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, De Croo Alexander, De Knop Irina, Delcourt Catherine, De Maegd Michel, Demesmaecker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, De Smet François, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Jadoul Pierre, Keuten Dieter, Kompany Pierre, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Mahdi Sammy, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Michel Mathieu, Moons Kurt, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Ponthier Annick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Ronse Axel, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Sneppe Dominiek, Soete Jeroen, Taton Julie, Tourneur Aurore, Troosters Frank, Truyma Lieve, Van Belleghem Francesca, Vandeberg Victoria, Vandenbroucke Joris, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Vander Elst Kjell, Van Hoecke Alexander, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Rooy Sam, Van Tigchelt Paul, Van Vaerenbergh Kristien, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Verkeyn Charlotte, Vermeersch Wouter, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Non	0	Nee
-----	---	-----

Abstentions	36	Onthoudingen
-------------	----	--------------

Aerts Staf, Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bilmez Kemal, Boukili Nabil, Chahid Ridouane, Courard Philippe, Daems Greet, Daerden Frédéric, D'Amico Roberto, Dedonder Ludivine, Dermagne Pierre-Yves, Désir Caroline, De Sutter Petra, De Witte Kim, Eggermont Natalie, Hedebouw Raoul, Jacquet Farah, Lacroix Christophe, Legasse Dimitri, Magnette Paul, Merckx Sofie, Mertens Peter, Meunier Marie, Moscufo Nadia, Mutyebele Ngoi Lydia, Prévot Patrick, Ribaud Julien, Schlitz Sarah, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tonniau Robin, Vanbesien Dieter, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Yigit Ayse

Vote nominatif - Naamstemming: 4

Oui	101	Ja
-----	-----	----

Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Coenegrachts Steven, Cornillie Hervé, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, De Croo Alexander, De Knop Irina, Delcourt Catherine, De Maegd Michel, Demesmaecker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, De Smet François, Dethier Simon, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Jadoul Pierre, Keuten Dieter, Kompany Pierre, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Mahdi Sammy, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Michel Mathieu, Moons Kurt, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Ponthier Annick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Ronse Axel, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Sneppe Dominiek, Soete Jeroen, Taton Julie, Tournéur Aurore, Troosters Frank, Truymen Lieve, Van Belleghem Francesca, Vandenberg Victoria, Vandenbroucke Joris, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Vander Elst Kjell, Van Hoecke Alexander, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Rooy Sam, Van Tigchelt Paul, Van Vaerenbergh Kristien, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Verkeyn Charlotte, Vermeersch Wouter, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Non	0	Nee
-----	---	-----

Abstentions	36	Onthoudingen
-------------	----	--------------

Aerts Staf, Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bilmez Kemal, Boukili Nabil, Chahid Ridouane, Courard Philippe, Daems Greet, Daerden Frédéric, D'Amico Roberto, Dedonder Ludivine, Dermagne Pierre-Yves, Désir Caroline, De Sutter Petra, De Witte Kim, Eggermont Natalie, Hedebouw Raoul, Jacquet Farah, Lacroix Christophe, Legasse Dimitri, Magnette Paul, Merckx Sofie, Mertens Peter, Meunier Marie, Moscufo Nadia, Mutyebele Ngoi Lydia, Prévot Patrick, Ribaud Julien, Schlitz Sarah, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tonniau Robin, Vanbesien Dieter, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Yigit Ayse

Vote nominatif - Naamstemming: 5

Oui	137	Ja
-----	-----	----

Aerts Staf, Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Coenegrachts Steven, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daems Greet, Daenen Nele, Daerden Frédéric, D'Amico Roberto, Deborsu Charlotte, De Croo Alexander, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Delcourt Catherine, De Maegd Michel, Demesmaecker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Sutter Petra, Dethier Simon, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, De Witte Kim, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, Eggermont Natalie, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hedebouw Raoul, Jacquet Farah, Jadoul Pierre, Keuten Dieter, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Matagne Julien, Matheï Steven, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Moons Kurt, Moscufo Nadia, Mutyebele Ngoi

Lydia, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Ribaud Julien, Ronse Axel, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Sneppe Dominiek, Soete Jeroen, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tonniau Robin, Tourneur Aurore, Troosters Frank, Truyma Lieve, Van Belleghem Francesca, Vanbesien Dieter, Vandenberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Vandenbroucke Joris, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donck Wim, Vander Elst Kjell, Van Hoecke Alexander, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Rooy Sam, Van Tigchelt Paul, Van Vaerenbergh Kristien, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Verkeyn Charlotte, Vermeersch Wouter, Weydts Axel, Wollants Bert, Yigit Ayse, Yzermans Alain

Non	0	Nee
-----	---	-----

Abstentions	0	Onthoudingen
-------------	---	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 6

Oui	135	Ja
-----	-----	----

Aerts Staf, Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bacquellaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Coenegrachts Steven, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daems Greet, Daenen Nele, Daerden Frédéric, D'Amico Roberto, Deborsu Charlotte, De Croo Alexander, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Delcourt Catherine, De Maegd Michel, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Sutter Petra, Dethier Simon, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, De Witte Kim, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Eggermont Natalie, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hedebouw Raoul, Jacquet Farah, Jadoul Pierre, Keuten Dieter, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Matagne Julien, Matheï Steven, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Moons Kurt, Moscufo Nadia, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Ribaud Julien, Ronse Axel, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Sneppe Dominiek, Soete Jeroen, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tonniau Robin, Tourneur Aurore, Troosters Frank, Truyma Lieve, Van Belleghem Francesca, Vanbesien Dieter, Vandenberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Vandenbroucke Joris, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donck Wim, Vander Elst Kjell, Van Hoecke Alexander, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Rooy Sam, Van Tigchelt Paul, Van Vaerenbergh Kristien, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Verkeyn Charlotte, Vermeersch Wouter, Weydts Axel, Wollants Bert, Yigit Ayse, Yzermans Alain

Non	0	Nee
-----	---	-----

Abstentions	0	Onthoudingen
-------------	---	--------------

